

Poliția, romii și sinti: bune practici în consolidarea încrederii și înțelegerii

Seria Publicațiilor SPMU, Vol. 9

- Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) lucrează pentru **stabilitate, prosperitate și democrație** în 56 de state, prin dialog politic privind valorile comune și prin muncă practică care are un impact de durată.

Organization for Security and
Co-operation in Europe

Viena, aprilie 2010

© OSCE 2010

Toate drepturile sunt rezervate. Conținutul acestei publicații poate fi utilizat și copiat fără restricții, în scopuri educaționale și alte scopuri necomerciale, cu condiția ca orice astfel de reproducere să fie însoțită de menționarea OSCE ca sursă.

ISBN 978-92-9234-509-9

Strategic Police Matters [Unitatea pentru Probleme Strategice ale Poliției]

Office of the Secretary General

OSCE Secretariat

Wallnerstrasse 6,

1010 Viena, Austria

Tel: +43-1 514 36 6942

Fax: +43-1 514 36 6266

E-mail: spmu@osce.org

<http://www.osce.org/policing>

<http://polis.osce.org>

Contact Point for Roma and Sinti Issues [Punctul de Contact pentru Romi și Sinti]

OSCE ODIHR

Al. Ujazdowskie 19

00-557 Varșovia, Polonia

Tel: +48-22 5200 798

Fax: +48-22 5200 605

E-mail: Roma@odihr.pl

<http://www.osce.org/odihr/18148.html>

Cuprins

Abrevieri și acronime

Glosar/explicarea termenilor

Prefață

Mulțumiri

Rezumat executiv

I. Introducere

II. Situația siguranței și securității romilor și sintilor în spațiul OSCE

II.1 Discriminarea rasială, incidentele și crimele motivate de ură

II.2 Relațiile dificile dintre poliție, romi și sinti

II.2.1 Exemple ale activității insuficiente a poliției

II.2.2 Exemple ale supraactivității poliției

II.3 Misiunea de a îmbunătăți activitatea poliției privind comunitățile de romi și sinti

III. Bune practici în consolidarea încrederii și înțelegerii între poliție, pe de-o parte și romi și sinti, pe de altă parte

III.1 Evaluarea sistematică a politicii și practicii activității poliției privind romii și sinti

III.1.1 Stabilirea cadrului politicii

III.1.2 Identificarea ariei evaluării

III.1.3 Identificarea standardelor

III.1.4 Obținerea probelor

III.1.5 Evaluarea discrepanțelor

III.1.6 Elaborarea unui plan de acțiune

III.2. Elaborarea legislației, a politicilor, a codurilor de etică și conduită și a procedurilor standard de operare

III.2.1 Elaborarea legislației

III.2.2 Elaborarea politicilor

III.2.3 Elaborarea codurilor de etică și conduită și a procedurilor standard de operare

III.2.4 Implementarea politicilor, a codurilor de conduită și a procedurilor standard de operare

III.3 Managementul resurselor umane

III.3.1 Recrutarea

III.3.2 Păstrarea

III.3.3 Promovarea și dezvoltarea carierei

III.4 Pregătirea și dezvoltarea profesională

III.4.1 Scopul și obiectivele pregătirii profesionale

III.4.2 Conținutul pregătirii profesionale (instructajului) privind comunitățile de romi și sinti

III.4.3 Metode de instructaj

III.4.4 Cerințele implementării

III.5 Implicarea în relația cu comunitățile de romi și sinti

III.5.1 Înființarea de parteneriate

III.5.2 Desfășurarea operațiunilor de poliție

III.5.3 Garantarea răspunderii privind acțiunile poliției

IV. Concluzii și recomandări

V. Referințe

V.1 Documente internaționale

V.2 Bibliografie

VI. Apendice

Apendicele 1: Exemple de inițiative și instrumente internaționale pentru abordarea situației siguranței romilor și sintilor

Apendicele 2: Evaluarea sistematică a politicii și practicii activității de poliție privind romii: îndrumări pentru utilizare în statele participante din cadrul OSCE

Apendicele 3: Cadrul generic de selecție a politicii

Apendicele 4: Formularul pentru opriri utilizat în Fuenlabrada, Spania

Abrevieri și acronime

CAG Citizens Advisory Group [Comitet Consultativ Cetățenesc]

CPRSI Contact Point for Roma and Sinti Issues [Punctul de Contact pentru Romi și Sinti]

CSAT Community Safety Action Team [Echipa de Acțiune pentru Siguranța Comunității]

CSCE Conference for Security and Co-operation in Europe [Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa]

ECHR European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms [Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale]

ECRI European Commission against Racism and Intolerance [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței]

ECHR European Convention on Human Rights [Convenția Europeană a Drepturilor Omului]

CEDO Curtea Europeană a Drepturilor Omului

EPPHR European Platform for Policing and Human Rights [Platforma Europeană privind Activitatea Poliției și Drepturile Omului]

ERPC European Roma Policy Coalition [Coaliția Europeană pentru Politica privind Romii]

ERRC European Roma Rights Centre [Centrul European pentru Drepturile Romilor]

UE Uniunea Europeană

EU-MIDIS European Union Minorities and Discrimination Survey [Sondajul Uniunii Europene privind minoritățile și discriminarea]

FAERLEO Fraternal Association of European Roma Law Enforcement Officers [Asociația Fraternală a Polițiștilor Romi din Europa din Domeniul Aplicării Legii]

FRA Fundamental Rights Agency [Agenția pentru Drepturi Fundamentale]

HCNM High Commissioner on National Minorities [ICMN Înaltul Comisar pentru Minoritățile Naționale]

ICITAP International Criminal Investigations Assistance Training Program [Programul internațional de asistență și instruire în materie de anchete penale]

IDP Internally Displaced Person [Persoană strămutată intern]

MAI Ministerul Administrației și Internelor

MI Ministerul de Interne

MoU Memorandum of Understanding [Memorandum de înțelegere]

ONG Organizație Non-Guvernamentală

ODIHR Office for Democratic Institutions and Human Rights [Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului]

OSCE Organization for Security and Co-operation in Europe [Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa]

PER Project on Ethnic Relations [Proiectul pentru Relații Etnice]

SARA Scanning, Analysis, Response, Assessment [Examinare, Analiză, Răspuns, Evaluare]

SPMU Strategic Police Matters Unit [Unitatea pentru Probleme Strategice ale Poliției]

STEPSS Strategies for Effective Police Stop and Search [Strategii pentru opriri și percheziții eficiente efectuate de poliție]

ONU Organizația Națiunilor Unite

Gloasar/explicarea termenilor

Romii și sinti:

În conformitate cu practicile OSCE, această carte utilizează termenul “romi și sinti”. Consiliul Europei utilizează termenul “romi și travellers”, în timp ce Uniunea Europeană folosește termenul “romi”. Acești termeni sunt atotcuprinzători și în cazul altor termeni generici cu care romii sau sinti sunt adesea asociați, cum ar fi “gypsy” sau derivați ai termenului “țigan”. Acolo unde sunt date exemple specifice unei anumite țări, termenii folosiți sunt cei preferați de către acest grup în țara respectivă.

Profiling-ul etnic:

“Profiling-ul etnic” este definit ca fiind situația în care poliștii, fără vreo justificare obiectivă sau rezonabilă, se bazează pe caracteristicile rasei, etniei, religiei sau originii naționale, și nu pe comportament, în luarea deciziilor în legătură cu cine a fost sau ar putea fi implicat într-o activitate infracțională, atunci când aceștia desfășoară activități de percheziție și control, supraveghere sau anchetare. (Cf. Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profiling-ului etnic de către poliție*]. Raport asupra Proiectului privind Strategiile pentru opriri și percheziții eficiente efectuate de poliție, New York 2009, p. 9; și European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), ECRI General Policy Recommendation No. 11 on Combating Racism and Racial Discrimination in Policing, CRI(2007)39 [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței, Recomandarea de politică generală nr. 11 a ECRI privind Combaterea rasismului și discriminării rasiale în activitățile poliției, CRI(2007)39], Strasbourg 2007, Para. 1).

Crima motivată de ură:

Aceasta este o infracțiune comisă cu o motivație pătinitoare. Asta înseamnă că făptașul a ales în mod intenționat ținta crimei, în baza unei caracteristici protejate. Ținta poate fi una sau mai multe persoane sau poate fi o proprietate asociată cu un grup care are în comun o anumită caracteristică. O caracteristică protejată este o caracteristică comună unui grup, precum “rasa”, limba, religia, etnia, naționalitatea sau orice alt factor comun similar. (Sursă: OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Hate Crime Laws: A Practical Guide* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Legislația privind crimele motivate de ură: ghid practic*], Varșovia 2009, p. 16).

Incidente motivate de ură:

Acestea sunt definite ca fiind “incidente, acte sau manifestări de intoleranță comise cu o motivație pătinitoare și care pot să nu se ridice la nivelul crimelor motivate de ură, fie pentru că infracțiunea nu a fost dovedită, fie pentru că actul nu s-a încadrat în categoria infracțiunilor conform legislației unui anumit stat”. (Sursă: OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Hate Crime Report 2008* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Raportul 2008 asupra crimelor motivate de ură*], Varșovia 2009, p. 11).

Supraactivitate a poliției:

Situațiile de “supraactivitate a poliției” sunt acelea în care se acordă o atenție mai mare infracțiunilor ce se presupune că au fost comise de către membri ai unor anumite comunități minoritare sau ai unor grupuri etnice, sau atunci când prerogativele de exercitare a puterii sunt utilizate cu mai multă duritate împotriva unor astfel de persoane. (Cf. Oakley, Robin, “Police Training Concerning Migrants and National Minorities” [“Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale”], în: Council of Europe, Human Rights and the Police [Consiliul Europei, Drepturile omului și poliția], Strasbourg 1997, pp. 74f).

Activitate insuficientă a poliției:

“Activitatea insuficientă a poliției” este definită ca fiind situația în care poliția este mai puțin dispusă să ofere servicii suficiente pentru a ajuta membrii comunităților minoritare, atunci când aceștia sunt victime ale activităților infracționale”. (Cf. Oakley, Robin, “Police Training Concerning Migrants and National Minorities” [“Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale”], în: Council of Europe, Human Rights and the Police [Consiliul Europei, Drepturile omului și poliția], Strasbourg, 1997, pp. 74f.).

Prefață

Relația dintre poliție și comunitățile de romi și sinti este esențială din mai multe puncte de vedere. Romii și sinti sunt adesea țintele discriminării și violenței motivate rasial. Aceștia trebuie să se poată baza în totalitate pe poliție pentru a fi protejați împotriva crimelor motivate de ură, precum și pentru anchetarea completă a acestor infracțiuni. În același timp, poliția se confruntă cu provocarea de a-și oferi serviciile în mod efectiv comunităților de romi și sinti, care adesea privesc astfel de eforturi cu suspiciune și neîncredere, alimentate de perioade îndelungate de abuz și discriminare la care aceste comunități au fost supuse din partea diferitelor autorități ale statului.

În Planul de Acțiune al OSCE din 2003 privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE, statele participante au recunoscut importanța bunelor relații dintre poliție și comunitățile de romi și sinti în ceea ce privește scopul general de combatere a discriminării și violenței rasiale, precum și pentru a se garanta că indivizii romi și sinti pot juca un rol deplin și egal în societate. Statele participante s-au angajat să ia un număr de măsuri al căror scop este eliminarea decalajelor dintre standardele internaționale în ceea ce privește poliția și practicile naționale existente.

La șapte ani după adoptarea Planului de Acțiune, s-a elaborat un număr de inițiative privind bunele practici cu privire la activitatea poliției față de romi și sinti. În același timp, rămân multe de făcut pentru deplina implementare a angajamentelor cuprinse în Planul de Acțiune. Din păcate, cazuri de comportament neadecvat al poliției și tensiuni între instituțiile de aplicare a legii și comunitățile de romi și sinti continuă să fie raportate în număr mare din multe state participante.

Scopul prezentei publicații este de a asista statele participante în implementarea angajamentelor lor asumate în cadrul Planului de Acțiune, prin identificarea principiilor și bunelor practici ce pot fi utilizate în cadrul eforturilor de îmbunătățire a relațiilor dintre poliție și comunitățile de romi și sinti.

O mai bună cooperare și o încredere sporită acordată de comunitățile de romi și sinti poliției pot conduce, pe de o parte, la o creștere a eficienței activităților, iar pe de altă parte, la o creștere a sentimentului de siguranță pentru aceste comunități. O bună activitate a poliției se caracterizează prin prevenirea și anchetarea eficientă a crimelor motivate de ură, iar rata mai mare a succesului în acest sens se va răsfrânge pozitiv asupra performanței generale a poliției. Conduita profesională în conformitate cu standardele existente va rezulta într-un sprijin sporit din partea comunităților locale, precum și într-un mai bun acces la acestea. Mai mult, relațiile mai bune cu comunitățile de romi și sinti vor îmbunătăți nivelul de siguranță chiar și pentru polițiști.

Sperăm că exemplele de bune practici pentru îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitățile de romi și sinti cuprinse în cartea de față vor fi diseminate pe o arie largă și folosite pe scară mare de către factorii de decizie în elaborarea politicilor, reprezentanții ministerelor administrației și internelor, de către autoritățile și polițiștii de la toate nivelurile, precum și de reprezentanții societății civile.

Kevin Carty
Senior Police Adviser to the
OSCE Secretary General

Andrzej Mirga
Senior Adviser on
Roma and Sinti Issues,
OSCE Office for Democratic
Institutions and Human Rights
(ODIHR)

[Consilier Superior al Poliției
pe lângă Secretarul General al OSCE]

[Consilier Superior pentru
Problematika Romilor și Sintilor,
OSCE Biroul pentru Instituții
Democratice și Drepturile Omului
(ODIHR)]

Mulțumiri

În timp ce concluziile din această carte se bazează în mare parte pe rezultatele proiectului ODIHR “Poliția și romii: calea spre siguranță pentru comunitățile multietnice”, ele au fost analizate, actualizate și îmbogățite în 2009 în strânsă colaborare cu un grup de distinși experți în relațiile dintre romi și poliție, care ne-au furnizat contribuțiile lor în cadrul mai multor runde de discuții prin intermediul poștei electronice, precum și în

cadrul a două ateliere ce au avut loc la Viena, în septembrie și octombrie 2009, organizate de către Strategic Police Matters Unit [Unitatea pentru Probleme Strategice ale Poliției] și ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues [Punctul de Contact pentru Romi și Sinti al ODIHR].

Acești experți sunt:

D-l Yahya Çolak, Inspector Șef, Turcia;

D-l John Coxhead, Gypsy and Traveller Liaison Officer, Community Safety Police Headquarters [Ofițer de Legătură cu “Gypsy” și “Travellers”, Sediul Poliției pentru Siguranța Comunității], Ripley, Regatul Unit;

D-na Anita Danka, Officer on Roma and Sinti Issues, ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues [Ofițer pe Problematika Romilor și Sintilor, Punctul de Contact pentru Romi și Sinti al ODIHR];

D-l Dan Pavel Doghi, Officer on Roma and Sinti Issues, ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues [Ofițer pe Problematika Romilor și Sintilor, Punctul de Contact pentru Romi și Sinti al ODIHR];

D-l Tim Del Vecchio, Police Affairs Officer, OSCE Strategic Police Matters Unit [Ofițer pe Problematika Poliției, Unitatea pentru Probleme Strategice ale Poliției a OSCE];

D-l Samuel Dubuis, Gendarmerie National Headquarters, Office for Public Security, Regulation and Commitment Section [Sediul Jandarmeriei Naționale, Biroul pentru Siguranță Publică, Reglementări și Rețineri], Franța;

D-na Judith Gimenez, Legal Officer, OSCE High Commissioner on National Minorities [Ofițer Juridic, Întalul Comisar OSCE pentru Minorități Naționale];

D-na Joanna Goodey, Head of Department Freedoms and Justice, European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) [Șeful Departamentului Libertăților și Justiției, Agenția Uniunii Europene pentru Drepturile Fundamentale (FRA)];

D-na Janette Grönfors, National Advisory Board on Romani Affairs of Finland, Ministry of Social Affairs and Health [Consiliul Consultativ Național pentru Problematika Romilor din Finlanda, Ministerul Problemelor Sociale și Sănătății];

D-na Patricie Hanzlova, DROM, Republica Cehă;

D-na Ulrika Herbst, Police Commissioner, National Police Board [Comisar de Poliție, Consiliul Național al Poliției], Suedia;

D-l Stoyan Panayotov Imandiev, Police Inspector, Plovdiv Regional Directorate [Inspector de Poliție, Directoratul Regional Plovdiv], Bulgaria;

D-l Edward Kabina, Senior Adviser on Community Policing, OSCE Mission to Serbia [Consilier Superior pentru Activitatea Poliției Comunitare, Misiunea OSCE în Serbia];

D-na Heidi Kankainen, Criminal Inspector, Ministry of the Interior [Inspector Criminalistică, Ministerul de Interne], Finlanda;

D-na Milena Klajner, Head of Office for National Minorities [Șeful Biroului pentru Minorități Naționale], Croația;

D-l Carlo Landi, Senior Military Advisor, Permanent Mission of Italy to the OSCE [Cosultant Militar Superior, Misiunea Permanentă a Italiei la OSCE];

D-1 György Makula, Spokesman [Purtător de Cuvânt], Sediul Poliției Naționale Maghiare, Ungaria;

D-1 David Martin, Sergeant, Minority Relations Representative [Sergent, Reprezentant pentru Relațiile cu Minoritățile], Poliția locală din Fuenlabrada (Madrid), Spania;

D-1 Manuel Marion, Deputy Head, OSCE Strategic Police Matters Unit [Șef Adjunct, Unitatea pentru Probleme Strategice ale Poliției a OSCE];

D-na Isabela Mihalache, Deputy Director, European Roma Rights Centre [Director Adjunct, Centrul European pentru Drepturile Romilor];

D-na Zsófia Moldova, Lawyer, Hungarian Helsinki Committee [Avocat, Comitetul Helsinki din Ungaria];

D-1 Denis Nauret, Major, Gendarmerie National Headquarters, Office for Public Security, Regulation and Commitment Section [Maior, Sediul Jandarmeriei Naționale, Biroul pentru Siguranță Publică, Reglementări și Rețineri], Franța;

D-1 Branko Novak, Senior Police Inspector, Police Academy – Training Centre [Inspector Principal de Poliție, Academia de Poliție – Centrul de Pregătire], Slovenia;

D-1 Robin Oakley, Consultant, European Dialogue [Consultant, Dialog European], Regatul Unit;

D-1 Janez Ogulin, Police Superintendent, Head of General Policing, Division of the Uniformed Police Directorate [Comisar de Poliție, Șeful Activității Generale de Poliție, Divizia Directoratului Poliției în Uniformă], Slovenia;

D-na Milena Petrovic, Project Assistant, OSCE Mission to Serbia [Asistent de Proiect, Misiunea OSCE în Serbia];

D-1 Alexandros Sigkos, Police First Lieutenant [Prim-Locotenent de Poliție], Grecia;

D-1 Thorsten Stodiek, Adviser on Research and Analysis, OSCE Strategic Police Matters Unit [Consilier pe Probleme de Cercetare și Analiză, Unitatea pentru Probleme Strategice ale Poliției a OSCE];

D-na Simona Ioana Stoica, Inspector principal de poliție, Institutul de Cercetare și Prevenire a Criminalității, Inspectoratul General al Poliției Române;

D-na Sonja Stojanovic, Director of the Centre for Civil-Military Relations [Director al Centrului pentru Relațiile Civile-Militare], Serbia;

D-1 Stanislav Teofilov, Acting Director of Uniformed and Traffic Police Directorate [Director Supleant al Directoratului Poliției în Uniformă și Rutiere], Bulgaria;

D-na Renata Tlensheva, Counter-Extremism Department, Ministry of the Interior [Departamentul Anti-Extremism, Ministerul de Interne], Federația Rusă;

D-1 Petr Torak, Police Officer, Cambridgeshire Constabulary [Ofițer de Poliție, Poliția din Cambridgeshire], Regatul Unit;

D-1 Aleksandar Vasilijevic, Deputy Head of Community Policing Unit, Ministry of Interior [Șef Adjunct al Unității Poliției Comunitare, Ministerul de Interne], Serbia;

D-na Viktória Vegh, Counsellor, Ministry of Justice and Law Enforcement [Consilier, Ministerul Justiției și Aplicării Legii], Ungaria;

D-1 István Vincze, Police Officer, Ministry of Justice and Law Enforcement [Ofițer de Poliție, Ministerul Justiției și Aplicării Legii], Ungaria;

D-1 Predrag Vujicic, Expert on Justice and Home Affairs, Regional

Cooperation Council (RCC) [Expert pe Probleme de Justiție și Afaceri Interne, Consiliul Regional de Cooperare];

D-na Simona Wachsbergerova, DROM, Republica Cehă;

D-na Katarina Zakova, Second Secretary, Permanent Mission of the Slovak

Republic to the OSCE [Secretar II, Misiunea Permanentă a Republicii Slovacia la OSCE].

Consilierul Superior al Poliției și Consilierul Superior pe Problematika Romilor și Sintilor sunt profund recunoscători pentru contribuția cuprinzătoare și mult apreciată pe care au pus-o la dispoziție experții în scopul redactării prezentului document.

Consilierul Superior al Poliției și Consilierul Superior pe Problematika Romilor și Sintilor ai OSCE sunt de asemenea recunoscători următoarelor organizații internaționale și regionale, guvernamentale, non-guvernamentale și următorilor autori care și-au pus la dispoziție drepturile de autor cu scopul includerii documentelor lor pe CD-ul de referință:

Association of Chief Police Officers of England, Wales & Northern Ireland (APCO) [Asociația Șefilor de Poliție din Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord];

Consiliul Europei;

Consiliul Uniunii Europene;

Coxhead, John;

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI)];

European Dialogue [Dialog European];

Hungarian Helsinki Committee [Comitetul Helsinki din Ungaria];

Institute for Crime Research and Prevention [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității], Inspectoratul General al Poliției Române;

Merseyside Police [Poliția din Merseyside];

Ministry of Interior of the Slovak Republic/Presidium of the Police

Force/Public Order Department [Ministerul de Interne al Republicii Slovacia/Prezidiul Forțelor de Poliție/Departamentul Ordinii Publice];

National Board of Education/Roma Population Education Team/Ministry of

Interior, Police Department [Consiliul Național al Educației/Echipa de Educație a Populației Rome/Ministerul de Interne, Departamentul Poliției], Finlanda;

Națiunile Unite;

Open Society Justice Initiative [Inițiativa pentru Justiție a Societății Deschise];

Project on Ethnic Relations [Proiectul pentru Relații Etnice];

Richardson, Joanna;

United Kingdom Home Office [Home Office, Regatul Unit].

Rezumat Executiv

Comunitățile de romi și sinti trăiesc pe întreg cuprinsul regiunii OSCE și constituie cea mai mare minoritate etnică din Europa. În ciuda bogatei lor diversități culturale, lingvistice și istorice, un mare număr dintre aceste grupuri de romi și sinti au o problemă

în comun: ele sunt supuse uneori unei discriminări și marginalizări copleșitoare în multe din sferele vieții publice, cum ar fi accesul la serviciile publice, locuințe, servicii de sănătate, educație și muncă. Romii și sinti sunt de asemenea vulnerabili la violența motivată rasial, care uneori rezultă în vătămări severe și chiar moarte.

Provocările cu care se confruntă romii și sinti în relațiile lor cu poliția merg de la profiling-ul etnic, utilizarea forței în mod disproporționat sau excesiv de către poliție împotriva romilor, până la lipsa intervenției efective a poliției în cazul romilor deveniți victime ale crimei și violenței rasiste. Mai mult, romii și sinti se confruntă adesea cu lipsa mijloacelor și cunoștințelor necesare care să le permită să reclame și să obțină despăgubiri pentru conduita necorespunzătoare a poliției.

Cu toate că multe dintre statele participante și-au elaborat propriile lor politici împotriva discriminării și în favoarea integrării în ceea ce privește comunitățile de romi și sinti, acestea sunt rareori implementate în practică și, mai mult, ele adesea neglijează aspectul activității poliției sau nu reușesc să identifice chestiunile specifice legate de activitatea poliției vis-à-vis de romi și sinti.

Publicația de față beneficiază de pe urma unor proiecte și inițiative OSCE anterioare, realizate cu scopul îmbunătățirii relațiilor dintre poliție, romi și sinti în câteva din statele participante. Aceste activități corespund îndeaproape recomandărilor privind activitatea poliției din *Planul de Acțiune OSCE privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE* precum și *Recomandărilor de politică generală nr. 3 și nr. 11 ale ECRI*; *Recomandărilor ICMN privind activitatea poliției în societățile multietnice*, și principiilor generale ale activității polițienești democratice, identificate în publicațiile SPMU *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* și *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]*.

Publicația va fi structurată pe anumite chestiuni majore relevante pentru îmbunătățirea relațiilor dintre poliție, romi și sinti:

- evaluarea politicii și practicii activității poliției în privința romilor și sintilor;
- elaborarea legislației, politicilor, codurilor de etică și conduită și a procedurilor standard de operare;
- managementul resurselor umane;
- pregătirea și dezvoltarea profesională;
- implicarea în relația cu comunitățile de romi și sinti: înființarea de parteneriate și desfășurarea operațiunilor.

Evaluarea sistematică a politicii și practicilor activității poliției cu privire la romii și sintii

Luând ca punct de referință standardele internaționale ale activității polițienești democratice, evaluarea își propune să identifice neajunsurile atât în legislația și politicile naționale specifice unei țări anume, cât și în aplicarea efectivă a acestor politici.

Evaluarea sistematică a practicilor poliției privind romii și sintii trebuie efectuată în interiorul unui cadru de politică limpede și cu măsuri organizaționale corespunzătoare pentru îndeplinirea acestei sarcini.

Acest lucru ar permite stabilirea punctelor forte precum și a celor slabe ale performanței organizaționale curente și ar rezulta în elaborarea unui plan de acțiune strategic pentru remedierea discrepanțelor identificate. Mai mult, trebuie înființate mecanisme instituționale pentru a se garanta că aceste standarde vor fi susținute și pe viitor.

Diferiții pași ai evaluării privesc stabilirea cadrului, identificarea ariei evaluării, identificarea standardelor activității poliției, obținerea probelor, evaluarea discrepanțelor și elaborarea planurilor de acțiune.

Elaborarea legislației, politicilor, codurilor de etică și conduită și a procedurilor standard de operare

O revizuire și elaborare cuprinzătoare a legislației naționale, a politicilor, codurilor și procedurilor trebuie să urmeze stadiului de evaluare și să aibă ca scop eliminarea discrepanțelor identificate. Aceste deficiențe trebuie să fie recunoscute de către conducerea politică și cea a poliției și să ducă la o angajare fermă în sensul luării măsurilor corespunzătoare pentru abordarea acestor probleme, prin consultări strânse cu reprezentanți ai comunităților de romii și sintii.

Legislația națională anti-discriminare trebuie să se alinieze standardelor internaționale, în situațiile în care acest lucru nu s-a îndeplinit încă și trebuie înființate organisme de combatere a discriminării care să investigheze încălcările legislației existente, inclusiv încălcările comise de lucrători din domeniul aplicării legii în ceea ce privește comunitățile de romii și sintii.

Trebuie instaurate politici ce recunosc importanța activității poliției în societățile multietnice. Pentru ca politicile să aibă un impact maxim, problematica activității poliției nu trebuie abordată în mod izolat, ci ca element integrant al politicilor pentru integrarea romilor în general, ca parte dintr-o strategie mai amplă pentru combaterea discriminării sistematice și promovarea incluziunii comunităților de romii și sintii.

În plus, acolo unde este necesar, problematica romilor trebuie legată de strategii pentru o reformă mai generală a poliției, pentru a se asigura faptul că activitatea poliției se bazează

pe drepturile omului și că abordarea sa este orientată spre furnizarea de servicii, precum și că aceasta răspunde cerințelor unei societăți multietnice.

Codurile de etică și conduită precum și procedurile standard de operare trebuie revizuite sau elaborate pe baza politicilor. Acestea pot formula principiile generale de etică privind activitatea polițienească democratică precum și acțiunile specifice care trebuie întreprinse când se execută sarcini polițienești specifice, cum ar fi evacuările, anchetarea crimelor motivate rasial sau verificările și opririle.

Mai mult, trebuie puse la dispoziție structuri organizaționale eficiente și resurse adecvate pentru implementarea politicilor, iar eficacitatea implementării trebuie monitorizată și evaluată periodic pentru a se identifica oportunitățile pentru îmbunătățirea performanței poliției.

Managementul resurselor umane

Poliția trebuie să fie corectă, imparțială și să reprezinte societatea ca întreg pentru a se bucura de încrederea diferitelor comunități dintr-o țară, în special de cea a acelor comunități care au fost supuse unor atitudini prejudicioase și represive din partea poliției.

La fel ca și alte comunități, romii și sintii trebuie să fie reprezentați în mod just în structurile statului. Romii și sintii sunt în mod tradițional subreprezentați în structurile statale, inclusiv în poliție, în principal datorită unui trecut îndelungat caracterizat prin discriminare și o reticență din partea romilor și sintilor mai tradiționaliști de a se alătura poliției sau altor agenții statale.

În timp ce procesul de aplicare, selecție și dezvoltarea pe mai departe a carierei trebuie să fie transparente, deschise tuturor părților societății și nu să vizeze doar comunitățile minoritare, se pot institui anumite inițiative specifice, cu scopul de a încuraja romii și sintii să intre în poliție, cum ar fi campaniile de informare și sensibilizare sau măsurile ce se adresează neajunsurilor educaționale. Cooperarea școlilor și invitarea elevilor de către poliție de a veni la unitățile acestora de instrucție s-au dovedit a avea un succes deosebit în a-i sensibiliza pe elevi cu privire la carierele din cadrul poliției. Măsurile pentru abordarea neajunsurilor educaționale pot cuprinde, de exemplu, instruire înaintea aplicării și considerarea unor aptitudini specifice, cum ar fi cunoștințele despre limba și cultura romilor, ca fiind un plus. Se pot stabili anumite ținte pentru creșterea gradului de reprezentare a romilor și sintilor, iar în împrejurări extraordinare și doar pentru o durată de timp limitată, se poate lua în considerare adoptarea unor măsuri speciale de recrutare, cu scopul redresării rapide a oricărui dezechilibru.

Pentru a încuraja romii și sintii să rămână în cadrul poliției, trebuie stabilit un mediu de muncă neutru, multietnic și nediscriminatoriu, în care romii și sintii să se simtă confortabil, având oportunități egale de promovare.

Pregătirea și dezvoltarea profesională

Polițiștilor trebuie să li se pună la dispoziție cunoștințele de bază, conștientizarea, inclusiv conștiința de sine, precum și aptitudinile necesare, pentru a-și îndeplini rolurile în diversele societăți. Acest lucru ar trebui să asigure faptul că, pe lângă faptul că li se pun la dispoziție cunoștințele și deprinderile de bază privind abordările pentru rezolvarea problemelor, abordări bazate pe comunitate și parteneriate, aceștia sunt de asemenea sensibilizați cu privire la vulnerabilitatea specifică a romilor și sintilor față de violența motivată rasial și discriminarea rasială. De asemenea, acest lucru ar trebui să asigure capacitatea lor de a trata membrii comunităților de romi și sinti într-un mod adecvat și just și de a răspunde în mod sensibil la diferențele culturale privind chestiuni precum structurile familiale, rolul sexelor, îngrijirea copiilor și stilurile generale de viață ale romilor și sintilor.

Este esențial ca formarea profesională să abordeze problema prejudecății și stereotipizării grupurilor etnice ca pe un obstacol potențial în calea tratării corecte și profesionale a romilor și sintilor. Accentul cel mai mare în pregătirea și dezvoltarea profesională trebuie să cadă pe ajutarea într-un mod practic a polițiștilor să-și îndeplinească activitatea zilnică în comunitățile de romi și sinti, într-o manieră conformă cu standardele profesionale ale activității de poliție și cu angajamentele internaționale din domeniul drepturilor omului. Mai mult, polițiștii trebuie să devină conștienți de beneficiile ce rezultă din relații îmbunătățite cu romii și sinti, pentru eficacitatea muncii lor.

Chestiunile ce privesc comunitățile de romi și sinti trebuie abordate atât în timpul pregătirii de bază a poliției precum și în timpul pregătirii ciclice din timpul serviciului, ca parte a procesului continuu de studiu al polițiștilor. Polițiștii din prima linie dar și managerii din cadrul poliției trebuie să beneficieze de un instructaj privind romii și sinti, dar cu accente diferite, în funcție de respectivele chestiuni operaționale și manageriale relevante.

De asemenea, managerii din cadrul poliției trebuie să țină cont de faptul că doar pregătirea profesională nu va fi suficientă pentru a schimba atitudinile și că aceasta nu poate înlocui măsurile structurale, organizaționale și manageriale pentru facilitarea dezvoltării schimbărilor. Formarea profesională trebuie prin urmare să fie completată la locul de muncă cu ajutorul unor instrumente de dezvoltare profesională cum ar fi îndrumarea, încurajarea și recompensele pozitive pentru comportament adecvat precum și sancțiuni disciplinare în cazurile de conduită neadecvată. Mai mult, managerii din cadrul poliției trebuie să exercite o conducere etică care impune – și aderă la – standarde profesionale.

Eficacitatea formării și dezvoltării profesionale trebuie să fie evaluată periodic pentru a se asigura atingerea obiectivelor.

Implicarea în relația cu comunitățile de romi și sinti: câștigarea încrederii și înființarea de parteneriate

Pentru a-și îndeplini obligațiile de a-și oferi serviciile cu promptitudine, în mod egal și imparțial față de toți membrii societății, poliția trebuie de asemenea să răspundă nevoilor comunităților de romi și sinti. Pentru a afla care sunt nevoile și problemele comunităților de romi și sinti și pentru a avea sprijinul acestora în prevenirea infracționalității, poliția trebuie să depună eforturi pentru a le câștiga încrederea și pentru a stabili parteneriate cu aceste comunități, bazate pe răspundere, respect reciproc și comunicare bazate pe principiul egalității.

De aceea, atât poliția cât și comunitățile de romi și sinti, precum și alți reprezentanți ai societății civile, trebuie să fie instruiți în ceea ce privește comunicarea și înțelegerea propriilor lor roluri, drepturi și obligații în privința abordării parteneriatului. Exemple de forumuri interactive pentru comunicare, formale sau informale, sunt comitetele comunitare consultative, ateliere mixte ale poliției și comunității, întâlnirile publice sau “zilele porților deschise” ale poliției. Pentru a obține o gamă largă de puncte de vedere și a contacta un număr cât mai mare de membri ai comunității, aceste forumuri publice trebuie să fie deschise tuturor segmentelor societății. Membrii comunităților de romi și sinti ar trebui să fie împuterniciți să folosească în modul cel mai util și eficient aceste forumuri pentru identificarea și rezolvarea în comun a problemelor.

Deoarece între romi și sinti, pe de-o parte, și poliție, pe de altă parte, au existat ciocniri în multe părți din spațiul OSCE, s-ar putea să fie nevoie ca poliția să investească eforturi speciale în consolidarea relațiilor de încredere și parteneriat cu comunitățile de romi și sinti. Pentru a câștiga și păstra sprijinul comunităților de romi și sinti în cadrul structurilor de parteneriat, proiectele elaborate de structurile forumurilor publice trebuie să aibă un impact pozitiv real și sustenabil asupra situației romilor și sintilor. Mai mult, poliția și alte agenții guvernamentale implicate trebuie să urmărească instituționalizarea unor astfel de structuri și parteneriate pe termen lung cu comunitățile de romi și sinti.

În cele din urmă, însă, comunitățile de romi și sinti vor dobândi încredere în poliție doar dacă poliția demonstrează zilnic că e dispusă – și că are capacitatea – să ofere servicii profesionale de calitate, bazate pe drepturile omului, în special în acele domenii de activitate unde există potențial pentru conflicte și tensiuni între poliție și romi și sinti. Aceste domenii includ perchezițiile, raziile, opririle și evacuările efectuate de poliție, gestionarea tensiunilor și conflictului dintre diferite comunități și lupta împotriva incidentelor și infracționalității motivate rasial.

În cadrul acestor activități, poliția trebuie să demonstreze angajamentul și capacitatea sa de a trata romii și sinti în mod just, de a media cu imparțialitate între interesele diferitelor comunități și de a interveni într-un mod rapid și serios în cazurile de violență motivată rasial.

Însă, acest lucru necesită ca poliției să-i fie puse la dispoziție politicile și codurile de conduită adecvate, precum și pregătirea și dotarea necesare pentru implementarea într-o manieră profesională a acestor politici și coduri de conduită.

În fine, nivelul încrederii romilor și sintilor în poliție va depinde, de asemenea, în mare măsură, de gradul de răspundere a poliției pentru acțiunile sale. Prin urmare, trebuie să fie instituite mecanisme interne și externe privind plângerile și supravegherea, care să fie capabile de a se ocupa într-un mod eficient și transparent de plângerile împotriva conduitei neadecvate a poliției în timpul operațiunilor acestora și să aibă capacitatea și autoritatea de a analiza și evalua acțiunile poliției, cu scopul de a identifica tipare sau tendințe ale conduitei neadecvate a poliției și de a elabora strategii pentru a aborda aceste neajunsuri.

Recomandări generale

Deoarece activitatea poliției este atât de esențială în asigurarea siguranței și stabilității tuturor segmentelor societăților, aceasta trebuie să fie o preocupare majoră a politicilor privind comunitățile de romi și sinti, împreună cu alte domenii asupra cărora se insistă în mod obișnuit. Totuși, problematica activității poliției nu trebuie abordată în mod izolat, ci ca element integrant al politicilor pentru integrarea romilor, care necesită și implicarea altor agenții publice și private.

Toți pașii strategici pentru îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitățile de romi și sinti, de la nivelul legislativ și al politicii până la nivelul managerial și operațional, trebuie efectuați într-o strânsă colaborare cu toate părțile interesate, inclusiv, în mod deosebit, cu reprezentanții comunităților de romi și sinti, dar și cu alte organisme guvernamentale relevante (cum ar fi cele din domeniul educației, locativ și al sănătății), reprezentanți ai societății civile și ai sectorului privat.

În urma cunoștințelor lor nemijlocite despre cultura, obiceiurile, nevoile și preocupările comunităților de romi și sinti, reprezentanții acestora trebuie să participe în mod activ la elaborarea politicilor, la recrutarea polițiștilor romi și sinti, la elaborarea și furnizarea instructajului poliției privind romii și sinti, la înființarea parteneriatelor între poliție și comunitățile de romi și sinti și facilitarea responsabilizării poliției. Mai mult, reprezentarea comunităților de romi și sinti în aceste structuri și activități ar spori în mod semnificativ legitimitatea acestor structuri și a activităților desfășurate în cadrul comunităților.

Conducerea politică și cea a poliției trebuie să fie angajate și să comunice declarații clare cu privire la nevoia de îmbunătățire a situației activității poliției față de comunitățile de romi și sinti și să implementeze schimbările necesare la nivel organizațional, managerial și operațional în cadrul structurilor de poliție. Aceste declarații trebuie să fie comunicate tuturor părților relevante interesate, din cadrul și din afara poliției, inclusiv comunităților de romi și sinti.

Angajamentul pentru schimbare trebuie să fie exprimat în practică prin înființarea și menținerea parteneriatelor pe termen lung între poliție și comunitățile de romi și sinti. Exemplele de succes ale inițiativelor bazate pe parteneriate trebuie să fie diseminate de către autorități, cu titlul de bune practici. Deoarece comunitățile de romi și sinti trăiesc în multe țări din spațiul OSCE, dar se confruntă cu probleme similare într-un număr de state participante, ar fi utilă o abordare transnațională a guvernelor, structurilor de poliție și societății civile, pentru împărtășirea bunelor practici în implementarea *Planului de Acțiune al OSCE pentru îmbunătățirea situației romilor și sintilor în spațiul OSCE*.

Instituțiile, operațiunile de teren și unitățile tematice ale OSCE, cu competențele și resursele lor unice, sunt pregătite să sprijine statele participante în implementarea tuturor etapelor strategice pentru îmbunătățirea relației dintre poliție și comunitățile de romi și sinti, așa cum se arată în cartea de față.

I. Introducere

Romii și sinti¹ trăiesc pe întreg teritoriul OSCE și, cu o populație de circa 10-12 milioane², constituie cea mai mare minoritate etnică din Europa. În ciuda bogatei diversități culturale, lingvistice și istorice a diferitelor grupuri ce trăiesc în diferite regiuni geografice ale spațiului OSCE, un mare număr al acestor grupuri de romi au o problemă comună: ele sunt supuse discriminării și marginalizării în toate sferele vieții publice, cum ar fi accesul la serviciile publice, locuințe, servicii de sănătate, educație și muncă. Romii sunt în special vulnerabili față de violența motivată rasial iar, în același timp, în multe situații, posibila motivație prejudicioasă a atacurilor nu este anchetată.³

Încă din 1990, OSCE (pe atunci Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa) recunoștea provocările specifice din sfera dimensiunii umane cu care se confruntau comunitățile de romi și sinti pe întreg cuprinsul regiunii.⁴ De atunci, problematica romilor și sintilor a continuat să figureze în mod proeminent pe agenda OSCE, fapt exemplificat prin înființarea Punctului de Contact pentru Romi și Sinti (CPRSI) în cadrul Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) în 1994 și înființarea, în 1998, a postului de Consilier pe Problematika Romilor și Sintilor.

---

¹ A se vedea Glosarul/explicarea termenilor.

² Cf. Council of Europe, Roma and Travellers Division [Consiliul European, Divizia pentru Romi și "travellers"], la:

http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/documentation/default_en.asp.

³ Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Implementation of the Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area*. Status Report 2008. [Implementarea Planului de Acțiune privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE. Raport de Stare 2008], Varșovia 2008.

⁴ Conference on Security and Co-operation in Europe, *Document of the Copenhagen Meeting of the Conference on the Human Dimension of the CSCE* [Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa, Documentul Reuniunii de la Copenhaga pe problema dimensiunii umane a CSCE], Copenhaga 1990.

La Summit-ul de la Istanbul din 1999, statele participante au declarat că “deploră violența și alte manifestări ale rasismului și discriminării împotriva minorităților, inclusiv împotriva minorităților romi și sinti” și că s-au angajat să “garanteze ca legile și politicile respectă în totalitate drepturile romilor și sintilor și, acolo unde este cazul, vor promova o legislație anti-discriminatorie în acest sens”.⁵

În Carta pentru Securitate Europeană adoptată cu aceeași ocazie, statele participante “recunosc dificultățile particulare cu care se confruntă romii și sinti și nevoia de a se lua măsuri concrete în scopul realizării unei egalități deplin de șanse, în conformitate cu angajamentele OSCE, în cazul persoanelor aparținând comunităților de romi și sinti”. Statele participante au declarat în continuare că “ne vom întări eforturile pentru a garanta că romii și sinti pot juca un rol deplin și egal în societățile noastre și pentru a eradică discriminarea împotriva acestora.”⁶

Rapoartele Înalțului Comisar pentru Minorități Naționale (ICMN) din 1993 și 2000 au jucat un rol important în punerea pe agenda OSCE a chestiunii activității poliției cu privire la romi și sinti. Raportul din 1993 a scos în evidență discriminarea și rasismul persistente împotriva romilor și sintilor.⁷ Ulterior, în 1993, ICMN a emis recomandări către OSCE și statele sale participante, care se adresau implementării de către statele participante a angajamentelor OSCE relevante pentru situația romilor și sporirea resurselor OSCE pentru problematica aferentă romilor. Înalțul Comisar a continuat să urmărească problematica romilor în mai multe țări în care acesta era activ. În 2000, ICMN a emis un nou raport privind *Situația romilor în spațiul OSCE*, care acorda o atenție deosebită problemei discriminării și violenței rasiale împotriva comunităților de romi și sinti și care includea recomandări pentru combaterea discriminării și violenței rasiale.⁸

La Consiliul Ministerial de la Maastricht din 2003, statele participante au adoptat *Planul de Acțiune pentru îmbunătățirea situației romilor și sintilor în spațiul OSCE* (numit în continuare *Planul de Acțiune*).⁹ Decizia de a se adopta *Planul de Acțiune* a fost luată în contextul unei conștientizări sporite printre statele OSCE participante a disparităților semnificative dintre majoritate și populațiile de romi și sinti în toate aspectele vieții. Planul de Acțiune prevede recomandări specifice privind modalităților în care statele participante pot îmbunătăți situația romilor și sintilor cu scopul de a garanta că aceștia pot

---

⁵ OSCE, “Istanbul Summit Declaration” [Declarația Summit-ului de la Istanbul], în: Documentul de la Istanbul, Istanbul 1999, p. 52.

⁶ OSCE, “Charter for European Security” [Carta pentru Securitate Europeană], în: Documentul de la Istanbul, Istanbul 1999, p. 6.

⁷ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Roma (Gypsies) in the CSCE Region. Report of the High Commissioner on National Minorities* [Înalțul Comisar OSCE pentru Minorități Naționale, Romii (“gypsy”) în spațiul CSCE. Raport al Înalțului Comisar pentru Minorități Naționale], Viena 1993.

⁸ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înalțul Comisar OSCE pentru Minorități Naționale, *Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE*], Haga 2000, în special pag. 25-62.

⁹ Cf. OSCE, Decizia nr. 3/03, *Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area* [Planul de Acțiune privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE], MC.DEC/3/03, Maastricht 2003.

juca un rol deplin și egal în societățile statelor participante. Drept urmare, acesta nu se concentrează doar asupra aspectelor socio-economice precum locuințele, sănătatea, locurile de muncă și educația, ci și asupra relațiilor dintre poliție și comunitățile de romi și sinti, recunoscând importanța generală a acestor relații particulare pentru bunăstarea socio-economică a comunităților de romi și sinti.

Scopul celor șapte recomandări ale Planului de Acțiune cu privire la activitatea poliției, enumerate în chenarul de mai jos, era acela de a se identifica un set integral de acțiuni pe care statele trebuie să le întreprindă pentru a garanta că activitatea poliției joacă un rol în integrarea romilor și sintilor pe întreg cuprinsul spațiului OSCE.

Recomandările Planului de Acțiune cu privire la activitatea poliției

Recomandarea 26 – “Dezvoltarea de politici care promovează conștientizarea în rândul instituțiilor de aplicare a legii a situației romilor și sintilor și care combat prejudecățile și stereotipurile negative”.

Recomandarea 27 – “Elaborarea unor programe de instructaj pentru prevenirea utilizării excesive a forței și pentru promovarea cunoașterii și respectării drepturilor omului.”

Recomandarea 28 – “Elaborarea de politici pentru îmbunătățirea relațiilor dintre comunitățile de romi și sinti și poliție, astfel încât să se prevină abuzul și violența poliției împotriva populațiilor de romi și sinti; și pentru îmbunătățirea încrederii în poliție în rândurile romilor și sintilor”.

Recomandarea 29 – “Elaborarea de politici și proceduri pentru garantarea unei intervenții de efect a poliției împotriva romilor și sintilor în cazurile de violență motivată rasial”.

Recomandarea 30 – “Evaluarea discrepanțelor dintre standardele internaționale privitoare la poliție și practicile naționale existente în momentul de față, prin consultarea forțelor naționale de poliție, a ONG-urilor și a reprezentanților comunităților de romi și sinti”.

Recomandarea 31 – “Elaborarea, acolo unde este cazul, în cadrul unui parteneriat strâns cu organizații internaționale și ONG-uri ale romilor, de declarații privitoare la politică, coduri de conduită, manuale de îndrumări practice și programe de pregătire profesională”.

Recomandarea 32 – “Încurajarea romilor și sintilor să lucreze în instituții de aplicare a legii, ca mijloc sustenabil al promovării toleranței și diversității”.

Din 2003, structurile executive ale OSCE au inițiat un număr de activități cu scopul de a promova implementarea acestor recomandări. Acestea sunt prezentate pe scurt în Apendicele 1 al acestei cărți, împreună cu inițiative relevante ale altor organizații guvernamentale și non-guvernamentale internaționale și naționale.

Insistând din nou asupra nevoii de îmbunătățire a situației comunităților de romi și sinti, statele participante, la Consiliul Ministerial de la Helsinki din 2008, au adoptat o decizie cu privire la *Intensificarea eforturilor OSCE de a implementa Planul de Acțiune pentru îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE*.¹⁰ Un an mai târziu, Consiliul Ministerial de la Atena a adoptat o altă decizie, cu privire la intensificarea eforturilor OSCE pentru asigurarea unei integrări durabile a romilor și sintilor.¹¹

Cu toate că multe din statele participante au elaborat în ultima vreme strategii și politici naționale pentru prevenirea discriminării și promovarea integrării romilor și sintilor, progresul înregistrat în implementarea lor este doar unul limitat. Mai mult, politicile adesea se concentrează asupra problemelor legate de sănătate, locuințe, locuri de muncă și educație, neglijând aspectul activității poliției. Deoarece romii și sintii sunt expuși în mod particular la crimele motivate de ură precum și la un tratament discriminatoriu din partea poliției, există o nevoie majoră pentru politici specifice care să se adreseze relațiilor dintre poliție și romi. Provocarea este de a acționa pe baza recomandărilor și bunelor practici și de a le implementa în activitatea polițienească operațională de rutină, la toate nivelurile.

În strânsă conformitate cu recomandările relevante ale *Planului de Acțiune* al OSCE, prezenta publicație își propune să ofere referințe privind bunele practici în elaborarea și implementarea de politici, strategii și proiecte vizând îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitățile de romi și sinti, precum și abordarea criminalității motivată rasial împotriva romilor. Cartea se adresează factorilor de decizie în elaborarea politicilor, reprezentanților ministerelor administrației și internelor, autorităților și polițiștilor de la toate nivelurile, precum și reprezentanților societății civile implicați în întregul proces, de la elaborarea de politici până la implementarea propriu-zisă a acestora.

După capitolul introductiv, Capitolul II descrie situația dificilă privind siguranța romilor și sintilor în regiunea OSCE, aducând argumente în favoarea unei activități polițienești îmbunătățite în cazul comunităților de romi și sinti.

Capitolul III, capitolul de bază al acestei cărți, ia în discuție o varietate de inițiative și bune practici specifice privitoare la îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitățile de romi și sinti. Referindu-se la recomandările respective menționate în *Planul de*

---

¹⁰ Cf. OSCE 2008, MC.DEC/6/08, *Enhancing OSCE Efforts to Implement the Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area [Sporirea eforturilor OSCE de implementare a Planului de Acțiune privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE]*, Helsinki 2008.

¹¹ OSCE, MC. DEC/8/09, *Enhancing OSCE efforts to ensure Roma and Sinti sustainable Integration [Sporirea eforturilor OSCE pentru asigurarea integrării sustenabile a romilor și sintilor]*, Atena 2009.

Acțiune al OSCE precum și în alte documente de politică relevante, Capitolul III se axează pe următoarele domenii de interes:

- starea relației dintre poliție și romi și sinti în statele participante în OSCE;
- aspecte relevante legate de romi și sinti cuprinse în:
  - legislație;
  - codurile de etică și conduită;
  - problematica managementului resurselor umane;
  - pregătirea și dezvoltarea profesională;
- interacțiunea adecvată a poliției cu comunitățile de romi și sinti.

Capitolul IV trage o serie de concluzii cu privire la provocările cheie și la alte recomandări pentru îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitățile de romi și sinti. Toate documentele la care se face trimitere sunt disponibile pe un CD-ROM, care este furnizat împreună cu această carte. În ceea ce privește articolele academice, CD-ROM-ul le include doar pe acelea pentru care editurile și-au dat acordul privind drepturile de autor.

II. Situația siguranței și securității romilor și sintilor în spațiul OSCE

Acest capitol descrie situația dificilă cu care se confruntă romii și sinti în multe părți ale regiunii OSCE în ceea ce privește securitatea lor. El pune în evidență tiparele semnificative ale discriminării, hărțuirii și crimelor motivate de ură la care sunt expuși romii și sinti, precum și lipsa de sprijin din partea poliției cu care aceștia adesea se confruntă. Capitolul de față aduce argumente în favoarea unei activități polițienești îmbunătățite față de comunitățile de romi și sinti.

II.1 Discriminarea rasială, incidentele și crimele motivate de ură

Comunitățile minoritare sunt adesea supuse în mod disproporționat la crime motivate de ură și discriminare, din motive rasiale și etnice. Lipsa reacțiilor adecvate din partea autorităților poate crea un climat de impunitate, care, la rândul său, poate contribui la adâncirea percepției de marginalizare și excludere socială în rândul acestor minorități.

Romii și sinti se numără printre acele grupuri minoritare care au suferit un lung trecut caracterizat prin prejudecăți și chiar persecuții sistematice. Începând cu anii 1990, aceștia au devenit din nou ținta violenței motivate rasial într-un număr de state europene, în special în țările din Europa Centrală și de Est, care, după căderea comunismului, trec printr-un proces de tranziție. Lucrul acesta a fost documentat pe larg de către organizații pentru drepturile omului precum și de organizații interguvernamentale.¹² Mai multe

---

¹² Cf. Amnesty International, Europe: *Discrimination against Roma [Discriminarea împotriva romilor]*, Briefing Media, Serviciul de Știri nr. 205, 25 octombrie 2007; European Roma Rights Centre, *Police Violence against Roma [Centrul European pentru Drepturile Romilor, Violența poliției împotriva romilor]*, Seria Rapoarte de Țară, nr. 12/2003;

rapoarte ale ICMN despre romi și sinti precum și rapoartele ODIHR asupra crimelor motivate de ură au abordat în mod direct faptul că romii și sinti sunt ținte ale crimelor motivate de ură.¹³

European Roma Rights Centre [Centrul European pentru Drepturile Romilor], *Rezumatul preocupărilor ERRC privind violența împotriva romilor în Ungaria* (2009); *Anti-Roma Racism in Former Czechoslovakia [Rasismul împotriva romilor în fosta Cehoslovacie]* (2009); *Divide and Deport: Roma and Sinti in Austria [Divide și deportează: romii și sinti din Austria]* (1996); *Sudden Rage and Dawn: Violence Against Roma in Romania [Furia bruscă și zorii: violența împotriva romilor în România]* (1996); și *Time of Skinheads: Denial and Exclusion of Roma in Slovakia [Vremea Skinheads: negarea și excluderea romilor în Slovacia]* (1997);

European Roma Rights Centre/Hungarian Civil Liberties Union [Centrul European pentru Drepturile Romilor/Uniunea Libertăților Civile din Ungaria], *Report asupra circumstanțelor asasinatului dublu comis la Tatárszentgyörg la 23 februarie 2009 și conduita autorităților implicate (poliția, serviciile de ambulanță și pompieri)*, Budapesta, 7 mai 2009;

Halász, Katalin, *The Situation of Roma in Europe [Situția romilor în Europa]*, Raportul din umbră 2007 al European Network Against Racism (ENAR) [Rețeaua Europeană Împotriva Rasismului];

Human Rights First, *Violence Against Roma [Violența împotriva romilor]*. Sondaj asupra crimelor motivate de ură, 2008. New York 2008;

Human Rights Watch, *Kosovo: Investigate Attacks on Roma, [Kosovo: Investigarea atacurilor asupra romilor]*, Știri, Bruxelles, 7 septembrie, 2007;

Human Rights Watch/Helsinki Watch, *The Persecution of Roma in Romania [Persecutarea romilor în România]*, 1991;

Destroying Ethnic Identity: The Gypsies of Bulgaria [Distrușterea identității etnice: romii din Bulgaria] 1991; *Struggling for Ethnic Identity: Czechoslovakia's Endangered Gypsies [Lupta pentru identitate etnică: romii periclitați din Cehoslovacia]* 1992; și *Struggling for Ethnic Identity: The Gypsies of Hungary [Lupta pentru identitate etnică: romii din Ungaria]*, 1993;

Națiunile Unite, Adunarea Generală, *Report of the Committee on the Elimination of Racial Discrimination [Raport al Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale]*, sesiunea nr. 72 (18 februarie – 7 martie 2008), sesiunea nr. 73 (28 iulie – 15 august 2008), și

Oakley, Robin, “Practical Measures for Improving Relations between Ethnic Minorities and the Police” [Măsuri practice pentru îmbunătățirea relațiilor dintre minoritățile etnice și poliție] în: OSCE ODIHR/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma and Sinti [OSCE ODIHR/Dialog European, Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti]*. Document provizoriu nepublicat, produs pentru CPRSI al ODIHR, pag. 85-96, aici p. 89;

Project on Ethnic Relations (PER), *The Romanies in Central and Eastern Europe: Illusions and Reality; Countering Anti-Roma Violence in Eastern Europe: The Snagov Conference and Related Efforts [Proiectul pentru Relații Etnice, Romii din Europa Centrală și de Est: iluzii și realitate (1992); Opoziția față de violența împotriva romilor în Europa de Est: Conferința de la Snagov și alte eforturi înrudite (1994)]*.

¹³ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Roma (Gypsies) in the CSCE Region. Report of the High Commissioner on National Minorities [Înaltul Comisar OSCE pentru Minorități Naționale, Romii (“gypsy”) în spațiul CSCE. Raport al Înaltului Comisar pentru Minoritățile Naționale]* (op. cit. nota 7);

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE]* (op. cit. nota 8);

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Challenges and Responses to Hate-Motivated Incidents in the OSCE Region [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Provocări și reacții cu privire la incidentele motivate de ură din regiunea OSCE]*, Varșovia 2006;

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Status Report [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Raport de Stare]*, (op. cit. nota 3);

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Hate Crimes in the OSCE Region – Incidents and Responses. Annual Report 2007 [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului,*

În ultimii ani, un număr de cazuri de nivel înalt ale unor incidente violente, motivate de ură, îndreptate împotriva romilor și sintilor, au fost raportate într-un număr de state participante. În mass-media de largă circulație și în anumite discursuri publice au apărut exemple de discursuri ce incită la ură, focalizate pe “infraționalitatea romilor”. Grupări populiste, de extremă dreaptă sau neonaziste sunt în mod special susceptibile de a exploata prejudecata împotriva romilor și de a instiga uneori la ostilitate sau violență împotriva romilor și sintilor.¹⁴

Într-un număr de state participante, comunitățile de romi și sinti au fost supuse unor pedepse colective ca represalii pentru presupuse delincvențe comise de anumiți indivizi. Grupuri aparținând populației majoritare au evacuat uneori cu forța (sau au încercat să o facă) familii întregi sau comunități de romi din locațiile lor de reședință, împiedicând revenirea acestora. Uneori, tensiunile dintre romi și populațiile majoritare locale au escaladat, ajungându-se la violență sau atacuri colective, inclusiv la cazuri de ucideri.¹⁵

În 2008, 18 % dintre toți romii intervievați în cadrul Sondajului Uniunii Europene privind minoritățile și discriminarea (EU-MIDIS) de către Agenția Uniunii Europene pentru Drepturile Fundamentale au susținut că, în ultimele 12 luni, fuseseră victime ale unor atacuri, amenințări sau hărțuiri grave, motivate rasial.¹⁶ “Dat fiind faptul că majoritatea covârșitoare a repondenților romi au indicat că nu au raportat faptul că au fost victimizați,

---

Crime motivate de ură în regiunea OSCE – incidente și reacții, Raportul anual 2007], Varșovia 2008; OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Hate Crimes in the OSCE Region – Incidents and Responses. Annual Report 2008* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Crime motivate de ură în regiunea OSCE – Incidente și reacții, Raportul anual 2008*], Varșovia 2009; OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights /High Commissioner in National Minorities, *Assessment of the Human Rights Situation of Roma and Sinti in Italy*. [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului/Înaltul Comisar pentru Minoritățile Naționale, *Evaluarea situației drepturilor omului privind romii și sinti din Italia*]. Raportul misiunii de investigare efectuate la Milano, Napoli și Roma între 20-26 iulie 2008.

¹⁴ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minorități Naționale, *Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE*] (op. cit. nota 8), pag. 43ff;

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Status Report* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Raport de Stare*] (op. cit. nota 3), pag. 27-28;

Halász, Katalin, *The Situation of Roma in Europe [Situația romilor în Europa]* (op. cit. nota 12), p. 24; și Human Rights First 2008, *Violence Against Roma [Violența împotriva romilor]*, *Sondaj asupra crimei din ură, 2008*] (op. cit. nota 12), p. 2f.

¹⁵ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE*] (op. cit. nota 8), p. 42; și

Human Rights First, *Violence Against Roma [Violența împotriva romilor]* (op. cit. nota 12), p. 1 și 5f.

¹⁶ Cf. European Union Agency for Fundamental Rights, *The Roma. Data in Focus Report*. European Union Minorities and Discrimination Survey (EU-MIDIS) [Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale, *Romii. Raportul Data in Focus*. Sondajul Uniunii Europene privind minoritățile și discriminarea], 2009, p. 9.

se poate presupune că nivelul criminalității motivate rasial înregistrat oficial este cu mult mai scăzut decât dimensiunea reală a problemei”.¹⁷

Mai mult, victimele s-au confruntat adesea cu obstacole importante în a-și asigura dreptatea și despăgubirile legale pentru aceste atacuri. Multora li s-a refuzat o protecție adecvată.¹⁸ Problema cea mai urgentă pentru mulți romi și sinti este, prin urmare, lipsa de securitate personală și accesul deplin și corect la justiție.

II.2 Relațiile dificile dintre poliție, romi și sinti

De-a lungul istoriei, poliția a fost primul organ al statului responsabil de relaționarea cu romii și sinti, atât datorită statutului lor – străini migranți sau venetici – cât și datorită stilului lor de viață – itinerant sau nomad. De-a lungul istoriei lor în Europa, populațiile majoritare i-au perceput adesea ca grupuri infracționale, iar poliția i-a tratat ca atare. Percepția conform căreia membrii comunității romi sunt în mod inerent infractori s-a materializat în timpul regimului nazist când romii și sinti au fost declarați “asociali”, astfel fiind supuși exterminării rasiale.¹⁹ Datorită acestei îndelungate experiențe de oprimare și abuz de forță din partea poliției, romii și sinti au dobândit o atitudine de profundă suspiciune față de poliție. Astfel, cooperarea acestora cu poliția precum și încercările unora dintre ei de a intra în poliție au fost adesea respinse, în special de către grupurile tradiționaliste.

Polițiștii, la fel ca societatea în general, nu sunt lipsiți de opinii și prejudecăți rasiste.²⁰ Astfel de atitudini și percepții se manifestă uneori printr-o activitate insuficientă a poliției, cum ar fi neasigurarea unui sprijin și a unei protecții suficiente; sau printr-o supraactivitate a poliției, cum ar fi acordarea unei atenții excesive infracțiunilor presupuse a fi comise de către membri ai comunităților de romi și sinti sau prin utilizarea forței excesive împotriva acestor persoane. În ultimul exemplu, supraactivitatea poliției poate rezulta nu numai în abuz de putere, dar și în moarte.²¹

---

¹⁷ European Union Agency for Fundamental Rights, *The Roma. Data in Focus Report* [Agenția Uniunii Europene pentru Drepturile Fundamentale, *Romii. Raportul Data in Focus*] (op. cit. nota 16), p. 9.

¹⁸ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE*] (op. cit. nota 8), p. 38; și

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Status Report* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Raport de Stare*] (op. cit. nota 3), pag. 24-25.

¹⁹ Kenrick, Donald/Paxon, Grattan, *Destiny of Europe's Gypsies* [Soarta romilor (“gypsy”) din Europa], Basic Books, New York, 1972. Link-uri utile pentru genocidul împotriva romilor și sintilor:

www.geocities.com/~Patrin/genocide.htm ; www.sintundroma.de ; www.rommuz.cz ; www.ushmm.org.

²⁰ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE*] (op. cit. nota 8), p. 38; și

Coxhead, John. D., *The Last Bastion of Racism? Gypsies, Travellers and Policing* [Ultimul bastion al rasismului? “Gypsy”, “travellers” și poliția], Trentham 2007.

²¹ Cf. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Cauza Velikova împotriva Bulgaria*, Cererea nr. 41488/98, Hotărâre, Strasbourg, 18 mai 2000 și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Cauza Anguelova împotriva Bulgariei*, Cererea nr. 38361/97, Hotărâre, Strasbourg, 13 iunie 2002.

II.2.1 Exemple de activitate insuficientă a poliției

Există dovezi ample din întreaga Europă conform cărora romii și sinti nu au beneficiat de protecție suficientă din partea poliției în ceea ce privește criminalitatea și violența îndreptate împotriva acestora.²²

Mai mult, crimele violente comise împotriva romilor adesea nu au fost anchetate prompt și într-un mod adecvat.²³ Victimele de etnie romă continuă să fie afectate de o lipsă de acces efectiv la justiție și mijloace de a reclama și obține despăgubiri pentru conduita necorespunzătoare a poliției.²⁴

II.2.2 Exemple de supraactivitate a poliției

În multe state participante, romii și sinti au fost supuși la profiling și incriminare pe criterii etnice/rasiale. "Profiling-ul etnic" este definit ca fiind utilizarea de către polițiști, în timpul efectuării operațiunilor de percheziție și control, supraveghere sau anchetare, a caracteristicilor rasei, etniei, religiei sau originii naționale, fără vreo justificare obiectivă și rezonabilă, în locul comportamentului propriu-zis, ca bază în luarea deciziilor în legătură cu cine a fost sau ar putea fi implicat într-o activitate infracțională.²⁵ Profiling-ul

---

²² Cf. OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Status Report* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Raport de Stare*] (op. cit. nota 3), p. 24; și Human Rights First, *Violence against Roma* [*Violența împotriva romilor*] (op. cit. nota 12), p. 5ff.

²³ Cf. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Cauza Nachova și alții împotriva Bulgariei*, Cererile nr. 43577/98 și 43579/98, Hotărâre, Strasbourg, 6 iulie 2005; *Cauza Secic împotriva Croației*, Cererea nr. 40116/02, Hotărâre, Strasbourg, 22 iunie 2000; *Cauza Cobzaru împotriva României*, Cererea nr. 48254/99; și *Cauza Angelov și Iliev împotriva Bulgariei*, Cererea nr. 55523/00, Hotărâri, Strasbourg, 26 iulie 2007. European Roma Rights Centre/Hungarian Civil Liberties Union [Centrul European pentru Drepturile Romilor/Uniunea Libertăților Civile din Ungaria], *Raport asupra circumstanțelor dublului asasinat comis la Tatárszentgyörgy la 23 februarie 2009 și conduita autorităților implicate (poliția, ambulanța și pompierii)*, Budapesta, 7 mai 2009, pag. 7-9 și 10f.

²⁴ Cf. OSCE, Contact Point for Roma and Sinti Issues/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma and Sinti*. [Punctul de Contact pentru Romi și Sinti/Dialog European, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat, produs pentru CPRSI al ODIHR, p. 297.

²⁵ Cf. Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police. A Report on the Strategies for Effective Police Stop and Search Project* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profiling-ului etnic de către poliție. Raport asupra Proiectului Strategii pentru opriri și percheziții eficiente efectuate de poliție*], New York 2009, p. 9; a se vedea de asemenea European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), *Combating Racism and Racial Discrimination in Policing* [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței], *Recomandarea de politică generală nr. 11 a ECRI* [Combaterea rasismului și discriminării rasiale în activitățile poliției], CRI(2007)39, adoptată la 29 iunie 2007, Strasbourg 2007, para 1.

etnic se poate baza pe rasismul intenționat al unor polițiști individuali, dar “este frecvent rezultatul cumulat al stereotipurilor etnice inconștiente și necontrolate”.²⁶

Profiling-ul etnic se manifestă cel mai frecvent când polițiștii decid pe cine să oprească și să legitimizeze, pe cine să interogheze, percheziționeze și chiar să aresteze.²⁷ Acest lucru constituie în mod clar un comportament discriminatoriu. Practica discriminatorie a “profiling-ului grupurilor de romi și “travellers” tinde să se manifeste la scară europeană”.²⁸

Conform sondajului EU-MIDI, în medie, unul din doi romi chestionați în șapte state membre ale UE considera că a fost oprit de poliție datorita etniei sale.²⁹

În plus, romii și sinti nu numai că sunt supuși unei utilizări disproporționate a procedurilor de oprire și percheziție, ci sunt supuși și utilizării excesive a forței în timpul acestor proceduri. Raziile desfășurate în așezările de romi și sinti, executările mandatelor și evacuările forțate în baza ordinelor judecătorești au fost adesea efectuate într-un mod exagerat și disproporționat, conducând la amenințări la adresa locuitorilor, în special la adresa femeilor și copiilor, distrugerea proprietății, chiar și incendierea caselor și atacuri fizice.³⁰

Romii și sinti arestați au fost de asemenea supuși în repetate rânduri unui tratament umilitor și abuzului fizic, fiindu-le frecvent negate drepturile fundamentale în urma arestării și custodiei. Abuzurile personale au inclus exploatarea romilor și sintilor de către polițiști, de exemplu, prin solicitarea de mită.

Ca și în cazul atacurilor din partea persoanelor fizice, presupusele cazuri de abuz din partea poliției au trecut deseori nepedepsite, nefiind nici măcar anchetate cu seriozitate.³¹

Dovezile de asemenea sugerează faptul că “[...] în mai multe țări, este mai probabil ca romii și sinti care sunt suspecți de comiterea unei crime să fie arestați, reținuți, urmăriți

---

²⁶ Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profiling-ului etnic de către poliție*] (op. cit. nota 25), p. 9.

²⁷ Cf. Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profiling-ului etnic de către poliție*] (op. cit. nota 25), p. 9.

²⁸ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minorități Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multi-etnice*], Haga, 2006, Rec. 16, p. 24; și OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Challenges and Responses to Hate-Motivated Incidents in the OSCE Region* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Provocări și reacții cu privire la incidentele motivate de ură din regiunea OSCE*] (op. cit. nota 13), p. 14.

²⁹ Cf. European Union Agency for Fundamental Rights, *The Roma. Data in Focus Report* [Agenția Uniunii Europene pentru Drepturile Fundamentale, *Romii. Raportul Data in Focus*] (op. cit. nota 16), p. 10.

³⁰ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE*] (op. cit. nota 8), p. 44.

³¹ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE*] (op. cit. nota 8), p. 38.

în justiție și, în cazul în care sunt condamnați, să li se aplice o sentință severă, decât membrii aparținând populației majoritare, suspectați că ar fi comis crime similare”.³² Acest tratament prejudicios din partea sistemului justiției penale precum și violența din partea cetățenilor individuali și a polițiștilor, la acestea adaugându-se și reacțiile neadecvate ale agențiilor guvernamentale, sunt manifestări ale unui cadru mai larg de discriminare împotriva romilor.³³

II.3 Misiunea de a îmbunătăți activitatea poliției privind comunitățile de romi și sinti

Într-o democrație, activitatea poliției este un serviciu public furnizat în mod egal tuturor membrilor societății, în baza unor standarde profesionale clare, care la rândul lor se bazează pe principiul statului de drept, pe standarde internaționale și pe principii ale drepturilor omului. Rolul poliției este esențial pentru protejarea drepturilor și libertăților tuturor indivizilor și pentru asigurarea protecției și accesului la justiție pentru minorități, contribuind în acest fel la integrarea cu succes a acestora din urmă în societate ca întreg. În Carta pentru Securitate Europeană, statele OSCE participante au declarat fără echivoc că “protejarea și promovarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale sunt factori esențiali pentru democrație, pace, dreptate și stabilitate în cadrul statelor participante, precum și între acestea.”³⁴

Poliția “poate fi considerată ca fiind garantul egalității, integrării și coeziunii într-o societate aflată într-un proces de schimbare rapidă. În special în situațiile în care este necesară utilizarea forței fizice, poliția este un instrument pentru control și represiune. De aceea este necesar ca poliția să fie activă și de încredere în îndeplinirea rolului ei de apărător al legislației împotriva discriminării.”³⁵ Poliția are obligația să protejeze toți cetățenii în mod egal, fără discriminare și fără a face distincții în funcție de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii, origine socială, națională sau etnică, proprietate, naștere sau orice alt statut.³⁶ În același timp, poliției îi este interzis să discrimineze orice

---

³² OSCE High Commissioner on National Minorities 2000, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale 2000, *Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE*] (op. cit. nota 8) p. 37.

³³ Cf. Human Rights First, *Violence against Roma [Violența împotriva romilor]* (op. cit. nota 12), p. 1.

³⁴ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing by the Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică de Consilierul Superior al Poliției de pe lângă Secretarul General OSCE]*, , Seria Publicațiilor SPMU Vol. 1, Ediția a 2-a, Viena, mai 2008, p. 26;

OSCE, *Charter for European Security [Carta pentru Securitate Europeană]* (op. cit. nota 6), Art. 19.

³⁵ Foundation ‘Policing for a Multi-Ethnic Society’ 1996, *Rotterdam Charter: Policing for a Multi-Ethnic Society*, Rotterdam 1996. [Fundația ‘Activitatea poliției pentru o societate multietică’ 1996, *Carta de la Rotterdam: Activitatea poliției pentru o societate multietică*], Rotterdam, 1996.

³⁶ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 25; și

United Nations General Assembly, Res. 2106(XX), *International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination* [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. 2106(XX), *Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială*] (1965), Art. 5(b).

persoană pe baza rasei, sexului, religiei, limbii, culorii, opiniilor politice, originii naționale, proprietății, nașterii sau vreunui alt statut.³⁷

Relațiile dintre poliție și comunitățile de romi și sinti au fost deseori constrânse de faptul că poliția poate fi responsabilă pentru implementarea legilor care afectează minoritățile în moduri specifice, cum ar fi legile ce țin de imigrare sau drepturile de rezidență ale grupurilor de nomazi.³⁸ Frecvent apar conflicte din cauza lipsei documentelor de proprietate asupra terenurilor sau caselor precum și datorită statutului nereglementat al așezărilor locuite de romi. În special în cazurile așezărilor și/sau taberelor neautorizate, poliția este adesea solicitată de către autoritățile competente să aplice ordinele și poate fi prinsă în mijlocul unor relații tensionate dintre proprietarii terenurilor (aparținând populației majoritare) și grupurile de romi și sinti care au vrut să se stabilească temporar sau permanent pe proprietăți private sau publice ce nu le aparțin.

În aceste cazuri, un rol crucial al poliției este acela de a media între interesele autorităților locale, populația majoritară și romi și de a pune în balanță drepturile indivizilor și grupurilor, ale minorităților și majorităților. Când intervine în conflicte, poliția trebuie să se ghideze după principiul conform căruia “toată lumea se va supune unor limitări determinate de lege cu unicul scop de a se asigura recunoașterea și respectul cuvenite pentru dreptul și libertatea celorlalți și pentru a se îndeplini cerințele juste ale moralității, ordinii publice și ale bunăstării generale într-o societate democratică”.³⁹

Deoarece acțiunile poliției “nu sunt separate de dinamica relațiilor interetnice sau nu se află ‘în afara’ acesteia: ele sunt o parte integrantă a unui proces social și politic în desfășurare într-un stat democratic, [...], aceste acțiuni pot avea – cel puțin pe termen scurt sau mediu – un efect esențial asupra dezvoltării relațiilor interetnice și asupra viitorului statului în general. Pentru aceste motive, capacitatea poliției de a menține încrederea tuturor grupurilor etnice în timp ce gestionează conflictele și restabilește ordinea publică are o importanță fundamentală”.⁴⁰ În timp ce se confruntă cu aceste conflicte de interes, poliția, în general, poate evita acuzațiile din partea grupurilor de interese privind atitudinile pătinoare sau discriminatorii doar dacă aceasta acționează în mod profesionist, în conformitate cu legea și cu standardele internaționale ale activității polițienești democratice.

Deoarece activitatea poliției este atât de importantă în asigurarea siguranței și stabilității tuturor segmentelor societății, ea trebuie să fie o preocupare majoră în cadrul politicilor

---

³⁷ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 26.

³⁸ Oakley, "Practical Measures for Improving Relations between Ethnic Minorities and the Police" [Măsuri practice pentru îmbunătățirea relațiilor dintre minoritățile etnice și poliție] (op. cit. nota 12), p. 87.

³⁹ United Nations General Assembly, Res. 217 A(111), *Universal Declaration of Human Rights* (1948) [Adunarea Generală a națiunilor Unite, Rez. 217 A(111), *Declarația Universală a Drepturilor Omului*] (1948), Art. 29 (2)

⁴⁰ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28) Rec. 22, p. 41.

privitoare la romi, împreună cu alte domenii pe care se insistă în mod obișnuit. Totuși, problematica activității poliției nu trebuie abordată în mod izolat, ci ca element integrant al politicilor pentru integrarea romilor. Această problematică necesită de asemenea și implicarea altor agenții publice și private. În unele țări, discriminarea rasială în domenii cum ar fi angajările sau furnizarea serviciilor publice este o contravenție, nefiind, prin urmare, responsabilitatea poliției. Cu toate acestea, în situațiile în care poliția are prerogative ce-i permit să abordeze discriminarea, acestea trebuie folosite în mod sistematic și la capacitate maximă. Înregistrarea și monitorizarea incidentelor este esențială, atât pentru analizarea tiparelor și cauzelor, precum și pentru a se garanta că aceste incidente sunt tratate în mod corespunzător. Dacă poliția nu-și îndeplinește acest rol, discriminarea va fi perpetuată.⁴¹

Pentru elaborarea politicilor, trebuie identificate nevoile, preocupările și nedreptățile specifice legate de activitatea poliției în privința romilor. În plus, trebuie înființate structuri organizaționale eficiente și trebuie furnizate resurse adecvate pentru implementare. Eficacitatea implementării trebuie să fie monitorizată și evaluată în mod regulat.

Mai mult, comunitățile de romi și sinti și societatea civilă trebuie să se implice ca parteneri în toate etapele, de la elaborarea de politici și până la implementarea acestora.

Corespunzând îndeaproape standardelor și convențiilor internaționale cu privire la activitatea polițienească democratică, mai multe publicații cheie ale SPMU a OSCE și ale Înalțului Comisar OSCE pentru Minorități Naționale au identificat principiile cheie ale activității polițienești democratice ce trebuie urmărite prin reforma poliției. Aceste principii sunt extrem de relevante pentru relația dintre poliție și comunitățile de romi și sinti. Un rezumat al acestor principii este oferit în următorul chenar.⁴²

Principiile cheie ale activității polițienești democratice

I. Obiectivele activității polițienești democratice

Poliția este cea mai vizibilă manifestare a autorității guvernului. Principalele sale atribuții sunt:

- menținerea stării de calm, a legalității și ordinii publice;
- protejarea și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale individului;
- prevenirea și combaterea criminalității; și
- furnizarea de asistență și servicii către public.

⁴¹ Cf. Oakley, “Practical Measures for Improving Relations between Ethnic Minorities and the Police” [Măsuri practice pentru îmbunătățirea relațiilor dintre minoritățile etnice și poliție] (op. cit. nota 12), p. 89; și

OSCE, Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Status Report*. [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Raport de Stare*] (op. cit. nota 3), pp. 26f.

⁴² Pentru o prezentare detaliată a acestor principii, a se vedea *Îndrumarul privind activitatea polițienească democratică* al OSCE (op. cit. nota 34), pp. 12f.

Polițiștii vor consolida legitimitatea statului și încrederea populației în poliție dacă demonstrează în activitatea lor de zi cu zi faptul că:

- răspund nevoilor și așteptărilor publicului; și
- utilizează autoritatea statului în interesul populației.

II. Susținerea principiilor statului de drept

În procesul urmăririi acestor obiective, poliția trebuie să:

- opereze în conformitate cu legislația națională și cu standardele și angajamentele internaționale pentru aplicarea legii acceptate de către statele participante din cadrul OSCE; și să
- demonstreze că este dedicată principiilor statului de drept în vigoare.

Legislația și politicile scrise, ce guvernează poliția, trebuie să fie:

- clare și precise;
- bazate pe principiile drepturilor omului; și
- accesibile publicului.

III. Etica poliției și drepturile omului

Pentru a se ridica la nivelul așteptărilor publicului în cea ce privește încrederea acestuia, poliția trebuie să adere la un cod de conduită profesională și să dea dovadă de:

- profesionalism; și
- integritate.

Acest cod trebuie să reflecte cele mai înalte valori etice, exprimate prin:

- interdicții; și
- imperative ale muncii de poliție.

Poliția are puteri speciale ce-i permit să:

- priveze indivizii temporar de libertate;
- limiteze capacitatea indivizilor de a beneficia pe deplin de drepturile lor; și, în circumstanțe extreme,
- să utilizeze chiar și forța letală.

De aceea, polițiștii trebuie să își exercite sarcinile în conformitate cu:

- standardele universal acceptate ale drepturilor omului; și
- cu drepturile civile și politice.

Protecția și păstrarea vieții trebuie să fie cea mai mare prioritate a lor.

IV. Răspunderea și transparența poliției

Activitatea polițienească democratică cere ca poliția să fie și să se considere răspunzătoare față de:

- cetățeni;
- reprezentanții acestora;
- stat; și
- lege.

Prin urmare, activitățile poliției – ce merg de la

- comportamentul individual al polițiștilor, la
- strategiile pentru operațiunile poliției, la
- proceduri de numire sau la
- gestionarea bugetului

trebuie să fie deschise inspecțiilor de către o gamă largă de instituții de supraveghere.

Mai mult, o trăsătură centrală a activității polițienești democratice este înțelegerea faptului că e nevoie de consensul populației pentru munca de poliție. Premisele câștigării sprijinului publicului sunt:

- asigurarea transparenței în operațiunile poliției; și
- cultivarea comunicării și înțelegerii reciproce cu publicul, pe care poliția îl servește și protejează.

V. Problematika organizării și managementului poliției

Statele sunt obligate să creeze un mediu structural și managerial care să permită poliției să implementeze în mod concret și eficient prevederile principiilor statului de drept, cele ale legislației naționale și internaționale, precum și cele ale standardelor acceptate din domeniul drepturilor omului.

Acest mediu include chestiuni precum:

- ierarhia;
- reglementările și supervizarea;
- componența poliției
- drepturile personalului din cadrul poliției;
- asigurarea resurselor, pregătirii și dezvoltării profesionale adecvate.

III. Bune practici în consolidarea încrederii și înțelegerii între poliție, pe de-o parte și romi și sinti, pe de altă parte

Bunele practici enumerate în acest capitol au fost identificate în cursul activităților desfășurate între 1999 și 2009 de către ODIHR și SPMU precum și în urma unei analize cuprinzătoare a materialelor scrise disponibile.

Abordând provocările specifice ale activității poliției cu care se confruntă romii și sinti, aceste bune practici corespund principiilor de bază ale activității polițienești democratice descrise în Capitolul II.3, făcându-se referire la recomandările respective în ceea ce privește activitatea poliției, cuprinse în:

- Planul de Acțiune al OSCE pentru îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE (Recomandările 26-32);
- Recomandările de politică generală nr. 3 și nr. 11 ale ECRI; și
- Recomandările ICMN cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice.

În conformitate cu abordarea strategică a îmbunătățirii relațiilor dintre poliție și comunitățile de romi și sinti, ordinea exemplurilor de bune practici este structurată după cum urmează:

1. Evaluarea sistematică a politicilor și practicilor activității poliției cu privire la romi și sinti
2. Elaborarea legislației, politicilor, coduri de etică și conduită, precum și a procedurilor standard de operare
3. Managementul resurselor umane, inclusiv recrutarea și promovarea polițiștilor
4. Instruirea lucrătorilor de poliție
5. Înființarea unor parteneriate de tipul poliție-public cu comunitățile de romi și sinti și desfășurarea operațiunilor de poliție în aceste comunități.

III.1 Evaluarea sistematică a politicii și practicii activității poliției privind romii și sinti

Planul de Acțiune al OSCE cere statelor participante să “evalueze discrepanța dintre standardele internaționale privind poliția și practicile naționale existente în momentul de față, în urma unor consultări în acest scop cu forțele naționale de poliție, ONG-urile și reprezentanții comunităților de romi și sinti.”⁴³

În general, o “evaluare sistematică” este o investigație care permite identificarea punctelor forte și a punctelor slabe ale performanței organizaționale curente raportat la un

---

⁴³ OSCE, *Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area [Planul de Acțiune al OSCE privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE]* (op. cit. nota 9), Rec. 30.

set de standarde măsurabile în baza dovezilor, astfel încât, ulterior, să se poată lua măsurile necesare pentru atingerea acestor standarde.⁴⁴

Evaluarea trebuie efectuată în cadrul unor politici clare și în baza unor măsuri organizaționale adecvate pentru îndeplinirea acestei sarcini. Aceasta trebuie să aibă ca rezultat elaborarea unui plan strategic de acțiune pentru eliminarea discrepanțelor identificate și pentru înființarea unor mecanisme instituționale care să asigure posibilitatea menținerii acestor standarde în viitor.

Pașii evaluării trebuie să se concentreze asupra:⁴⁵

1. Stabilirea cadrului
2. Identificarea ariei
3. Identificarea standardelor
4. Obținerea probelor
5. Evaluarea discrepanțelor
6. Elaborarea planului de acțiune

Cei șase pași sunt descriși foarte pe scurt mai jos.⁴⁶

III.1.1 Stabilirea cadrului politicii

Acest cadru trebuie să includă prevederi pentru următoarele:

- o declarație clară a angajamentului din partea conducerii politice și a poliției, care să fie comunicată pe o scară cât mai largă personalului din poliție, în special sindicatelor din poliție, activiștilor romi și sinti și ONG-urilor acestor minorități, precum și altor ONG-uri și organisme specializate ce se ocupă de problematica minorităților/drepturilor omului. O astfel de declarație clară este necesară pentru obținerea sprijinului pentru evaluare din partea întregii structuri de poliție precum și din partea ONG-urilor și activiștilor;

---

⁴⁴ Oakley, Robin/Slater, John/Taylor,Chris, *Systematic Assessment of Policing Policy and Practice relating to Roma: Guidance for Use in OSCE Participating States [Evaluarea sistematică a politicii și practicii activității poliției cu privire la romi: îndrumări pentru utilizare în statele OSCE participante]*, Îndrumar practic pentru sprijinul implementării recomandărilor cu privire la activitatea poliției din Planul de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti, Produs pentru OSCE/ODIHR de către European Dialogue [Dialog European], Londra, 2007, p.9.

⁴⁵ Oakley/Slater/Taylor, *Systematic Assessment of Policing Policy and Practice relating to Roma [Evaluarea sistematică a politicii și practicii activității poliției cu privire la romi]* (op. cit. nota 44), p. 9.

⁴⁶ Informații mai detaliate pot fi obținute din: Oakley/Slater/Taylor, *Systematic Assessment of Policing Policy and Practice relating to Roma [Evaluarea sistematică a politicii și practicii activității poliției cu privire la romi]* (op. cit. nota 44) pp. 11-31.

În plus, o unealtă excelentă pentru evaluarea poliției în general este *Criminal Justice Assessment Toolkit [Trusa pentru Evaluarea Justiției Penale]* a UNODC, New York 2006.

OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships by the Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public, de Consilierul Superior al Poliției de pe lângă Secretarul General al OSCE]*, Seria de Publicații SPMU, Vol. 4, Viena, mai 2008, pag. 36-39; și OSCE, *Implementation of Police-Related Programmes. Lessons Learned in South-Eastern Europe [Implementarea programelor legate de poliție. Lecțiile învățate în Europa de Sud-Est]*, Seria de Publicații SPMU Vol. 7, Viena, decembrie 2008, pag. 18-20.

- un acord formal cu ONG-urile și alți parteneri implicați în inițiativă, în care să se specifice: voința tuturor părților de a coopera; scopul, activitățile, rezultatele, realizările și activitățile ulterioare de tip follow-up prevăzute și asupra cărora s-a convenit; rolurile și responsabilitățile fiecăruia dintre parteneri; și măsurile pentru administrarea proiectului. ONG-urile care au o atitudine critică față de activitatea poliției nu trebuie evitate, ci trebuie considerate a fi “prieteni critici”. Pentru a obține o varietate de viziuni relevante, invitațiile către ONG-uri trebuie să fie diseminate pe o scară amplă, într-un mod transparent. Trebuie avut grijă să fie selectate ONG-urile care au o agendă și un istoric clar democratice, legate de drepturile omului. Provocarea alegerii celor mai potrivite ONG-uri poate fi depășită prin folosirea criteriilor de selecție precum statutele ONG-urilor, rapoartele de activitate ale acestora, stabilitatea, responsabilitatea și o reprezentare autentică a celor pe care îi deservesc;⁴⁷
- înființarea unui grup de coordonare pentru a supraveghea exercițiul, având sarcini precum: căderea de acord asupra metodologiei exacte ce urmează a fi utilizată; facilitarea implementării metodologiei; căderea de acord asupra unui plan de acțiune pentru îndeplinirea muncii la termen și monitorizarea acestuia; asigurarea disponibilității unor resurse suficiente pentru îndeplinirea sarcinii; aprobarea raportului asupra rezultatelor evaluării; și acordarea de asistență în formularea și implementarea unui plan de acțiune ca răspuns la rezultatele evaluării;
- un grup de coordonare constând din reprezentanți ai tuturor departamentelor relevante ale poliției; ai ONG-urilor romilor și sintilor; și experți independenți angajați pe post de consultanți pentru evaluarea sistematică. Grupul trebuie de asemenea să facă schimburi de experiență și cunoștințe cu organisme din alte țări ce au experiență în efectuarea evaluărilor într-o manieră profesionistă;
- selectarea și alocarea de sarcini personalului responsabil cu efectuarea evaluării. Rolul evaluatorilor ar fi: de a identifica standardele naționale și internaționale relevante care să fie luate ca repere în evaluarea politicii și practicii; de a compila toată documentația relevantă și alte probe legate de politicile și practicile activității polițienești curente; de a verifica dacă politica scrisă este conformă cu deciziile și jurisprudența Convenției Europene a Drepturilor Omului (ECHR) și ale Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), precum și cu alte standarde relevante; de a evalua toate celelalte probe în legătură cu politica și practica prin comparație cu standardele ECHR și alte standarde relevante; și de a pregăti o evaluare în scris care să identifice orice discrepanță între politicile și practicile curente și standardele relevante, inclusiv, în măsura în care este posibil, motivele care stau la baza acestor discrepanțe. Evaluarea nu va trebui să fie efectuată în mod necesar de către grupul de dirijare, ci ar putea fi încredințată unei instituții de cercetare calificate;

---

⁴⁷ Cf. OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), p. 50.

- asigurarea pregătirii de specialitate cu scopul de a înzestra personalul cu aptitudinile necesare, inclusiv cu cunoștințe despre standardele naționale și internaționale relevante; cu o înțelegere generală a practicii activității poliției în zona specifică ce urmează a fi investigată; cu sensibilizarea față de problematica specifică privind romii și sinti și preocupările acestora; cu luarea la cunoștință a documentației, respectiv a altor probe relevante necesare și a modalităților de a obține această documentație/aceste probe; precum și cu abilitatea de a face o evaluare obiectivă a politicii/practicii în raport cu standardele, pe baza probelor obținute;
- un mecanism pentru asigurarea consilierii de specialitate externe, dacă este nevoie;
- un plan de acțiune cu grafice orare pentru întreprinderea exercițiului; și
- alocarea resurselor umane și administrative necesare întreprinderii exercițiului.

Exemplu de acord formal

În perioada 2004-2006, Poliția Română a întreprins o evaluare sistematică a politicii și practicii activității poliției cu privire la romi, cu asistența OSCE/ODIHR. A fost redactat un Memorandum de înțelegere oficial pentru a reflecta acordul dintre Ministerul Administrației și Internelor (MAI) și Romani CRISS (Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii) și Punctul de Contact pentru Romi și Sinti al OSCE/ODIHR de a colabora pe acest proiect. Memorandumul s-a bazat pe un protocol provizoriu care fusese pregătit în urma unui atelier preliminar, la care s-au întrunit reprezentanți ai partenerilor pentru a stabili ce ar implica efectuarea unei evaluări sistematice și cum ar putea ei colabora în acest scop. În Memorandum este prezentată responsabilitatea principă ce revine MAI, rolul Romani CRISS în coordonarea contribuției romilor, precum și rolul OSCE/ODIHR în a furniza consiliere din partea experților externi pentru proiect. Memorandumul prevedea, de asemenea, că, pe lângă exercițiul de evaluare propriu-zis, trebuie să existe un program de formare a capacităților pentru ONG-urile romilor, precum și un program de pregătire profesională, la nivel local, pentru poliție, cu privire la problematica legată de romi. În final, Memorandumul prezintă prevederile pentru un grup de coordonare care să supravegheze progresul înregistrat de proiect.⁴⁸

III.1.2 Identificarea ariei evaluării

Evaluarea trebuie să acopere toate aspectele activității poliției care au un impact semnificativ asupra comunităților de romi și sinti precum și asupra relațiilor acestora cu

⁴⁸ Cf. Oakley/Slater/Taylor, *Systematic Assessment of Policing Policy and Practice relating to Roma* [Evaluarea sistematică a politicii și practicii activității poliției cu privire la romi] (op. cit. nota 44) p. 12; și Institute for Crime Research and Prevention, *Review of the Police Policies and Practices towards Roma in Romania* [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, *Revizuirea politicilor și practicilor poliției cu privire la romii din România*], București 2007, p. 5.

poliția și care au fost identificate în recomandările Planului de Acțiune al OSCE privind activitatea poliției. Un model pentru evaluarea acestor aspecte este inclus în Apendicele 2.

Aria evaluării ar putea include de exemplu:

- conformitatea legislației naționale cu privire la drepturile omului cu legislația internațională, în special cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului;
- conformitatea procedurilor operaționale și practicii poliției cu standardele internaționale ale drepturilor omului precum și cu angajamentele cu privire la activitatea polițienească democratică și activitatea poliției în societățile multietnice;
- conformitatea procedurilor operaționale și practicii poliției cu convențiile și standardele internaționale privind uzul armelor de foc de către poliție;
- parteneriatele cu agențiile guvernamentale și non-guvernamentale;
- politici de resurse umane cu privire la participarea și includerea membrilor minorităților etnice în structurile poliției.⁴⁹

III.1.3 Identificarea standardelor

Evaluarea instrumentelor legale și a standardelor profesionale la nivel național trebuie realizată în lumina standardelor și recomandărilor relevante la nivel internațional, inclusiv a documentelor cheie asupra problematicii drepturilor omului și a liniilor directoare în privința activității polițienești democratice. Astfel de standarde au fost definite, de exemplu, în diverse convenții și coduri de conduită ale Națiunilor Unite, documente ale Consiliului Europei și OSCE, cuprinzând linii directoare în privința activității poliției, precum și în decizii ale CEDO.⁵⁰ Unele principii cheie ale activității polițienești democratice au fost puse în evidență în Capitolul II.3.

III.1.4 Obținerea Probelor

Validitatea și credibilitatea rezultatelor unei evaluări sistematice vor depinde de calitatea probelor pe care se bazează.

Probele trebuie să fie:

- relevante politicilor și practicilor activității polițienești care sunt evaluate;
- bazate pe cercetarea tuturor surselor de documentare disponibile;
- completate de probe (neînregistrate) suplimentare acolo unde este necesar și fezabil;
- colectate, în măsura în care se poate, în conformitate cu principiile științifice;

---

⁴⁹ Cf. Scope of assessment in Romania [Aria evaluării în România], în: Oakley/Slater/Taylor, *Systematic Assessment of Policing Policy and Practice relating to Roma [Evaluarea sistematică a politicii și practicii activității poliției cu privire la romi]* (op. cit. nota 44) p. 17.

⁵⁰ Pentru o selecție de astfel de documente, a se vedea Apendicele 1.

- colectate prin utilizarea unor metode variate care sunt adecvate pentru acest scop; și
- date publicității în timp util, dacă este necesar în formă agregată sau dezagregată sau anonimă.

Metodele și instrumentele ce pot fi utilizate în colectarea datelor includ următoarele:

- analiza documentelor (cum ar fi codurile naționale de etică și conduită, curriculum-ul pregătirii profesionale, rapoartele anuale ale poliției, rapoartele de monitorizare ale mass-media sau cele publice, studiile cazurilor de victimizare etc.);
- studiile de observare (cum ar fi monitorizarea polițiștilor în timpul patrulării sau în cazul opririlor efectuate de către aceștia);
- interogări personale;
- sondajele pe bază de chestionar;
- grupuri focalizate pe anumite probleme; și
- jurisprudența și materialele legate de cauze (din cauzele ce au avut loc în fața curților naționale și a CEDO, deoarece acestea includ probe documentate cu privire la incidente și informații despre percepțiile și experiențele participanților și observatorilor incidentelor, atât din cadrul poliției, cât și din cadrul comunităților de romi și sinti).

Membrii forumurilor comunitare publice precum “Grupurile Consultative Cetățenești” (a se vedea de asemenea Capitolul III.5.1), în care este reprezentată o gamă largă de organizații și indivizi, ar putea constitui surse excelente pentru interviuri și sondaje.

Exemple de politici și practici asupra cărora se concentrează evaluarea

Bazându-se pe interogările și analizele de caz din evaluarea Poliției Române, echipa de evaluare a putut identifica situații în care cel mai des s-au pus întrebări privind comportamentul polițiștilor față de romi. Aceste situații au fost:

- intervenția poliției în timpul arestării suspectilor;
- intervenția poliției în urma unei cereri legale din partea autorităților publice sau pentru executarea mandatelor emise de către magistrați (procurori sau judecători);
- comportamentul poliției față de suspecti în timpul cercetărilor;
- comunicarea rezultatelor investigațiilor efectuate în urma unor plângeri formulate de romi.⁵¹

Probele cu privire la politici și legislație vor trebui extrase în primul rând din documentele relevante de politică sau juridice. Prima sarcină a echipei de evaluare ar fi prin urmare aceea de a compila și completa un set de documente ce țin de legislație, politică și alte documente, relevante pentru domeniul sau aspectul particular al activității poliției care este supus evaluării.

⁵¹ Institute for Crime Research and Prevention, *Review of the Police Policies and Practices towards Roma in Romania* [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, *Revizuirea politicilor și practicilor poliției cu privire la romii din România*] (op. cit. nota 48), p. 10.

Cu toate acestea, politicile ar putea să nu fie întotdeauna exprimate în documente scrise: acestea ar putea fi formulate verbal de către conducători sau manageri ai poliției, sau să fie implicite (subînțelese) în înțelegerea colectivă în cadrul poliției asupra modului “cum se procedează în anumite situații.” S-ar putea prin urmare să fie necesar ca interviurile personale (sau alte metode adecvate) să fie utilizate pentru obținerea unei politici, atunci când aceasta nu este formulată oficial în scris.

Probe despre practicile concrete vor trebui extrase dintr-o varietate de surse. În statele în care adunarea și procesarea datelor etnice în legătură cu anumite acțiuni ale poliției (de exemplu, opriri și percheziționări, arestări) se face în mod regulat și în mod oficial și unde categoria de “rom” (sau un termen asemănător) este folosită în clasificarea informațiilor, o sursă de date potențial importantă va fi deja disponibilă. De asemenea, în anumite circumstanțe, este posibil ca informații relevante să fi fost deja colectate de către alte organizații, cum ar fi ONG-urile, sau pentru munca de cercetare academică. Adunarea și procesarea datelor etnice este un subiect sensibil care necesită un studiu amănunțit al cadrului legal relevant, al procesului de colectare a informațiilor, precum și al practicii de protecție și acces pentru a se preveni orice posibilă utilizare neadecvată.⁵² Datele personale ce dezvăluie originea etnică trebuie să fie “[...] colectate într-o formă în care subiecții acestor date nu sunt identificabili”⁵³.

III.1.5 Evaluarea discrepanțelor

Odată colectate, informațiile trebuie analizate și evaluate pentru a se stabili conformitatea lor cu standardele internaționale, expuse în convenții și ghiduri internaționale (a se vedea de asemenea Capitolul III.1.3). După aceea, trebuie pregătit un raport care prezintă rezultatele acestei analize împreună cu recomandările în baza aceleiași analize.

Analiza trebuie să fie efectuată în conformitate cu următoarele principii:

- Toate domeniile de activitate a poliției cuprinse în evaluare trebuie incluse.
- Standardele de referință trebuie identificate în mod clar.
- Probele referitoare la fiecare domeniu de activitate trebuie să fie clar prezentate.
- Orice puncte forte, respectiv slabe, din cadrul probelor, trebuie indicate.
- Discrepanțele dintre standarde și practica curentă trebuie identificate în mod clar.
- Motivele pentru discrepanțele identificate trebuie să fie cercetate și stabilite acolo unde este posibil. Acest lucru este deosebit de important pentru a se determina

---

⁵² Cf. Open Society Institute, *Ethnic Profiling in the European Union: Pervasive, Ineffective, and Discriminatory* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Profiling-ul etnic în Uniunea Europeană: Răspândit, ineficient și discriminator*], New York 2009, pp. 120f; a se vedea de asemenea Barton, Sasha, “Ethnic Monitoring, Gypsies and Travellers” [Monitorizarea etnică, “gypsy” și “travellers”], în: *Roma Rights Quarterly*, nr. 1 / 2004, pag. 24-29, aici 28 și 29.

⁵³ Council of Europe Committee of Ministers, Recommendation No. R (97) 18 of the Committee of Ministers to Member States concerning the *Protection of Personal Data Collected and Processed for Statistical Purposes* [Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei, Recomandarea nr. R (97) 18 a Comitetului Miniștrilor pentru Statele Membre cu privire la *Protecția datelor personale colectate și procesate în scopuri statistice*] (1997), para 4.8, p. 4.

remedierile adecvate. În acest context, este esențial a se analiza dacă cauzele problemelor sunt legate în mod individual de polițiști, de structura și managementul organizației de poliție, sau de lipsa de claritate a regulilor relevante. Întrebările pentru evaluare ar încerca prin urmare să identifice lipsa îndrumărilor sau codurilor de conduită clare; lipsa unei pregătiri profesionale și a unei dotări adecvate; neimpunerea standardelor de către managerii din poliție; sau lipsa acțiunii profesionale, în mod individual, a polițiștilor.

Pentru evaluarea politicilor, cadrul generic pentru testarea politicii, atașat în Apendicele 3, poate fi folosit ca instrument.

Odată ce au fost identificate discrepanțele dintre standarde și politica și practica existente și, acolo unde e posibil, cauzele lor, trebuie trase concluzii clare și logice, în baza probelor, asupra măsurii conformității politicii și practicii precum și a riscului lipsei de conformitate. Trebuie redactate recomandări pentru acțiune adecvată, care să se adreseze problemelor în cauză. Acest lucru trebuie făcut pentru fiecare din aspectele activității poliției supuse evaluării.

III.1.6 Elaborarea unui plan de acțiune

Angajamentul de principiu de a reveni cu acțiuni ulterioare (de tip follow-up) pentru abordarea discrepanțelor dintre practica reală și standardele internaționale trebuie agreat și declarat public încă de la începutul inițiativei. Acolo unde exercițiul de evaluare face parte dintr-o strategie existentă al cărei scop este abordarea problematicii romilor sau activității poliției, un cadru strategic pentru implementarea recomandărilor trebuie să fie deja operațional.

Modul în care trebuie să se procedeze în practică va trebui să fie decis de către autoritățile relevante în lumina concluziilor și recomandărilor precise ce decurg din exercițiul de evaluare, precum și din politica generală și contextul organizațional. Reacția acestor autorități trebuie să se bazeze însă pe următoarele considerații:

- Un plan de acțiune va trebui formulat pentru a răspunde discrepanțelor identificate între legislația, politicile și practicile naționale existente și standardele internaționale identificate în evaluare.
- Acest plan de acțiune trebuie să fie de natură strategică, cu obiective, grupuri țintă și termene clare.
- Obiectivele trebuie să fie direct legate de concluziile și recomandările evaluării strategice.
- Cei ce răspund de atingerea obiectivelor vor trebui să fie identificați în mod clar, trebuind să li se acorde suficientă autoritate și resurse pentru îndeplinirea sarcinilor necesare.
- Un organism de supervizare va trebui înființat pentru supravegherea implementării planului de acțiune și pentru evaluarea eficacității măsurilor introduse.

- Comunitățile de romi și sinti trebuie să fie direct implicate în pregătirea, implementarea și monitorizarea planului de acțiune.

III.2. Elaborarea legislației, a politicilor, a codurilor de etică și conduită și a procedurilor standard de operare

În baza evaluărilor discrepanțelor dintre standardele internaționale (a se vedea Capitolul III.1.3) și legislația, politicile, codurile de etică și conduită și procedurile standard de operare naționale cu privire la tratarea comunităților de romi și sinti de către instituțiile naționale de aplicare a legii, aceste discrepanțe trebuie eliminate prin revizuirea și elaborarea cuprinzătoare a legislației, politicilor, codurilor și procedurilor naționale. Acolo unde există un astfel de cadru la nivel național, dar evaluarea indică faptul că există o lipsă de implementare în ceea ce-i privește pe romi, organismele competente ale poliției trebuie să aplice măsuri corespunzătoare.

Înainte de revizuirea sau elaborarea legislației și politicilor, conducerea politică și a poliției trebuie să recunoască existența discrepanțelor identificate, și anume că sunt probleme, de exemplu, de discriminare în privința romilor și sintilor în interiorul poliției. Această recunoaștere trebuie cuplată cu un angajament ferm pentru luarea măsurilor corespunzătoare ce vizează aceste probleme și eliminarea discrepanțelor.

Procesul de revizuire și elaborare a legislației și politicilor privitoare la relațiile dintre poliție și romi și sinti trebuie întreprins printr-o strânsă consultare cu reprezentanții acestor comunități.

III.2.1 Elaborarea legislației

Legislația națională împotriva discriminării trebuie să fie aliniată standardelor internaționale, acolo unde acest lucru nu s-a făcut deja, și trebuie înființate organisme împotriva discriminării pentru a investiga încălcările acestei legislații, inclusiv încălcările cu privire la romi și sinti și în special acelea comise de către lucrătorii din domeniul aplicării legii.⁵⁴ Orice fel de discriminare din partea autorităților publice în exercițiul funcțiunii trebuie în mod explicit să fie declarată ilegală.⁵⁵ “Pe lângă acordarea compensațiilor civile pe care le pot invoca victimele discriminării, legea trebuie să stabilească proceduri în baza cărora autoritățile statului să poată acționa pentru a eradica

⁵⁴ Cf. Council of the European Union, *Council Directive 2000/43/EC of 29 June 2000 implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin* [Consiliul Uniunii Europene, *Directiva Consiliului 2000/43/EC din 29 iunie 2000 privind implementarea principiului tratamentului egal între persoane, indiferent de originea etnică sau rasială*], Jurnalul Oficial L 180, 19/07/2000 P. 0022 – 0026, Art. 13 și 14.

⁵⁵ Cf. European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), *ECRI General Policy Recommendation No. 3 on Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies*, CRI(98)29 [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței, *Recomandarea de politică generală nr. 3 a ECRI privind Combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/”gypsy”*], CRI(98)29 rev., adoptată la 6 martie 1998, Strasbourg 1998, p. 4.

practicile discriminatorii din partea oficialilor guvernamentali și a funcționarilor la toate nivelurile. [...] este de asemenea important ca legile împotriva discriminării să prevadă definiții clare pentru conduita interzisă.⁵⁶

În Documentul de la Copenhaga din 1990, statele participante în OSCE “condamnă în mod clar și inechivoc [...] ura rasială și etnică, antisemitismul, xenofobia și discriminarea împotriva oricărei persoane [...]. De asemenea, în acest context, acestea recunosc problemele specifice romilor. Statele își declară intenția fermă de a-și intensifica eforturile pentru combaterea acestor fenomene în toate formele lor și prin urmare vor lua măsuri efective, inclusiv adoptarea, în conformitate cu sistemele lor constituționale și cu obligațiile lor internaționale, legilor necesare, cu scopul de a asigura protecția împotriva actelor de orice fel care constituie instigare la violență împotriva persoanelor sau grupurilor, pe baza discriminării naționale, rasiale, etnice sau religioase, a ostilității sau urii [...]”⁵⁷

De asemenea, statele trebuie să pună în aplicare o legislație care să mandateze aplicarea de circumstanțe agravante în sentințele ce vizează delictele motivate rasial.⁵⁸

III.2.2 Elaborarea politicilor

Statele participante în OSCE “[...] trebuie să adopte politici care recunosc în mod clar importanța activității poliției pentru relațiile interetnice”.⁵⁹ Aceste politici trebuie să facă parte dintr-o politică mai amplă pentru promovarea integrării romilor și sintilor la nivel național și local.

În conformitate cu legislația corespunzătoare, statele participante trebuie:

- “Să elaboreze politici care să promoveze sensibilizarea instituțiilor de aplicare a legii față de situația romilor și sintilor și care să combată prejudecățile și stereotipurile negative” (Rec. nr. 26 a Planului de Acțiune al OSCE).

La fel ca membrii oricărui alt grup profesional, polițiștii “aduc în munca lor cunoștințe și atitudini bazate pe educația și experiențele lor în societate în general. Acolo unde există

---

⁵⁶ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minorități Naționale, *Raport asupra situației romilor și sintilor în spațiul OSCE*] (op. cit. nota 8) p. 55.

⁵⁷ OSCE, *Document of the Copenhagen Meeting [Documentul Reuniunii de la Copenhaga]* (op. cit. nota 4), para (40.1), p. 21.

⁵⁸ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minorități Naționale, *Raport asupra situației romilor și sintilor în spațiul OSCE*] (op. cit. nota 8), p. 55; și OSCE, *Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area [Planul de Acțiune al OSCE privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE]*, (op. cit. nota 9), Art. 9, p. 4.

⁵⁹ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minorități Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 1, p. 5.

diversitate etnică în societate, se poate observa tendința unei lipse de cunoaștere față de celelalte grupuri etnice, precum și o anumită atitudine negativă împotriva acestora. Este perfect normal să ne așteptăm la faptul că polițiștii ar putea să reflecte această tendință generală spre ‘etnocentrism’, în special când doar o mică parte din ei provin din grupuri ale minorităților etnice”.⁶⁰

De aceea, politicile trebuie să solicite ca polițiștii și personalul administrativ din cadrul poliției să beneficieze de o instruire de bază, în timpul serviciului, care să le ofere cunoștințele de bază, conștientizarea (precum și conștiința de sine) și aptitudinile necesare îndeplinirii rolurilor lor în societățile diverse. “În mod ideal, lucrul acesta ar trebui să garanteze că aceștia sunt capabili de a trata membrii tuturor grupurilor etnice în mod adecvat și corect și de a răspunde în mod sensibil la diferențele culturale din domeniul precum religia, tradițiile, structura familială, rolul sexelor, îngrijirea copiilor și stilurile de viață în general”.⁶¹ (Pentru mai multe detalii, a se vedea Capitolul III.4).

Mai mult, politicile trebuie să solicite ca superiorii ierarhici din cadrul de poliție, prin îndrumare, încurajare, recompense și acțiuni disciplinare, să sporească și să susțină o asemenea sensibilizare în rândul personalului din cadrul poliției și să asigure un comportament adecvat.

- “A se elabora politici pentru îmbunătățirea relațiilor dintre comunitățile de romi și sinti și poliție în așa fel încât să se prevină abuzul și violența din partea poliției împotriva indivizilor romi și sinti; și pentru îmbunătățirea încrederii în poliție în rândurile romilor și sintilor”. (Rec. 28 a Planului de Acțiune al OSCE). De asemenea, aceste politici trebuie să încurajeze dezvoltarea unui mediu adecvat pentru dialog între poliție, autoritățile locale și comunitățile de romi” (Recomandarea de politică nr. 3 a ECRI).⁶²

Fără o abordare bazată pe parteneriat și orientată spre rezolvarea problemelor, poliția va întâmpina dificultăți în legitimizarea monopolului statului asupra forței și în câștigarea încrederii comunităților în care lucrează. De asemenea, acesteia îi va fi dificil să

---

⁶⁰ Oakley, Robin, “Police Training Concerning Migrants and National Minorities” [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale], în: Consiliul European, *Human Rights and the Police [Drepturile omului și poliția]*, Strasbourg, 1997, pp. 74f.

⁶¹ Oakley, “Police Training Concerning Migrants and National Minorities” [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale] (op. cit. nota 60), p. 75; a se vedea de asemenea:

OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 5;

OSCE, *Good Practices in Basic Police Training – Curricula Aspects by the Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General [Bunele practici în pregătirea de bază a poliției - aspecte curriculare, de Consilierul Superior al Poliției de pe lângă Secretarul General OSCE]*, Seria Publicațiilor SPMU Vol. 5, mai 2009, p. 17f; și

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice]* (op. cit. nota 28), Rec. 8, p. 19.

⁶² OSCE, Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area [Planul de Acțiune al OSCE privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE] (op. cit. nota 9). ECRI, *Recomandarea de politică generală nr. 3* (op. cit. nota 55), p. 5.

primească sprijin din partea publicului în combaterea eficace a criminalității (a se vedea Capitolul III.5.1).

Având în vedere relațiile adesea dificile dintre poliție și comunitățile de romi și sinti, politicile trebuie să recunoască faptul că activitățile în scopul întăririi încrederii vor necesita un angajament și o implicare fermă, transparență, timp, creativitate și resurse adecvate.

- “A se elabora politici și proceduri pentru a se asigura o reacție efectivă din partea poliției la violența motivată rasial împotriva romilor și sintilor” (Rec. 29 a Planului de Acțiune al OSCE și Recomandarea de politică nr. 11 a ECRI).

“Actele de violență fizică motivate de ura etnică sunt cele mai grave forme ale criminalității și cea mai gravă amenințare la stabilitatea și bunăstarea democrațiilor multietnice în general. Astfel de acte nu numai că provoacă vatămări grave indivizilor, dar – deoarece sunt îndreptate împotriva indivizilor ca membri ai grupurilor etnice – ele de asemenea amenință întregi comunități și, prin urmare, însăși structura societății în general. Este esențial ca poliția să înțeleagă importanța rolului său în abordarea acestui tip de criminalitate [...] și să aprecieze cu acuratețe dependența întregii societăți de abordarea sa efectivă a criminalității de acest fel”.⁶³

Într-o serie de pronunțări, CEDO a declarat că atunci când investighează crimele violente, autoritățile trebuie să ia toate măsurile rezonabile pentru a identifica motivele potențial rasiste și a determina dacă ura sau prejudecata bazată pe discriminare etnică a jucat un rol în comiterea crimei.⁶⁴ În Decizia 4/03 a Consiliului Ministerial de la Maastricht, Decizia 12/04 a Consiliului Ministerial de la Sofia și Declarația de la Cordoba din 2005, statele OSCE participante au subliniat de asemenea obligația lor de a pregăti și implementa metodologii și sisteme de colectare de date și monitorizare care sunt conforme cu standardele internaționale, pentru a investiga în mod efectiv crimele motivate de ură.⁶⁵

Deoarece întregi comunități, și nu numai indivizi, pot fi victimizate când au loc crime motivate de ură etnică, politicile trebuie să includă furnizarea sprijinului poliției pentru întregile comunități afectate de crima respectivă.

- A se elabora proceduri și mecanisme de răspundere și a se înființa un organism independent de monitorizare și revizuire a politicilor și practicilor poliției, precum

---

⁶³ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 19, p. 36.

⁶⁴ Cf. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Nachova și alții împotriva Bulgariei*, nr. 43577/98; *Secic împotriva Croației*, nr. 40116/02; și *Cobzaru împotriva României*, Nr. 48254/99 (op. cit. nota 23).

⁶⁵ Cf. OSCE, Decizia nr. 4/03, *Tolerance and Non-Discrimination [Toleranța și nediscriminarea]*, MC.DEC/4/03, Maastricht 2003, p. 2; OSCE, Decizia nr. 12/04, *Tolerance and Non-Discrimination [Toleranța și nediscriminarea]*, MC.DEC/12/04, Anexă, Sofia 2004, p.1; și OSCE, *Declarația de la Cordoba a președintelui în funcțiune*, FINAL CIO.GAL/76/05/Rev.2, Cordoba 2005, pp. 2f.

și a conformității cu standardele internaționale privind activitatea poliției (conform Recomandărilor 26 și 28 ale Planului de Acțiune al OSCE).

Polițiștii și structurile de poliție trebuie să răspundă pentru acțiunile lor cu privire la comunitățile de romi și sinti (a se vedea de asemenea Capitolul II.3). Unul din modurile de a răspunde percepțiilor din rândul romilor și sintilor conform cărora în cazul acestora s-ar aplica o supraactivitate polițienească și că aceștia ar fi în același timp insuficient protejați, ar fi publicarea statisticilor despre numărul, natura și rezultatele interacțiunilor dintre poliție și aceste grupuri minoritare. Cu toate acestea, datorită unei lipse de gestionare a datelor etnice prin care poliția ține evidența etniei/naționalității indivizilor cu care au de-a face, precum și motivele pentru aceste interacțiuni și rezultatele lor, numărul statisticilor disponibile e foarte restrâns.

Răspunderea poate prin urmare să fie atinsă și demonstrată cel mai bine dacă sunt înființate mecanisme interne și externe pentru plângeri, supraveghere și cercetare, care să fie eficiente în investigarea pretinsului comportament abuziv al poliției împotriva romilor și sintilor. De asemenea, aceste organisme de supraveghere trebuie să aibă capacitatea de a analiza cauzele care au dus la comportamentul abuziv, în vederea elaborării unor strategii de abordare.

Unul din rezultatele introducerii mecanismelor efective pentru plângeri și supraveghere va fi că romii și sinti vor dobândi mai multă încredere în poliție. Mai mult, performanța poliției în general se va îmbunătăți, ceea ce ar trebui să fie în interesul tuturor managerilor din cadrul poliției. Pentru o descriere detaliată a mecanismelor pentru plângeri și a structurilor interne și externe de supraveghere, a se vedea *Îndrumarul privind activitatea polițienească democratică*.⁶⁶

Mai mult, guvernele trebuie să promulge și să impună standarde disciplinare interne pentru a garanta faptul că oficialii publici care discriminează și se fac vinovați de conduită abuzivă, inclusiv polițiștii, sunt sancționați în mod corespunzător.⁶⁷

---

⁶⁶ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), pag. 39-42; a se vedea de asemenea

Council of Europe/Commissioner for Human Rights, *Opinion of the Commissioner for Human Rights Concerning Independent and Effective Determination of Complaints Against the Police* [Consiliul European/Comisarul pentru Drepturile Omului, *Opinia Comisarului pentru Drepturile Omului privind determinarea independentă și eficientă a plângerilor împotriva poliției*], CommDH(2009)4, 12 martie 2009.

⁶⁷ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multi-etnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 10, p. 22;

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) 2001, *Practical Examples on Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies*, [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței 2001, *Exemple practice cu privire la combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/"gypsy"*] CRI (2001) 28, Strasbourg 2001, p. 63; și

OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 21.

III.2.3 Elaborarea codurilor de etică și conduită și a procedurilor standard de operare

Pentru transpunerea legislației și politicilor în acțiune/muncă practică, statele participante trebuie de asemenea să:

- “elaboreze, acolo unde este cazul și în strâns parteneriat cu organizațiile internaționale și ONG-urile romilor [...], coduri de conduită, manuale de îndumări practice și programe de pregătire profesională”. (Rec. 31 a Planului de Acțiune al OSCE).

Codurile de etică și conduită, precum și procedurile standard de operare, trebuie să includă standarde profesionale pentru activitatea poliției în societățile multietnice. Acestea pot prezenta principiile etice generale ale activității polițienești democratice precum și măsurile specifice care trebuie luate în timpul îndeplinirii unor sarcini polițienești specifice. Exemple de sarcini polițienești potențial dificile cu privire la romii și sintii, care ar necesita coduri specifice de conduită, ar fi, de exemplu: filtrele și opririle, interogările, perchezițiile, raziile, evacuările forțate, gestionarea tensiunilor interetnice și anchetarea crimelor motivate rasial.⁶⁸

În Capitolul III.4. sunt descrise programe de pregătire profesională adecvate, concepute pentru a sprijini implementarea acestor coduri de conduită și proceduri standard de operare.

Exemple de linii directoare/proceduri standard de operare

Linii directoare pentru abordarea taberelor neautorizate

În Regatul Unit, *Asociația Șefilor de Poliție din Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord* (ACPO) a elaborat îndrumări specifice pentru abordarea taberelor neautorizate.⁶⁹ Scopul îndrumărilor este de a ajuta polițiștii să intervină în cazul taberelor neautorizate într-un mod consecvent, punând în balanță drepturile omului privind romii și sintii pe de-o parte și drepturile proprietarilor de terenuri și cele ale publicului în general, pe de altă parte.

Îndrumările insistă pe faptul că utilizarea puterilor poliției pentru a eradică taberele neautorizate rămâne la latitudinea polițiștilor prezenți. Mai mult, reacția poliției trebuie să țină cont de problemele comportamentale, fie că sunt criminale sau antisociale, cuplate cu impactul asupra proprietarilor de terenuri și asupra comunităților sedentare, în loc să ia măsuri doar pentru că taberele sunt prezente într-o locație anume. În plus, îndrumările spun că decizia de a efectua sau nu o evacuare trebuie să fie pusă în balanță și conformă cu termenii legislației drepturilor omului și să demonstreze legalitate, necesitate și proporționalitate, precum și că e conformă cu principiile umanității în general. Prin

⁶⁸ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice] (op. cit. nota 28), Rec. 10, p. 22.

⁶⁹ Cf. Association of Chief Police Officers of England, Wales and Northern Ireland, *Guidance on Unauthorized Encampments* [Asociația Șefilor de Poliție din Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord, *Îndrumări privind taberele neautorizate*], Londra 2008.

descrierea explicită a taberelor neautorizate care nu vor fi tolerate, un cod de conduită ar putea presupune că anumite situații pot fi tolerate, permițând tratarea acestora cu indulgență. Polițiștii sunt de asemenea încurajați să fie sensibili față de o posibilă lipsă de locații autorizate alternative, ceea ce face dificil sau chiar imposibil pentru indivizii respectivi să evite instalarea taberelor neautorizate.

Îndrumările descriu pașii specifici ce trebuie urmați de către poliție în gestionarea taberelor neautorizate, inclusiv:

- contactul inițial cu populația implicată;
- evaluarea situațiilor;
- cooperarea cu alte agenții (guvernamentale); și
- procesul de evacuare propriu-zis.

(Pentru pașii specifici ai “bunei practici de evacuare”, care trebuie elaborată în Codurile de conduită, a se vedea Capitolul III.5.2)

Îndrumări cu privire la interzicerea profiling-ului etnic

Pe lângă faptul că este inacceptabil datorită caracterului său discriminatoriu, profiling-ul etnic este de asemenea contraproductiv deoarece nu conduce la mai multe reușite în detectarea criminalilor⁷⁰, ci alienează întregi comunități ale căror cooperare este necesară pentru detectarea și prevenirea efectivă a criminalității.

Codurile de conduită trebuie să “stabilească standarde clare și precise pentru inițierea și efectuarea opririlor, verificarea identității și efectuarea perchezițiilor, inclusiv funcția acestora și motivele pentru care ele sunt efectuate [...]. Aceste coduri trebuie să clarifice natura “suspiciunii” și să declare categoric că etnia și alte caracteristici personale nu pot să constituie motivul opririi în lipsa unei descrieri specifice a unui suspect”.⁷¹

Deoarece legislația și reglementările cu privire la puterile poliției și motivele acestora pentru acțiuni de oprire și percheziție diferă în mod semnificativ de la un Stat participant la altul, un instrument general pentru combaterea profiling-ului etnic ar fi introducerea codurilor de conduită, ceea ce ar obliga polițiștii să adune datele referitoare la opriri și să înregistreze motivele acestora. Acest lucru ar reduce discreția polițiștilor, dar ar spori eficacitatea utilizării opririlor. Studiile arată că atunci când polițiștii se concentrează pe elaborarea unor motive clare și individualizate pentru opriri și trebuie să răspundă în fața

⁷⁰ A se vedea un număr de studii ce arată că romii și sinti nu au încălcat legea într-o mai mare măsură decât populația majoritară, în: Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul Pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profiling-ului etnic de către poliție*] (op. cit. nota 25), pp. 27 and 51f.

⁷¹ Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profiling-ului etnic de către poliție*] (op. cit. nota 25), p. 14.

șefilor lor, ei sunt mai eficienți. Această abordare a fost implementată cu succes în cadrul unor proiecte pilot din Ungaria și Spania.⁷²

Mai mult, îmbunătățirea culegerii de informații bazată pe o relație de încredere între poliție și comunitate trebuie să fie promovată ca o practică alternativă a activității de poliție.

(Pentru pașii specifici ai “bunelor practici de oprire și percheziție”, care trebuie elaborați în Codurile de conduită, a se vedea Capitolul III.5.2)

Linii directe pentru investigarea crimelor motivate rasial

În primul rând, liniile directe pentru investigarea crimelor motivate rasial trebuie să corespundă definițiilor acestor crime, definiții ce trebuie furnizate de către legea națională.

Exemple de definiții care ar putea fi folosite în legea națională sunt:

ODIHR: O infracțiune comisă din motive părtinitoare. Aceasta înseamnă că autorul a ales intenționat ținta crimei pe baza unor caracteristici protejate. Ținta poate fi unul sau mai multe persoane, sau poate fi proprietatea asociată cu un grup care are în comun o anumită trăsătură. O caracteristică protejată este o caracteristică comună unui grup, cum ar fi “rasa”, limba, religia, etnia, naționalitatea sau orice alt factor comun similar.⁷³

ECRI: “Orice incident care este perceput ca fiind rasist de către victimă sau oricare altă persoană”.⁷⁴

Procedurile pentru investigarea criminalității motivate etnic trebuie să garanteze că probele elementului de motivație etnică sunt colectate în mod corespunzător, astfel încât să poată fi prezentate și admise la tribunal. În timp ce toți polițiștii din linia întâi trebuie să fie capabili să desfășoare anchete inițiale, liniile directe pot să prevadă ca aceștia să predea cazurile către personalul specializat în anchete speciale, în funcție de amploarea sau gravitatea crimei.

Deoarece percepția unei motivații rasiale în cazul unui incident poate duce la o anchetă specifică crimelor motivate de ură, procedurile operaționale pentru astfel de anchete trebuie de asemenea să asigure faptul că percepția unei motivații rasiale este bine fondată, pentru a se evita acuzații nejustificate împotriva presupușilor infractori.

⁷² Cf. Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul Pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profilării etnice de către poliție*] (op. cit. nota 25), pag. 11 și 34.

⁷³ OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Hate Crime Laws: A Practical Guide* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Crimele motivate de ură: ghid practic*], Varșovia 2009, p.16. Definiția utilizată recunoaște diferențele în ceea ce privește legislația și datele colectate din spațiul OSCE, ceea ce îi permite fiecărui stat să o amendeze după cum consideră necesar.

⁷⁴ ECRI, *Recomandarea de politică generală nr. 11* (op. cit. nota 25), p. 5.

Procedurile trebuie de asemenea să descrie metodologia pentru agregarea informațiilor statistice anonimizate despre crimele motivate rasial, necesare pentru analiza tendințelor criminalității și evaluarea eficienței reacției poliției.

Liniile directe pentru anchetarea crimelor motivate rasial trebuie de asemenea să acopere acordarea de sprijin victimelor acestui tip de crime, inclusiv unor comunități întregi. De asemenea, acest sprijin include și furnizarea la timp a informațiilor privitoare la progresul investigațiilor.

III.2.4 Implementarea politicilor, a codurilor de conduită și a procedurilor standard de operare

Statele participante trebuie să garanteze că legislația, politicile și codurile de conduită și etică nu sunt formulate într-un vacuum, ci sunt privite ca elemente integrante ale strategiilor naționale pentru integrarea romilor și sintilor și, acolo unde este posibil, că sunt legate de strategii pentru reforme cu caracter mai general ale poliției.

Mai mult, “[...] politicile și măsurile necesare pentru implementarea lor trebuie să fie exprimate în “declarații de politică” clare și formale, care să fie sprijinite public de liderii politici [...]”⁷⁵ și conducerea poliției. De asemenea, astfel de declarații trebuie să includă o viziune și o declarație a misiunii, care să explice, succint, obiectivul pe care statul și poliția încearcă să-l atingă prin introducerea politicilor referitoare la romi.⁷⁶ În plus, conducătorii poliției trebuie să-i încurajeze pe toți angajații poliției să implementeze politicile și trebuie să-i asigure pe aceștia de sprijinul lor.⁷⁷

Planurile de acțiune pentru implementarea acestor politici, regulile și reglementările corespunzătoare, precum și cele pentru monitorizarea implementării lor, trebuie elaborate de către autoritățile statului și poliție într-o strânsă colaborare cu reprezentanți ai minorităților (a se vedea Capitolul III.1.6).⁷⁸

Implementarea politicilor poate fi cel mai bine supravegheată și coordonată de un Grup-Nucleu de Implementare care ar crea mecanisme pentru comunicare, supraveghere și

---

⁷⁵ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 1, p. 10.

⁷⁶ Cf. OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships* [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public] (op. cit. nota 46), pag. 36 and 38.

⁷⁷ CF OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 2, p. 11.

⁷⁸ CF OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 2, p. 12; și OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships* [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public] (op. cit. nota 46), p.38f.

evaluare și care ar purta întreaga responsabilitate pentru implementare. Acest grup-nucleu trebuie să cuprindă reprezentanți ai poliției și ai comunităților de romi și sinti. El trebuie să fie condus de un ofițer de poliție superior care să fie mandatat cu suficientă autoritate pentru a iniția, concepe și îndeplini schimbările instituționale necesare, în ciuda unei inevitabile opoziții. De asemenea, acest grup ar evalua, periodic, aplicarea practică a conținutului politicilor de către poliție, în vederea identificării posibilităților de îmbunătățire a performanței poliției.⁷⁹

III.3 Managementul resurselor umane

“Într-o lume în care atât diversitatea etnică și culturală, cât și tensiunile dintre diferite grupuri sunt în creștere în cadrul statelor, rolul poliției este esențial în menținerea structurii societăților noastre. Poliția trebuie prin urmare să acționeze cu corectitudine ireproșabilă față de toate grupurile”.⁸⁰ “În plus, pentru a se bucura de încrederea întregii populații, poliția trebuie să reprezinte societatea în totalitatea ei”.⁸¹ Fără o astfel de reprezentare, există posibilitatea ca romii și sinti să nu se identifice cu ușurință cu poliția.

Încrederea în poliție poate fi foarte scăzută în rândul comunităților de romi și sinti care au fost supuse în trecut unui tratament prejudicios și posibil represiv din partea poliției. Pentru a nu încorda (și mai mult) relațiile dintre majoritate și minorități,⁸² precum și pentru a se evita crearea unor structuri de securitate paralele în societate, ceea ce ar putea crea viduri de securitate în comunitățile de romi și sinti, poliția trebuie să abordeze în mod ferm și consecvent criminalitatea motivată de ura rasială/etnică. Relațiile dintre

---

⁷⁹ Cf. OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), p. 39.

⁸⁰ Foundation ‘Policing for a Multi-Ethnic Society’, *Rotterdam Charter* [Fundația ‘Activitatea poliției pentru o societate multi-etnică’, *Carta de la Rotterdam*] (op. cit. nota 35), Introducere; a se vedea de asemenea:

OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 51; și

Council of Europe, Recommendation Rec(2001) 10 of the Committee of Ministers to Member States on the *European Code of Police Ethics* [Consiliul Europei, Recomandarea Rec(2001) 10 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la *Codul european de etică al poliției [European Code of Police Ethics]* (2001), § 18.

United Nations General Assembly, Res. A/Res/34/169, *Code of Conduct for Law Enforcement Officials* (1979) [Marea Adunare a Națiunilor Unite, Rez. A/Rez/34/169, *Codul de conduită pentru oficialii din domeniul aplicării legii*] (1979), Preambul para. 8(a); a se vedea de asemenea:

OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), pp. 51f;

OSCE, Charter for European Security [Carta pentru securitate europeană] (op. cit. nota 6), Art. 44; și Council of Europe, *European Code of Police Ethics* [Consiliul Europei, *Codul european de etică al poliției*] (op. cit. nota 80), § 25.

⁸² Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 52; a se vedea de asemenea:

Foundation ‘Policing for a Multi-Ethnic Society’, *Rotterdam Charter* [Fundația ‘Activitatea poliției pentru o societate multi-etnică’, *Carta de la Rotterdam*] (op. cit. nota 35), Introducere; și

Council of Europe, *European Code of Police Ethics* [Consiliul Europei, *Codul european de etică al poliției*] (op. cit. nota 80), § 18.

poliție și comunitățile de romi și sinti trebuie cultivate, iar cooperarea și înțelegerea reciprocă întărite (a se vedea de asemenea Capitolul III.5).⁸³

Un pas important spre câștigarea încrederii comunităților de romi și sinti este integrarea acestora în poliție în toate gradele și funcțiile. Recomandarea 32 a Planului de Acțiune pentru romi și sinti, prin urmare, solicită statelor participante să “[...] încurajeze indivizii romi și sinti să lucreze în instituțiile de aplicare a legii, ca mijloc durabil de promovare a toleranței și diversității”.

În plus, integrarea acestora servește nu doar ca o măsură pentru consolidarea încrederii, ci de asemenea furnizează poliției o gamă largă de cunoștințe și aptitudini necesare pentru munca într-un mediu multicultural.⁸⁴

III.3.1 Recrutarea

Politicile de recrutare trebuie să asigure includerea într-un mod adecvat a femeilor și minorităților naționale precum cele romi și sinti în cadrul poliției⁸⁵, iar conducerea poliției trebuie să fie angajată în creșterea sensibilizării cu privire la valoarea recrutării femeilor și minorităților naționale la toate nivelurile organizației. În timp ce orice campanie de recrutare trebuie să fie îndreptată spre societate în general, sunt necesare anumite măsuri specifice pentru creșterea procentajului femeilor și minorităților în poliție.

Trebuie stabilite „target-uri” statistice pentru creșterea gradului de reprezentare a romilor și sintilor, iar în situații extraordinare și doar pentru o perioadă limitată de timp, se pot eventual lua în calcul măsuri speciale de recrutare pentru remedierea rapidă a dezechilibrului. Totuși, „target-urile” trebuie clar diferențiate de „cote”. Target-urile sunt ținte sau obiective pentru un grad sporit de reprezentare a anumitor grupuri, care pot fi atinse pe mai multe căi. “[...] Utilizarea target-urilor pentru a se asigura faptul că personalul este reprezentativ în raport cu diversitatea etnică a populației constituie o bună

---

⁸³ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 52; a se vedea de asemenea

United Nations General Assembly, *Code of Conduct for Law Enforcement Officials* [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, *Codul de conduită pentru oficialii din domeniul aplicării legii*] (op. cit. nota 84), Preambul para. 8(a);

OSCE, *Charter for European Security* [Carta pentru securitate europeană] (op. cit. nota 6), Art. 44; și Council of Europe, *European Code of Police Ethics* [Consiliul Europei, *Codul european de etică al poliției*] (op. cit. nota 80), §§ 25 și 30.

⁸⁴ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 52; a se vedea de asemenea:

Foundation ‘Policing for a Multi-Ethnic Society’, *Rotterdam Charter* [Fundația ‘Activitatea poliției pentru o societate multi-etnică’, *Carta de la Rotterdam*] (op. cit. nota 35), Art. 3.7;

Council of Europe, *European Code of Police Ethics* [Consiliul Europei, *Codul european de etică al poliției*] (op. cit. nota 80), § 25; și

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multi-etnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 4, pp. 10f.

⁸⁵ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 53.

practică. Cotele sunt alocări de locuri pentru membrii anumitor grupuri, care vor fi ocupate în urma a unui proces de selecție. Utilizarea cotelor ca mijloc pentru atingerea target-urilor pentru recrutarea minorităților deseori provoacă reclamații, conform cărora astfel de măsuri sunt incorecte și ar putea crea riscul coborârii standadelor, și că, prin urmare, dacă este posibil, ar trebui evitate.

Cu toate acestea, utilizarea cotelor poate fi un procedeu potrivit și justificat în circumstanțe speciale. Acolo unde, de exemplu, ca parte a unui program de reformă a poliției într-un stat multiethnic se înființează un cadru complet – sau în mare parte – nou, de personal de poliție, poate fi esențial pentru legitimitate și eficiență ca acest cadru să fie de la bun început reprezentativ pentru întreaga populație din punct de vedere etnic. În astfel de circumstanțe, stabilirea și ocuparea cotelor etnice poate fi justificată, în special în faza inițială a selecției și pregătirii profesionale, cu condiția ca standardele profesionale minime corespunzătoare să fie obligatorii pentru membrii tuturor grupurilor, în faza în care aceștia sunt confirmați ca polițiști. Cu toate acestea, utilizarea cotelor etnice trebuie luată în considerare doar pentru o perioadă de tranziție, după care scopul trebuie să fie atingerea target-urilor prin alte mijloace [...]”.⁸⁶ Pentru a verifica dacă target-urile statistice sunt atinse, trebuie adunate datele referitoare la etnia polițiștilor. Datorită sensibilității lor, aceste date “[...] trebuie anonimizate și convertite în date statistice, astfel încât să se evite orice posibilitate de a se putea merge înapoi pe firul acestor date, până la bazele de date personale [...]”.⁸⁷ Deoarece aplicanții pentru posturi în cadrul poliției care aparțin comunităților de romi și sinti ar putea să nu dorească să se identifice oficial ca romi, de frică că ar putea fi discriminați, poliția trebuie să asigure un mediu cultural neutru și nediscriminator în cadrul poliției (a se vedea de asemenea Capitolul III.3.2) și trebuie să sprijine înființarea de grupuri auto-consolidante de reprezentanți ai romilor la eșaloanele superioare, în cursurile de pregătire profesională, în detașarea lor pe teren și în programele de lucru.

Fișa postului și criteriile de selecție, însă, nu trebuie să-i vizeze pe romi și sinti, ci trebuie să fie aplicabile tuturor segmentelor și comunităților societății. Selecția și promovarea polițiștilor trebuie să fie transparente și bazate pe cunoștințele, aptitudinile, atitudinea și bunul caracter ale acestora (să nu aibă condamnări pentru infracțiuni grave), și nu pe originea lor etnică sau apartenența la anumite grupuri (politice).

Coborârea standardelor pentru romi și sinti sau preferarea unor aplicanți propuși de anumite grupuri (politice) va dăuna doar credibilității acestora. Dezavantajele educaționale ale romilor și sintilor, cum ar fi problemele de limbă sau nivelul educației,

---

⁸⁶ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*], (op. cit. nota 28), Rec. 5, p. 14f; a se vedea de asemenea: OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 53; și

European Platform for Policing and Human Rights (EPPHR), *The Recruitment and Retention of Police Officers from Minority Communities: Points to Consider* [Platforma Europeană pentru Activitatea Poliției și Drepturile Omului, *Recrutarea și păstrarea polițiștilor din unitățile minoritare: aspecte ce trebuie luate în calcul*], (2004), p. 5.

⁸⁷ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 5, p. 15.

pot fi compensate printr-o pregătire profesională înainte de începerea serviciului în cadrul poliției.⁸⁸

Exemple de măsuri speciale ce au ca scop creșterea nivelului de recrutare a romilor și sintilor:

Inițiative pentru sporirea informării în comunitățile de romi și sinti privind oportunitățile de angajare în cadrul poliției și pentru încurajarea pozitivă a celor interesați să aplice

Inițiative de informare ce descriu oportunitățile de carieră pentru romi și sinti precum și importanța integrării lor pentru abordarea pe bază de parteneriat a activității poliției ar putea include “zile ale porților deschise” ale poliției, distribuirea de fluturași, utilizarea radioului și televiziunii, vizitarea școlilor și centrelor comunitare de către polițiști, precum și oportunități pentru tineri de a vizita secțiile de poliție și unitățile de instructaj. Trebuie avut grijă ca informațiile să fie oferite și în limba romani. În plus, școlile trebuie încurajate puternic să faciliteze furnizarea unor astfel de informații. Activitățile trebuie coordonate cu asociații ale polițiștilor romi, conducători ai comunității și ONG-uri ale romilor și sintilor.⁸⁹ Cooperarea cu polițiștii romi și cu ONG-uri ale romilor și sintilor ar facilita de asemenea identificarea comunităților de romi și sinti ce sprijină integrarea membrilor lor în poliție.

În Republica Cehă, Poliția Municipiului Brno, în colaborare cu ONG-ul DROM Romani Centre, a stabilit un “Proiect de Misiune” cu scopul de a promova încrederea în poliție în rândul romilor de la o vârstă fragedă și de a preveni criminalitatea în rândul populației romie tinere. Reprezentanți ai poliției au participat la activități cu copii cu vârsta cuprinsă între șapte și zece ani, de la școli diferite, cu scopul de a le trezi interesul în munca de poliție. Polițiștii au încercat de asemenea să motiveze copiii să urmeze calea educației și respectului pentru lege.⁹⁰

⁸⁸ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 53; a se vedea de asemenea:

Foundation ‘Policing for a Multi-Ethnic Society’, *Rotterdam Charter* [Fundația ‘Activitatea poliției pentru o societate multiethnică’, *Carta de la Rotterdam*] (op. cit. nota 35), Art. 2.5 și 2.6;

Council of Europe, Recommendation No. R(2000) 10 of the Committee of Ministers to Member States on *Codes of Conduct for Public Officials* (2000) [Consiliul Europei, Recomandarea nr. R(2000) 10 a Comitetului Miniștrilor către Statele Membre cu privire la *Codurile de conduită pentru oficialii publici* (2000)], Art. 24;

Council of Europe, *European Code of Police Ethics* [Consiliul Europei, *Codul european de etică al poliției*] (op. cit. nota 80), §§ 22 and 24;

EPPHR, *The Recruitment and Retention of Police Officers from Minority Communities [Recrutarea și păstrarea polițiștilor din comunitățile minoritare]* (op. cit. nota 86), p. 5; și

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 6, pp. 16f.

⁸⁹ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 6, p. 16.

⁹⁰ Cf. European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) 2001, *Practical Examples on Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies* [Comisia Europeană împotriva Rasismului și

În Ungaria, Ministerul de Interne organizează “tabere de orientare în domeniul aplicării legii” pentru elevii de liceu romi. În timpul taberelor cu durata de cinci zile, elevii sunt familiarizați cu cerințele pentru aplicare și cu munca instituțiilor secundare și terțiare de educație în domeniul aplicării legii, precum și cu experiențele personale ale polițiștilor romi.⁹¹ De asemenea, pe perioada taberei, elevii sunt instruiți pentru a fi pregătiți să fie admiși cu succes la școlile de poliție.

În Serbia, Ministerul de Interne organizează campanii publice ce vizează recrutarea minorităților naționale și grupurilor marginalizate, inclusiv a romilor și sintilor, în serviciul de poliție. În octombrie 2009, 30 de tineri romi au fost invitați la Centrul Elementar de Pregătire a Poliției din Semska Kamenica, unde au fost informați cu privire la activitatea și sediul Centrului.

În Regatul Unit, Poliția din Cambridgeshire a realizat un CD în limba romani locală, *Del gavvers pukker-cheerus* [“Acordați poliției o șansă”], cu scopul de a promova eforturile sale de a se adresa comunităților de romi, pentru a spori încrederea acestora din urmă în poliție și pentru a-i încuraja să intre în poliție. Un ofițer superior vorbește despre nevoia de a depăși neîncrederea, dar subliniază faptul că poliția trebuie să reflecte comunitatea pe care o servește și își ia angajamentul că romii care vor intra în poliție vor fi bineveniți.⁹²

Sprrijinul financiar pentru elevii romi

În Ungaria, Ministerul de Interne a înființat un program de burse pentru elevii de liceu romi talentați, care își exprimau dorința de a urma o carieră în cadrul poliției, pentru a garanta că dificultățile financiare nu-i vor împiedica pe aceștia să intre în poliție. Beneficiarii burselor au primit granturi pentru manuale și rechizite școlare, granturi pentru cazare și masă și granturi pentru performanță.⁹³

Măsuri pentru abordarea neajunsurilor educaționale

O măsură generală ar fi revizuirea nivelului curent al calificărilor educaționale care ar putea să aibă un efect de excludere și stabilirea faptului dacă acest nivel al calificărilor

---

Intoleranței 2001, *Exemple practice cu privire la combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/”gypsy”*] (op. cit. nota 67), p. 59.

⁹¹ Consiliul European, Al treilea raport depus de Ungaria în baza articolului 25, paragraful 1 al Convenției Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale, ACFC/SR/III(2009)007, Strasbourg, 4 iunie 2009, p. 46.

⁹² Coxhead, John/Home Office, *Moving Forward. How the Gypsy and Traveller Communities Can Be More Engaged to Improve Policing Performance* [Mergând înainte. Felul în care comunitățile “gypsy” și “travellers” pot fi mai angajate pentru îmbunătățirea performanței activității poliției], Premiul Reginei [Queens Award] pentru Inovație în pregătirea și dezvoltarea profesională a poliției 2003, Derbyshire 2005, p. 25.

⁹³ Cf. European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), *Report on Hungary* [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței, *Raport asupra Ungariei*] 2009, (al patrulea ciclu de monitorizare), CRI(2009)3, Strasbourg 2009, p. 47.

este de fapt necesar pentru identificarea persoanelor cu potențial corespunzător.⁹⁴ Pentru mulți aplicanți romi, necunoașterea limbii engleze poate constitui un obstacol major în îndeplinirea cerințelor de calificare. Trebuie prin urmare luată în calcul ideea considerării cunoașterii limbii locale a romilor ca fiind un avantaj, care să compenseze lipsa de aptitudini în privința limbii engleze.

În România, spre exemplu, aplicanților romi li s-a oferit oportunitatea de a susține un examen în limba romani în locul unei limbi internaționale.⁹⁵

Alte măsuri care se adresează neajunsurilor educaționale ar fi furnizarea unei pregătiri preparatorii pentru procesul de aplicare în scopul familiarizării aplicanților cu acest proces și cu criteriile ce trebuie întrunite.

În orașul Razgrad din Bulgaria, Centrul ONG Razgrad în colaborare cu Directoratul Regional al Ministerului de Interne a organizat un instructaj preparator pe o perioadă de două zile pentru potențialii aplicanți pentru posturile din cadrul poliției, aparținând comunităților minorităților etnice, inclusiv pentru membrii comunității de romi.⁹⁶

În Republica Cehă au fost furnizate “cursuri de acces” speciale, cu scopul de a sprijini aplicanții romi în atingerea standardelor necesare pentru a intra în poliție.⁹⁷

În Serbia, examenele de admitere și procedurile de selecție sunt oferite atât în limba romilor, cât și în limbile altor minorități naționale. Examenele sunt traduse în nouă limbi.

---

⁹⁴ Cf. Oakley, “Practical Measures for Improving Relations between Ethnic Minorities and the Police” [Măsuri practice pentru îmbunătățirea relațiilor dintre minoritățile etnice și poliție] (op. cit. nota 12), p. 95.

⁹⁵ Cf. Institute for Crime Research and Prevention, *Review of the Police Policies and Practices towards Roma in Romania* [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, *Revizuirea politicilor și practicilor poliției cu privire la romii din România*] (op. cit. nota 48), p. 82f.

⁹⁶ Danish Center for Conflict Resolution/Danish Institute for Human Rights/Regional Facilitation and Negotiation Center/Romani CRISS/Roma Center for Social Intervention and Studies/Ministry of Administration and Interior of Romania [Centrul Danez pentru Rezolvarea Conflictelor/Institutul Danez pentru Drepturile Omului/Centrul Regional pentru Facilitare și Negociere/Romani CRISS/Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii/Ministerul Administrație și Internelor din România], Raport asupra Atelierului Regional cu privire la Activitatea poliției în cazul minorităților, drepturile omului și gestionarea conflictelor, pentru polițiștii de legătură cu populația romă din cadrul poliției, Sinaia, 12-15 septembrie 2005, p. 29.

⁹⁷ Cf. European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) 2001, *Practical Examples on Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies* [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) 2001, *Exemple practice cu privire la combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor” gypsy”*] (op. cit. nota 67), p. 55f.

Măsurile pentru îndepărtarea obstacolelor discriminatorii din procesul de recrutare și selectare

Politicile managementului resurselor umane trebuie să interzică toate practicile de recrutare discriminatorii.

Personalul de recrutare trebuie să beneficieze de un instructaj privind recrutarea corectă. Procedurile și criteriile de recrutare trebuie să fie verificate să nu aibă un eventual caracter prejudicios, respectiv să nu prezinte dificultăți inutile care să dezavantajeze în mod indirect romii și sinti.⁹⁸ Verificările de securitate privind trecutul unui individ trebuie să vizeze doar aplicantul și nu familia acestuia.

În România, poliția a mers chiar mai departe și a introdus pași de acțiune afirmativă pentru recrutarea romilor. În 2005, poliția a început să rezerve locuri speciale pentru romi, în cadrul Academiei de Poliție și în școlile de poliție. Până în 2007 se alocaseră aproximativ 58 de locuri. Locurile ce nu au putut fi ocupate datorită faptului că aplicații nu au fost admiși în urma examenului de admitere s-au reportat tot pentru romi.⁹⁹

În Regatul Unit, Guvernul, cu sprijinul Asociației Autorităților Polițienești (APA) și al Asociației Șefilor de Poliție (ACPO), a lansat în 1999 o strategie de “desființare a obstacolelor”, denumită mai târziu “Breaking Through”, ce includea target-uri pentru recrutarea angajaților poliției proveniți din comunitățile minorităților și pentru păstrarea și avansarea acestora în cadrul poliției, target-uri ce urmau să fie atinse în 2009. Un Plan de Acțiune redactat sub forma unui manual a fost produs pentru a îmbunătăți recrutarea, păstrarea pe post și avansarea. Acesta descrie pașii specifici ce trebuie urmați pentru: analizarea percepției poliției ca prestator de servicii și angajator; identificarea obstacolelor și motivația potențialilor aplicanți; facilitarea completării formularelor de aplicare; pentru identificarea motivelor pentru nereușită în stadiul de selecție; și pentru îmbunătățirea performanței centrelor de evaluare.¹⁰⁰

⁹⁸ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Cf. Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 6, p. 16; a se vedea de asemenea: Council of Europe, *Police Training Concerning Migrants and Ethnic Relations. Practical Guidelines* [Consiliul Europei, *Instruirea poliției cu privire la migranți și relații etnice. Îndrumări practice*], Relații Comunitare, MG-EO (94) 3 E, Strasbourg 1993, p. 39.

⁹⁹ Cf. Institute for Crime Research and Prevention, *Review of the Police Policies and Practices towards Roma in Romania* [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, *Revizuirea politicilor și practicilor poliției cu privire la romii din România*] (op. cit. nota 48), p. 83; OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Field Visit on Police and Roma Relations* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Vizită de lucru cu privire la relațiile dintre poliție și romi*], România 12-15 noiembrie 2007, Varșovia 2008, p. 7; și Ethnocultural Diversity Resource Center, *A Possible Mission – Information Campaign on the Policeman Career Belonging to National Minorities* [Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, *Misiune posibilă – campania de informare asupra carierei polițienești aparținând minorităților naționale*].

¹⁰⁰ Home Office Communication Directorate, *Breaking Through Action Plan: Promoting Minority Ethnic Employment in the Police Service* [Home Office, Directoratul pentru Comunicare, *Planul de acțiune “Breaking Through”: Promovarea angajării minorităților etnice în poliție*], Londra 2004, pag. 11-21.

III.3.2 Păstrarea pe post

Recrutarea și integrarea romilor și sintilor contribuie la promovarea diversității culturale în poliție. Trebuie creat un mediu neutru din punct de vedere cultural, în care femeile, bărbații și toate comunitățile să se simtă confortabil și, de asemenea, trebuie introduse măsuri pentru a se asigura faptul că toți polițiștii sunt acceptați și tratați în mod egal în cadrul organizației de poliție. De aceea, orice simboluri sau publicații ofensatoare din punct de vedere sexual, precum și referirile la simboluri religioase sau naționale specifice, legate de un anumit grup etnic, trebuie îndepărtate din unitățile de poliție.¹⁰¹

Aplicanții pentru posturi din cadrul poliției, care sunt identificați ca având atitudini rasiste, nu trebuie acceptați în poliție. Mai mult, personalului, precum și noilor polițiști trebuie să li se aducă la cunoștință standardele comportamentului acceptabil într-un serviciu multicultural, de egalitate a sexelor. Trebuie instituite mecanisme interne eficiente pentru plângeri, iar romii și sintii trebuie încurajați de către superiorii lor să depună plângeri atunci când sunt supuși discriminării sau hărțuirii.¹⁰² În plus, trebuie înființate posturi de confidenți în unitățile de poliție. Aceștia ar urma să fie colegi din cadrul poliției, aleși de colegii lor și pregătiți, printre altele, în gestionarea stresului și problematica diversității. Polițiștii îi pot contacta pe aceștia dacă se simt discriminați, iar confidenții își pot oferi ajutorul ascultându-i, facilitându-le accesul la ajutor psihologic profesional și depunând plângeri.

După recrutare și pregătirea profesională inițială, polițiștii trebuie să fie încurajați să rămână în poliție. Chestiunile importante care le vor afecta decizia de a rămâne vor fi mediul de la locul de muncă, misiunile și oportunitățile de carieră.¹⁰³

---

¹⁰¹ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 53; a se vedea de asemenea:

EPPHR, *The Recruitment and Retention of Police Officers from Minority Communities [Recrutarea și păstrarea polițiștilor din comunitățile minoritare]* (op. cit. nota 86), p. 3; și

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice]* (op. cit. nota 28), Rec. 7, p. 17.

¹⁰² Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 54; a se vedea de asemenea:

Foundation 'Policing for a Multi-Ethnic Society', *Rotterdam Charter [Fundația 'Activitatea poliției pentru o societate multietnică', Carta de la Rotterdam]* (op. cit. nota 35), Art. 2.13; și

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice]* (op. cit. nota 28), Rec. 7, p. 17.

¹⁰³ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 54; a se vedea de asemenea:

Council of Europe Parliamentary Assembly Resolution 690 on the *Declaration on the Police* (1979) [Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, Rezoluția 690 cu privire la *Declarația asupra poliției* (1979)], Partea B, § 4.

Cu privire la misiuni, izolarea polițiștilor romi și sinti (de exemplu, detașarea lor în zone izolate de romi) trebuie evitată, iar polițiștii romi și sinti trebuie să rămână integrați pe mai departe în structurile de dezvoltare și promovare ale poliției (a se vedea de asemenea Capitolul III.3.3).

Deoarece poliția are și sarcina de a fi un exemplu demn de urmat pentru societate, caracterul ei multicultural trebuie să fie vizibil în toate unitățile și regiunile, nu numai în cele preponderent multiculturale.¹⁰⁴ “Polițiștii trebuie să fie încurajați să câștige experiență prin munca în comunitățile mixte, altele decât cele din care provin, și trebuie recompensați pentru asta”.¹⁰⁵

Cu toate acestea, este nevoie de polițiștii romi și sinti în munca poliției cu comunitățile de romi și sinti pentru a facilita o interacțiune de încredere, zi de zi. Inițial, aceste comunități ar putea avea suspiciuni cu privire la membrii propriilor lor etnii care lucrează în poliție. Totuși, datorită abilității lor de a comunica cu membrii propriei lor etnii, polițiștii romi și sinti pot fi avea șanse mai mari decât colegii lor din alte comunități de a câștiga încrederea comunităților (a se vedea de asemenea Capitolul III.5). În cele din urmă, însă, polițiștii romi și sinti “[...] trebuie întotdeauna să fie priviți în primul și în primul rând ca polițiști generici, iar doar în al doilea rând ca polițiști care, datorită provenienței lor minoritare, sunt calificați să își asume anumite roluri sau să contribuie cu anumite aptitudini [...]”.¹⁰⁶

III.3.3 Promovarea și dezvoltarea carierei

În ceea ce privește promovările, polițiștilor romi și sinti trebuie să li se acorde aceleași oportunități ca și polițiștilor din alte comunități etnice, pentru un continuu proces de educație, care să-i facă eligibili pentru poziții de rang mai înalt. Acest lucru “[...] ar putea include programe specifice de pregătire profesională pentru dezvoltarea carierei sau programe de îndrumare pentru cei cu potențial de avansare [...]”.¹⁰⁷ Experiența și

---

¹⁰⁴ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 54; a se vedea de asemenea:

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 4, p. 10.

¹⁰⁵ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 7, p. 17; a se vedea de asemenea:

OSCE, *Guidebook on Democratic Policing, [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 54.

¹⁰⁶ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 7, p. 18.

¹⁰⁷ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 7, p. 17.

¹⁰⁷ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 7, p. 17.

evaluările bune din trecut privind activitatea polițienească în diverse comunități trebuie considerate plusuri pentru promovare.

Procesul de promovare trebuie să fie transparent și să se bazeze exclusiv pe experiența și meritele polițiștilor (evaluate fie prin utilizarea testelor scrise și interviurilor orale, fie de către centre de evaluare) și nu pe apartenența lor la anumite comunități sau grupuri politice.¹⁰⁸

Trebuie să existe politici și sprijin politic clare și (din partea conducerii guvernamentale, politice și a poliției) cu privire la promovarea și dezvoltarea carierei romilor și sintilor, inclusiv standarde profesionale pentru tratarea minorităților,¹⁰⁹ precum și disponibilitatea comunităților de romi și sinti de a se integra în cadrul autorităților statului. În timp ce direcția de sus în jos pentru integrarea romilor și sintilor e importantă, implementarea reală trebuie să aibă loc la nivel local.¹¹⁰ Pot fi de mare folos parteneriatele la nivel local cu organizațiile romilor și sintilor.¹¹¹

Având în vedere problematica specifică ce-i afectează, polițiștii aparținând comunităților de romi și sinti s-ar putea să dorească să-și înființeze asociații profesionale proprii. “Autoritățile din cadrul poliției trebuie în principiu să sprijine astfel de inițiative și să dorească să faciliteze înființarea lor. Formarea unor astfel de asociații este un drept al cetățenilor precum și un drept al omului, iar acestea pot oferi sprijin reciproc personal pentru polițiștii minoritari, mai ales când aceștia sunt puțini, fiind și izolați geografic. Acestea pot de asemenea oferi un canal de comunicare între autoritățile polițienești și polițiștii aparținând minorităților, precum și o sursă de consiliere pentru autorități asupra problematicii minorităților”.¹¹²

Exemplu de asociație de romi în cadrul poliției

---

¹⁰⁸ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 54f; a se vedea de asemenea:

EPPHR, *The Recruitment and Retention of Police Officers from Minority Communities [Recrutarea și păstrarea polițiștilor din comunitățile minoritare]* (op. cit. nota 86), p. 7.

¹⁰⁹ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 55.

¹¹⁰ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 55.

¹¹¹ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 55; a se vedea de asemenea:

Foundation ‘Policing for a Multi-Ethnic Society’, *Rotterdam Charter* [Fundația ‘Activitatea poliției pentru o societate multi-etnică’, *Carta de la Rotterdam*] (op. cit. nota 35), Introducere.

¹¹² OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multi-etnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 7, p. 18.

Cel mai elocvent exemplu al unei astfel de asociații este *Asociația Fraternală a Polițiștilor Romi din Europa din Domeniul Aplicării Legii*.

Înființată în Ungaria în 2006 de către polițiștii maghiari de origine romă și non-romă, asociația are membri în Bulgaria, Republica Cehă, România, Slovacia și Regatul Unit. Prin activitățile sale, asociația își propune, printre altele:

- să sprijine realizarea egalității în cadrul organizațiilor europene de aplicare a legii;
- să reducă prejudecata în rândul organizațiilor de aplicare a legii și al comunităților de romi și sinti;
- să sporească numărul romilor și sintilor în organizațiile de aplicare a legii;
- să îmbunătățească condițiile de muncă și viață ale polițiștilor romi din cadrul poliției;
- să funcționeze ca mediator în conflictele dintre poliție și romi și sinti; și
- să participe și să coopereze în pregătirea profesională a polițiștilor privind diversitatea, egalitatea și reducerea prejudecăților.¹¹³

III.4 Pregătirea și dezvoltarea profesională

Așa cum s-a arătat mai sus, polițiștii au nevoie de o pregătire profesională care să le asigure cunoștințele, sensibilizarea (inclusiv conștiința de sine) și aptitudinile de bază necesare pentru a-și îndeplini rolurile în diverse societăți. Această pregătire profesională trebuie să garanteze că ei tratează membrii comunităților de romi și sinti în mod corespunzător și corect și că reacționează în mod sensibil față de diferențele culturale cu privire la chestiuni precum structurile familiale, rolul sexelor, îngrijirea copiilor și stilurile generale de viață ale acestora.¹¹⁴

O posibilă cauză pentru comportamentul discriminatoriu al polițiștilor se poate “datora nu atât trăsăturilor lor personale, cât influenței ‘culturii’ organizației de poliție și a presiunilor ce decurg din natura muncii de poliție. De exemplu, activitatea de poliție din ‘prima linie’ aduce polițiștii în contact cu elementul ‘infrațional’ din toate grupurile sociale. Dacă polițiștii nu au cunoștințe personale despre anumite comunități etnice, aceștia își vor crea în curând niște stereotipuri negative despre cum sunt oamenii care aparțin unor astfel de comunități. Acest lucru, la rândul său, poate duce la părerea că este posibil ca toți membrii unor astfel de comunități să fie infractori. Astfel de păreri, împărtășite în cadrul ‘grupurilor de colegi’ sub forma unor povești sau ‘anecdote’ bazate

¹¹³ Cf. <http://faerleo.com/en>.

¹¹⁴ Cf. OSCE, *Good Practices in Basic Police Training – Curricula Aspects [Bune practici în pregătirea de bază a poliției - aspecte curriculare]* (op. cit. nota 61), pag. 17-19;

Oakley 1997, “Police Training Concerning Migrants and National Minorities” [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale] (op. cit. nota 60), p. 75;

OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 57; și

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice]* (op. cit. nota 28), Recomandările 8-11.

pe experiență, devin apoi parte din fondul de cunoștințe sau ‘cultura de lucru’ care influențează modul în care poliștii și noii recruți se comportă”.¹¹⁵

“Influențele negative de acest fel pot afecta în mod advers comportamentul poliștilor care pot fi capabili de a trata membrii tuturor grupurilor etnice în mod egal și corect. Pregătirea și dezvoltarea profesională, concepute corespunzător, cu privire la aceste chestiuni, îi va ajuta să atingă standardele comportamentului profesional la care aspiră. O astfel de pregătire profesională nu trebuie privită ca o activitate reparatorie pentru comportamentul necorespunzător din trecut. Mai degrabă, este de datoria tuturor organizațiilor de poliție de a furniza întregului lor personal, anticipat, cunoștințele, sensibilizarea și aptitudinile necesare pentru a-i trata în mod corect pe membrii tuturor grupurilor etnice și de a-i ajuta pe poliști să fie conștienți de presiunile contrare și să le depășească”.¹¹⁶ De asemenea, astfel de presiuni pot fi reduse de către managerii din cadrul poliției dacă aceștia previn răspândirea prejudecăților și atitudinilor rasiale în cadrul poliției prin îndrumarea și supravegherea atentă a comportamentului poliștilor.

Planul de Acțiune al OSCE cu privire la romi și sinti solicită în mod explicit statelor participante să:

- “elaboreze programe de pregătire profesională pentru prevenirea utilizării excesive a forței și pentru promovarea conștientizării și respectului pentru drepturile omului” (Rec. 27);
- “promoveze sensibilizarea față de situația romilor și sintilor”;
- “asigure o intervenție efectivă din partea poliției în cazurile de violență motivată rasial împotriva romilor și sintilor” (Rec. 29; și Recomandarea de politică nr. 3 a ECRI, p. 5);
- “sporească încrederea în poliție în rândurile romilor și sintilor” (Rec. 28);
- “prevină abuzul și violența poliției împotriva romilor și sintilor” (Rec. 28); și să:
- elaboreze programe de pregătire profesională corespunzătoare, în urma consultării comunităților romilor și sintilor (Rec. 30).

Aceste recomandări sunt reflectate în următoarele subcapitole cu privire la scopul, obiectivele și conținutul programelor de pregătire profesională precum și la metodele de pregătire și alte cerințe organizaționale pentru atingerea scopului pregătirii profesionale și a obiectivelor.¹¹⁷

III.4.1 Scopul și obiectivele pregătirii profesionale

---

¹¹⁵ Oakley 1997, “Police Training Concerning Migrants and National Minorities” [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale] (op. cit. nota 60), p. 75.

¹¹⁶ Oakley 1997, “Police Training Concerning Migrants and National Minorities” [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale] (op. cit. nota 60), p. 75.

¹¹⁷ O descriere mai detaliată a liniilor directoare referitoare la instruirea poliștilor este disponibilă într-o publicație a Consiliului European, care cuprinde exemple de instruire a poliștilor din nouă țări europene: a se vedea Council of Europe, *Police Training Concerning Migrants and Ethnic Relations* [Consiliul European, *Instruirea poliției cu privire la migranți și relații etnice*] (op. cit. nota 98).

Scopul pregătirii profesionale trebuie să fie asigurarea unui tratament egal al membrilor tuturor grupurilor etnice, în funcție de nevoile personale, precum și combaterea discriminării.¹¹⁸

Obiectivele generale ale pregătirii profesionale trebuie să fie:

- dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii polițiștilor în domeniul relațiilor interumane;
- dezvoltarea unor aptitudini de comunicare mai bune, în special într-un context multicultural;
- sporirea capacității poliției de a oferi publicului servicii de înaltă calitate;
- respectarea tuturor indivizilor, indiferent de originea acestora;
- întărirea încrederii poliției în capacitatea sa de a-și îndeplini funcțiile într-o societate multiculturală;
- îmbunătățirea cunoștințelor polițiștilor cu privire la legislația și reglementările ce se adresează discriminării rasiale¹¹⁹ precum și cu privire la anumite trăsături specifice ale culturii și stilului de viață al romilor și sintilor, în special aspectul nomad.

III.4.2 Conținutul pregătirii profesionale (instructajului) privind comunitățile de romi și sinti

În ceea ce privește dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerii polițiștilor privind buna activitate polițienească în comunitățile de romi și sinti, trebuie abordate următoarele aspecte în cadrul pregătirii profesionale generale a polițiștilor:

- Drepturile omului;
- Situația din trecut și cea din prezent a comunităților de romi și sinti;
- Cultura, tradițiile și stilurile de viață ale romilor și sintilor;
- Nevoia de respect pentru sistemele de valori ale diferitelor grupuri culturale;
- Dificultățile în relația poliției cu romii și sinti;
- Conștientizarea prezumțiilor culturii dominante și a etnocentrismului;
- Concepte de prejudecată și discriminare (personală și instituțională);
- Conceptul profiling-ului etnic; îndrumări practice privind motivele de suspiciune care nu se bazează pe etnie și cum să se sporească eficacitatea fără a se apela la profiling-ul etnic;
- Natura și manifestările rasismului și xenofobiei;

---

¹¹⁸ Oakley 1997, "Police Training Concerning Migrants and National Minorities" [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale] (op. cit. nota 60), p. 77.

¹¹⁹ Oakley, "Police Training Concerning Migrants and National Minorities" [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale] (op. cit. nota 60), p. 77; a se vedea de asemenea OSCE, *Good Practices in Basic Police Training – Curricula Aspects [Bune practici în pregătirea de bază a poliției - aspecte curriculare]* (op. cit. nota 61), p. 19.

- Măsuri pentru combaterea crimelor motivate de ură;
- Aptitudini lingvistice;
- Măsuri pentru înființarea parteneriatelor cu romii și sinti și introducerea unei abordări orientate spre rezolvarea problemelor;
- Aptitudini pentru gestionarea proiectelor;
- Rolul supervizorilor.¹²⁰

Cu privire la comportamentul adecvat al polițiștilor față de romi și sinti, aptitudinile și abilitățile necesare pentru abordarea chestiunilor legate de grupurile minoritare sunt, în cea mai mare parte, aceleași ca și în cazul bunei practici a activității polițienești în general. Totuși, unele aspecte sunt relevante în mod particular când avem de-a face cu romii și sinti:

- comunicarea eficientă în situații transculturale;
- respectarea obiceiurilor romilor și sintilor (de exemplu, vizitele la domiciliu, comunicarea cu femeile);
- abordarea comportamentului discriminator;
- gestionarea violenței și conflictelor (utilizarea forței, abordarea victimelor/persoanelor vătămate, medierea între grupuri adverse);
- confruntarea cu frica și stresul în situații dificile.¹²¹

Lista conținutului pregătirii profesionale pentru dezvoltarea cunoștințelor, aptitudinilor și comportamentului polițiștilor pentru abordarea comunităților de romi și sinti nu este, desigur, exhaustivă, iar curriculum-urile specifice pentru pregătirea profesională precum și planurile de lecție trebuie întotdeauna să se bazeze pe o analiză a nevoilor pregătirii profesionale, al cărei scop este identificarea nevoilor specifice în contextul specific al împrejurărilor locale.

Exemple de pregătire profesională (instructaj)

¹²⁰ Cf. OSCE, *Good Practices in Basic Police Training – Curricula Aspects [Bune practici în pregătirea de bază a poliției - aspecte curriculare]* (op. cit. nota 61), p. 19;

Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profilării etnice de către poliție*] (op. cit. nota 25), pag. 67 și 72;

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), p. 19; și

Oakley, “Police Training Concerning Migrants and National Minorities” [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale] (op. cit. nota 60), p. 78.

¹²¹ Cf. Oakley, “Police Training Concerning Migrants and National Minorities” [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale] (op. cit. nota 60), p. 78.

Pregătirea profesională a instructorilor

Pentru a răspândi într-o manieră corespunzătoare sensibilizarea față de diversitatea etnică, instructorii din cadrul poliției au nevoie de o solidă înțelegere a: naturii generale a prejudecății și discriminării; istoriei și manifestărilor rasismului; modului în care minoritățile reacționează față de dominanță; și problemelor din cadrul comunicării transculturale.¹²² Cu privire la problemele specifice comunităților de romi și sinti, instructorii au nevoie de o profundă cunoaștere a istoriei și culturii locale ale romilor și sintilor.

Mai mult, instructorii necesită aptitudinile necesare pentru a combate în mod eficient prejudecăți, stereotipuri și atitudini motivate pe bază etnică, cu privire la romi și sinti, fără a deveni defensivi sau a-i înstrăina pe studenți.¹²³

În plus, pregătirea profesională a instructorilor poate să includă vizite de studii peste hotare, pentru ca aceștia să se obișnuiască cu bunele practici din alte țări și pentru ca ei să-și împărtășească experiențele.¹²⁴

Diversitatea etnică

Un număr de instituții pentru instruirea polițiștilor din mai multe state participante au elaborat un program de pregătire profesională de bază, la locul de muncă, pe problematica diversității etnice. În colaborare cu ONG-uri ale romilor și sintilor, acestea au identificat subiectele, concepția și modul de predare a programului. Reprezentanții ai ONG-urilor servesc ca instructori și își predau lecțiile împreună cu personalul instituțiilor pentru pregătire profesională. Subiectele pot viza:

- aptitudinile de a recunoaște comportamentul motivat rasial, de a dezvolta abilitatea și motivația de a aborda incidentele rasiale reclamate;
- aptitudinile de recunoaștere a discriminării și uneltele necesare polițiștilor pentru rezolvarea acestor cazuri;
- cunoștințele legislației împotriva discriminării.

¹²² Cf. Mercer, Peter/Oakley, Robin, *Police Training on Gypsy/Traveller Issues in Britain [Pregătirea poliției cu privire la problematica "gypsy"/"travellers" din Marea Britanie]*, prezentare la Atelierul European cu privire la relațiile dintre romi și poliție, Sondaj 1999, în: OSCE Contact Point for Roma and Sinti Issues/European Dialogue 2006, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma and Sinti*. [Punctul de Contact pentru Romi și Sinti al OSCE/Dialog European 2006, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat, realizat pentru CPRSI al ODIHR, p. 170.

¹²³ Cf. Mercer/Oakley, *Police Training on Gypsy/Traveller Issues in Britain [Pregătirea poliției cu privire la problematica "gypsy"/"travellers" din Marea Britanie]* (op. cit. nota 122), p. 172.

¹²⁴ OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), p. 47.

(Directivile Europene 2000/43/EC și 2000/78/EC).¹²⁵

Acest instructaj pe probleme de diversitate etnică trebuie de asemenea să includă sesiuni de sensibilizare cu privire la cultura, tradițiile și obiceiurile romilor și sintilor și să ofere o îndrumare practică în ceea ce privește evaluarea situațiilor specifice de interacțiune operațională cu aceste comunități și modul de acțiune adecvat în aceste situații. Subiectele pot acoperi situații specifice de interacțiune, precum: pătrunderea în case fixe sau mobile; abordarea obiceiurilor tradiționale, inclusiv a sensibilităților legate de sexe; gestionarea unor adunări la scară mare; efectuarea de opriri și percheziții; și abordarea taberelor neautorizate.

¹²⁵ Valles, Lola, *Education Programs on Diversity and Minority Issues, including Roma Issues, for Police Services in Catalonia (Spain) [Programe educaționale privind problematica diversității și minorităților, inclusiv problematica romilor, pentru serviciile de poliție din Catalonia (Spania)]*, prezentare la Atelierul Internațional dedicat relațiilor dintre poliție și romi/”travellers”, Derbyshire, 27-28 noiembrie 2006, pag. 290-292;

Exemple suplimentare de instruire pe probleme de diversitate etnică, cu privire la romi, se găsesc, între altele, în:

Bulgaria, cf. European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), *Practical Examples on Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies* [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței, *Exemple practice cu privire la combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/”gypsy”*] (op. cit. nota 67), p. 57;

Republica Cehă, cf. ECRI, *Practical Examples on Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies* [Exemple practice cu privire la combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/”gypsy”] (op. cit. nota 67), pag. 58-60;

Ungaria, cf. ECRI, *Practical Examples on Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies* [Exemple practice cu privire la combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/”gypsy”] (op. cit. nota 67), p. 53, și

Project on Ethnic Relations, *Toward Community Policing: The Police and Ethnic Minorities in Hungary* [Proiectul pentru Relații Etnice, *Spre activitatea polițienească comunitară: poliția și minoritățile etnice în Ungaria*], Budapesta/Princeton 2000, pp. 16f;

Polonia, Lesinska, Magdalena/Rozycka, Malgorzata, “Improving Relations between Roma and the Police: Practical Examples for Poland” [Îmbunătățirea relațiilor dintre romi și poliție: exemple practice pentru Polonia], Asociația Thesaurus, Wrocław, Polonia, 2005, în: OSCE ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma & Sinti* [OSCE ODIHR Punctul de Contact pentru Romi și Sinti/Dialog European, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat realizat pentru CPRSI al ODIHR, pag. 180-187;

România, cf. Institute for Crime Research and Prevention, *Review of the Policies and Practices towards Roma in Romania* [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, *Revizuirea politicilor și practicilor poliției cu privire la romii din România*] (op. cit. nota 48), pag. 63-75;

Serbia, cf. Contribuție scrisă la această publicație, din partea Ministerului de Interne al Republicii Serbia;

Slovacia, cf. Ministry of Interior of the Slovak Republic/Presidium of the Police Force/Public Order Department, *The Project of the Police Specialists for the Work with Communities*, [Ministerul de Interne al Republicii Slovacia/Prezidiul Forțelor de Poliție/Departamentul Ordinii Publice, *Proiectul specialiștilor din cadrul poliției pentru munca cu comunitățile*], Bratislava, octombrie 2009, pp. 15f; iar în

Regatul Unit, cf. Danfloss, Romy, *Policing in Relation to Roma, Gypsy and Traveller Communities* [Activitatea poliției privind comunitățile de romi, “gypsy” și “travellers”], Raportul Atelierului, European Dialogue [Dialog European], Londra 2006, pp. 235f, 266, 271, și Coxhead, John, *Moving Forward [Mergând înainte]* (op. cit. nota 92), pp. 21ff.

Înființarea parteneriatelor cu romii și sinti

Strâns legată de creșterea nivelului de sensibilizare față de diversitatea etnică, pregătirea profesională cu privire la activitatea polițienească comunitară trebuie de asemenea să acopere bunele practici în stabilirea unei abordări a comunităților de romi și sinti bazate pe parteneriate și orientate spre rezolvarea problemelor.¹²⁶

Acest lucru ar include dezvoltarea unor aptitudini specifice ale polițiștilor pentru:

- a comunica (inclusiv în limbile comunităților locale de romi și sinti);
- a asculta opinii diferite;
- a consolida încrederea și a media în cazul conflictelor;
- a dezvolta abordări creative ale preocupărilor comunității, inclusiv organizarea de grupuri comunitare;
- a efectua activități pentru rezolvarea problemelor utilizând “SARA” (Studiu, Analiză, Reacție, Evaluare);¹²⁷
- a transpune în realitate mandate ce țin de activitatea polițienească generală, precum și de a transmite conducerii poliției și celorlalte părți interesate problemele comunității.¹²⁸

Reprezentanții romilor și sintilor trebuie invitați la aceste sesiuni ca prezentatori, pentru a descrie inițiativele care au avut succes, dar și ca elevi, pentru a învăța despre conceptul de activitate polițienească comunitară și despre responsabilități și beneficii comune.

Anchetarea crimelor motivate de ură

Această pregătire profesională trebuie să aibă ca țel garantarea faptului că politicile și procedurile poliției naționale pentru abordarea violenței rasiste și xenofobe sunt implementate efectiv. Toți polițiștii, în special cei din linia întâi și supervizorii acestora vor necesita, într-o anumită măsură, instructaj pe această temă, deoarece orice polițist, din orice zonă, poate fi chemat la locuri unde au avut loc crime motivate de ură, iar aceștia trebuie să acționeze competent în abordarea unor astfel de incidente în faza inițială.

¹²⁶ Konrad, Oto/Šúryová, Eva, *The Pilot Project of the Police Specialists for the Work with Communities in Slovakia [Proiectul pilot al specialiștilor din cadrul poliției privind munca cu comunitățile din Slovacia]*, prezentare la Conferința de la București cu privire la Implementarea și armonizarea politicilor naționale cu privire la romi, sinti și “travellers”, București, 4-5 mai 2006, p. 310f.

¹²⁷ Informații despre diferitele modele se găsesc la următoarele linkuri pe internet: pentru SARA, a se vedea: www.crimereduction.homeoffice.gov.uk/learningzone/sara.htm, sau www.popcenter.org/about-SARA.htm; iar pentru “Modulul pentru analiza problemelor” a se vedea www.popcenter.org/learning/pam.

¹²⁸ Cf. OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), p. 27f. și 32; a se vedea de asemenea Danish Center for Conflict Resolution et al, Report on Regional Workshop on Policing Minorities. Human Rights and Conflict Management for Roma Liaison Police Officers [Centrul Danez pentru Rezolvarea Conflictelor et al, Raport asupra Atelierului Regional cu privire la Activitatea poliției în cazul minorităților, drepturile omului și gestionarea onfliktelor, pentru polițiștii de legătură cu populația romă din cadrul poliției], (op. cit. nota 96), pp. 17f.

Această pregătire generală este de obicei cel mai bine furnizată ca parte a pregătirii de rutină inițiale și a pregătirii de dezvoltare. Acei polițiști cu responsabilități speciale privind abordarea problemei (sau care lucrează în zone unde ea este mai frecventă) vor necesita o pregătire suplimentară, care probabil va lua forma unor seminarii speciale sau ateliere pe tema respectivă.

ODIHR a pregătit îndrumări asupra modalității în care această pregătire poate fi efectuată la modul cel mai eficient.¹²⁹

Subiectele trebuie să acopere:

- istoria și semnificația crimelor motivate de ură;
- tipologia crimelor motivate de ură;
- simbolurile ce prezintă interes în cazul crimelor motivate de ură;
- proliferarea crimelor motivate de ură;
- impactul crimelor motivate de ură asupra victimelor individuale și asupra unor comunități întregi;
- detectarea și identificarea crimelor motivate de ură, inclusiv:
  - prima intervenție la locul unei potențiale crime motivate de ură;
  - interogarea victimelor;
  - interogarea suspectilor;
  - anchetarea crimelor motivate de ură;
  - prezervarea și prelevarea probelor criminalistice;
  - colectarea și împărțirea informațiilor privind crimele motivate de ură și infractorii;
- abordarea victimelor: acordarea de sprijin și informații;
- cooperarea cu comunitățile în cadrul activității de prevenire a crimelor motivate de ură¹³⁰.

Condițiile pentru instructajul privind investigarea efectivă a crimelor motivate de ură sunt următoarele:

- Instructajul respectiv să fie precedat de o pregătire cu un caracter mai general, asupra situației grupurilor de migranți sau a celor etnice minoritare, precum și asupra naturii stereotipurilor și prejudecăților și să includă exemple practice pentru combaterea lor.
- Instructajul să aibă o orientare practică și să își propună să le permită polițiștilor să se ocupe în mod efectiv de incidentele de violență rasistă și xenofobă și să urmeze toate procedurile speciale ce se impun (cum ar fi ținerea evidențelor).
- Instructajul să utilizeze studii de caz bazate pe incidente reale, el trebuind să identifice bunele practici în abordarea lor. Această parte practică trebuie să fie adaptată situațiilor

¹²⁹ Cf. OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Law Enforcement Officer Programme on Combating Hate Crime* [Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Programul ofițerilor din domeniul aplicării legii pentru combaterea crimelor motivate de ură*], Fișă, Varșovia 2006.

¹³⁰ Cf. OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Law Enforcement Officer Programme on Combating Hate Crime* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Programul ofițerilor din domeniul aplicării legii pentru combaterea crimelor din ură*] (op. cit. nota 129), pp. 3f; a se vedea de asemenea

OSCE, *Good Practices in Basic Police Training – Curricula Aspects* [Bune practici în pregătirea de bază a poliției - aspecte curriculare] (op. cit. nota 61), pp. 29f.

specifice existente în fiecare țară. De aceea, utilizarea exemplurilor și studiilor de caz locale este esențială.

- Instructorii înșiși să fie instruiți pentru a avea o înțelegere deplină a unor astfel de incidente precum și aptitudinile și încrederea necesare pentru a putea furniza instruktaj pe această temă în sala de clasă.

- Membrii comunităților de romi și sinti trebuie să fie implicați ca instructori pentru a le permite polițiștilor să învețe în mod nemijlocit despre percepțiile și experiențele acestora cu privire la astfel de incidente.

III.4.3 Metode de instruktaj

Instruktajul trebuie să fie practic și legat de muncă, demonstrând în acest fel polițiștilor faptul că noile cunoștințe și aptitudini le vor fi un sprijin în îndeplinirea sarcinilor lor într-un mod mai eficace și mai eficient.¹³¹ Metodele din sala de clasă trebuie să fie variate și să includă nu numai discursuri, ci și jocuri de rol, exerciții, discuții și prezentări video. Trebuie abordate cazuri specifice dintr-o varietate de situații pentru a se facilita înțelegerea în rândul părților interesate. Utilizarea unor cazuri specifice va funcționa, firesc, cel mai bine, dacă acestea sunt prezentate de către polițiști care au fost direct implicați. Materialul didactic trebuie adaptat la societățile multi-etnice și trebuie avut grijă ca acesta să nu întărească prejudecățile.¹³²

Membri ai comunităților de romi și sinti trebuie implicați direct atât în planificarea, cât și în furnizarea de instruktaj pe probleme etnice. Poliția trebuie prin urmare să dezvolte parteneriate cu o diversitate de asociații de romi și sinti pentru a identifica reprezentanți ai comunităților, de vârste și sexe diferite, aparținând diferitelor sectoare ale comunității, care ar putea transmite puncte de vedere diferite existente în cadrul comunităților. Acest lucru le-ar permite polițiștilor să învețe nemijlocit despre tradițiile și obiceiurile relevante ale romilor și sintilor precum și despre percepțiile acestora cu privire la poliție.¹³³ Contactul regulat cu romi și sinti (în afara contextului de controlare a criminalității) poate servi la desființarea stereotipurilor pe care aceste comunități le au privitor la poliție.¹³⁴ Recrutarea polițiștilor din rândul comunităților de romi și sinti (a se vedea Capitolul III.3.1) ar permite în mod firesc poliției să aducă instruktajului un volum mai mare de informații nemijlocite.

¹³¹ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multi-etnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 8, p. 19.

¹³² Cf. Council of Europe, *Police Training Concerning Migrants and Ethnic Relations* [Consiliul European, *Instruirea poliției cu privire la migranți și relații etnice*] (op. cit. nota 98); pag. 33-37 și 92.

¹³³ Pentru contextul general al dezvoltării parteneriatelor poliției cu comunitățile minoritare, a se vedea OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multi-etnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 9, pp. 21f.

¹³⁴ Cf. Hungarian Helsinki Committee, *Control(led) Group, Final Report on the Strategies for Effective Police Stop and Search (STEPSS) Project* [Comitetul Helsinki din Ungaria, *Grupul de control (controlat), Raport final asupra Proiectului Strategiei pentru opriri și percheziții efective efectuate de poliție*], Budapesta 2008, p. 62.

Trebuie elaborate materiale conținând îndrumări cu privire la tradițiile și cultura specifice romilor și sintilor, cu scopul de a fi utilizate în timpul desfășurării instructajelor, dar și ca material de referință pentru polițiști în munca lor de zi cu zi.

Materiale cuprinzând îndrumări pentru interacțiunea cu romii și sinti

În Finlanda și în Regatul Unit au fost elaborate materiale speciale cuprinzând îndrumări pentru interacțiunea poliției cu romii și sinti, ceea ce facilitează sensibilizarea față de cultura, tradițiile și obiceiurile romilor și sintilor și oferă îndrumări practice pentru evaluarea și acționarea în mod corespunzător în situații specifice de interacțiuni operaționale cu aceste comunități.¹³⁵ Astfel de îndrumări trebuie utilizate pe perioada desfășurării instructajului (a se vedea mai sus), dar ele trebuie de asemenea distribuite tuturor polițiștilor ca document de referință pentru interacțiunile lor operaționale zilnice cu membri ai comunităților de romi și sinti. Pe lângă faptul că oferă polițiștilor îndrumări operaționale practice, publicațiile se pot de asemenea adresa direct comunităților de romi și sinti, pentru a le explica acestora rolurile și acțiunile poliției în cadrul comunităților, precum și drepturile și obligațiile cetățenilor/individizilor.¹³⁶

Trebuie alocată o perioadă de timp adecvată pentru examinarea problemelor care pot fi sensibile și controversate, cum ar fi prejudecățile din rândul polițiștilor împotriva comunităților de romi și sinti și originile acestor prejudecăți.

Cu toate astea, deoarece este foarte greu să schimbi atitudinile bine înrădăcinate ale adulților într-o perioadă limitată de pregătire profesională, orice încercare de a face acest lucru poate să fie întâmpinată cu opoziție sau poate fi chiar contraproductivă. “Este esențial, însă, ca pregătirea profesională să abordeze subiectul prejudecății și stereotipizării cu privire la grupurile etnice ca un potențial obstacol în calea unui tratament corect și profesional al minorităților. O astfel de pregătire profesională trebuie să ofere polițiștilor oportunitatea de a reflecta asupra propriilor lor atitudini și prejudecăți și asupra modalității de a se asigura faptul că acestea nu vor avea un impact negativ asupra muncii lor”.¹³⁷

¹³⁵ Cf. United Kingdom Home Office, *Romany Gypsies and Irish Travellers: Practical advice for police and other agencies in England and Wales* [Regatul Unit, Home Office, “Gypsy” și “travellers” irlandezi: sfaturi practice pentru poliție și alte agenții din Anglia și Țara Galilor]. Document provizoriu al National Police Improvement Agency (NPIA) [Agenția Națională pentru Îmbunătățirea Poliției], Londra 2010; și National Board of Education/Roma Population Education Team/Ministry of Interior, Police Department, *Romanin ja poliisin kohdatessa* [Consiliul Național al Educației/Echipa de Educație pentru Populația Romă/ Ministerul de Interne, Departamentul de Poliție, *Contacte între romi și poliție*], Helsinki 2007.

¹³⁶ Cf. National Board of Education et.al, *Romanin ja poliisin kohdatessa* [Consiliul Național al Educației et al, *Contacte între romi și poliție*] (op. cit. nota 135).

¹³⁷ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 8, p. 20.

De aceea, accentul principal în pregătirea profesională și alte activități de dezvoltare “[...] nu trebuie să cadă nici pe simpla prezentare de informații și nici pe schimbarea atitudinilor, ci mai degrabă pe sprijinirea poliției într-un mod practic de a-și desfășura munca de zi cu zi în contexte multietnice, într-o manieră conformă cu standardele profesionale și drepturile internaționale ale omului”.¹³⁸

În plus, pregătirea profesională trebuie de asemenea să insiste și asupra beneficiilor de care se vor bucura polițiștii în urma unor relații îmbunătățite cu romii și sinti. Conducerea poliției și instructorii trebuie să prezinte pregătirea și dezvoltarea profesională ca pe o cale de îmbunătățire a serviciilor poliției și a eficienței acestora.¹³⁹

III.4.4 Cerințele implementării

O cerință de bază pentru asigurarea succesului pregătirii profesionale pentru sensibilizarea cu privire la problematica romilor și sintilor este sprijinul și angajamentul organizațional, atât la nivelul politicii, cât și la nivelul supervizoral și managerial. Structurile de poliție trebuie să recunoască nevoia pentru o pregătire profesională specifică cu privire la relațiile cu romii și sinti, trebuie să identifice nevoile specifice referitoare la pregătirea profesională și să elaboreze strategii clare de pregătire profesională, concepute să se adreseze nevoilor pentru instructaj identificate. În cadrul acestui proces, poliția trebuie să se consulte cu ONG-uri ale romilor și sintilor relevante asupra nevoilor pe care le presupune pregătirea profesională pe aceste probleme și să implice ONG-urile ca parteneri în elaborarea programelor de pregătire profesională.

Mai mult, persoanele responsabile cu instructajul polițiștilor pe aceste probleme vor avea ele însele nevoie de un instructaj specializat (a se vedea de asemenea Capitolul III.4.2). În cazul în care capacitățile pentru pregătirea profesională lipsesc într-un anumit Stat participant, OSCE poate furniza experiență profesională în acest sens.

Problematica cu privire la comunitățile de romi și sinti trebuie abordată atât în cadrul pregătirii profesionale de bază/inițiale a poliției, cât și în cadrul pregătirii profesionale la locul de muncă și în alte activități de dezvoltare profesională pentru polițiștii cu experiență. Pregătirea profesională la locul de muncă trebuie să aibă un caracter regulat și ciclic, făcând parte din procesul continuu de învățare al polițiștilor. În general, atât pregătirea profesională inițială cât și cea de la locul de muncă trebuie abordate în contextul general al drepturilor omului, al activității polițienești comunitare și activității polițienești orientată spre servicii și nu să fie separate de restul pregătirii profesionale de bază a poliției. Cu toate acestea, anumite lecții trebuie să fie dedicate în mod special

---

¹³⁸ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 8, p. 20.

¹³⁹ Cf. Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profilului etnic de către poliție*] (op. cit. nota 25), p. 69.

problematicii romilor și sintilor pentru a se aborda problemele și nevoile specifice ale acestor comunități.¹⁴⁰

Mai mult, diferite subiecte ale pregătirii profesionale pot fi adecvate pentru polițiștii din linia întâi, supervizorii și managerii cu experiență și ofițerii superiori cu răspundere în ceea ce privește politica. În timp ce pregătirea profesională pentru polițiștii din linia întâi trebuie să se concentreze în special asupra sarcinilor operaționale precum patrularea, anchetele, verificările și opririle, evacuările, perchezițiile și arestările, combaterea criminalității motivate etnic și înființarea de parteneriate între poliție și public, personalul superior din cadrul poliției trebuie de asemenea să beneficieze de instructaj cu privire la implementarea politicilor, stabilirea standardelor și gestionarea schimbării organizaționale și culturale, împreună cu lecții legate de responsabilitățile de comandă privind identificarea și gestionarea discriminării, tensiunilor și conflictelor etnice din comunitatea ca întreg.¹⁴¹

Eficacitatea pregătirii profesionale trebuie să fie evaluată periodic pentru a se asigura atingerea obiectivelor.¹⁴² Metodele de evaluare pot include: teste și chestionare la încheierea cursurilor de pregătire profesională pentru a se identifica schimbările în ceea ce privește cunoștințele și atitudinile legate de romi și sinti; chestionare ulterioare pentru polițiștii din linia întâi precum și pentru supervizorii acestora pentru a se evalua relevanța și sustenabilitatea noilor cunoștințe și aptitudini în raport cu experiența de lucru curentă; sondaje asupra romilor și sintilor pentru a se studia dacă au beneficiat de un comportament îmbunătățit din partea poliției și dacă și-au schimbat percepția asupra activității poliției; evaluarea datelor legate de plângeri cu privire la comportament neadecvat al poliției împotriva romilor și sintilor; și analize ale datelor statistice cu caracter “etnic” pentru a se identifica dacă a avut loc o reducere a profiling-ului etnic.

În cele din urmă, pentru a se asigura schimbarea comportamentală a polițiștilor, pregătirea profesională trebuie complementată cu instrumentele de dezvoltare profesională precum îndrumarea, încurajarea și recompensarea pozitivă pentru un comportament adecvat, din partea conducerii poliției, precum și acțiuni/sanctiuni disciplinare în cazurile de comportament neadecvat.¹⁴³ Un accent pus doar pe pregătirea profesională nu numai că ar subestima aplicabilitatea de care e nevoie dincolo de sala de clasă, în activitatea polițienească de stradă, dar ar comporta și riscul ca unele aspecte ale diversității care sunt consolidate prin pregătirea profesională să fie considerate idealiste și

---

¹⁴⁰ See also OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 9, p. 21.

¹⁴¹ Cf. Hungarian Helsinki Committee 2008, *Control(led) Group* [Comitetul Helsinki din Ungaria 2008, *Grupul de control (controlat)*] (op. cit. nota 134), p. 62; și

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 9, p. 21.

¹⁴² Cf. Oakley, “Police Training Concerning Migrants and National Minorities [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale] (op. cit. nota 60) pag. 77 și and 79.

¹⁴³ Cf. Oakley, “Practical Measures for Improving Relations between Ethnic Minorities and the Police” [Măsuri practice pentru îmbunătățirea relațiilor dintre minoritățile etnice și poliție] (op. cit. nota 12), p. 92.

prin urmare respinse de către cultura operațională. Pentru a atinge o schimbare de durată în activitatea polițienească operațională, este nevoie de o strategie culturală.

Concentrarea asupra comportamentului la locul de muncă și nu pe comportamentul în sala de clasă face posibilă influențarea comportamentului polițiștilor în situații de viață reale. Problematika romilor trebuie să fie încorporată în cadrul acestei “abordări comportamentale”, care poate fi observată și gestionată de supervizori prin utilizarea standardelor de competență pentru obiective definite. Este important, însă, de a se ține cont de faptul că abordarea comportamentală poate fi efectivă în mod real doar când devine o realitate zilnică și e recunoscută drept o valoare de bază pentru întreaga organizație. Pentru a realiza acest lucru, managerii trebuie să conducă prin propriul exemplu: abordarea comportamentală în acest context trebuie să se refere la ceea ce fac oamenii, nu la ce spun ca ar putea să facă.¹⁴⁴

În fine, doar pregătirea profesională nu va fi suficientă pentru schimbarea atitudinilor și nu poate înlocui măsurile structurale și organizaționale pentru facilitarea dezvoltării schimbării. “Având în vedere natura ierarhică generală a organizațiilor de poliție, procesul schimbării va trebui să înceapă ‘de sus’” pentru a permite managementului superior și factorilor de decizie în elaborarea politicilor să identifice provocările cu care se confruntă organizația datorită problemelor cu privire la relațiile cu romii și sinti.¹⁴⁵

III.5 Angajarea comunităților de romi și sinti: înființarea de parteneriate și desfășurarea operațiunilor

Poliția este cea mai vizibilă manifestare a autorității guvernului, care efectuează cele mai evidente, imediate și intruzive sarcini pentru a asigura bunăstarea indivizilor și a comunităților în egală măsură. Instituțiile de poliție democratice își elaborează și implementează activitățile în funcție de nevoile publicului și statului și pun accent pe acordarea de asistență acelor membri ai comunității care au nevoie de ajutor imediat. Poliția trebuie să răspundă comunității ca întreg și să se străduiască să își ofere serviciile prompt și într-un mod egal și nepărtinitor. Prin activitățile sale, poliția trebuie să facă parte din eforturile comune ale societății de a promova protecția legală și un sentiment de securitate.¹⁴⁶

Fiind instituția cu o responsabilitate specială pentru menținerea legii și ordinii în societate, poliția este gardianul cadrului social. În societățile democratice multiculturale, aceasta nu trebuie doar să acționeze cu corectitudine și respect egal față de membrii tuturor grupurilor etnice, ci trebuie să își utilizeze puterile legale și constituționale într-un mod cât mai eficient cu putință, pentru a combate manifestările de discriminare, rasism și xenofobie care amenință bunăstarea societăților multietnice.¹⁴⁷

---

¹⁴⁴ Cf. Coxhead, John, *Improving Performance in Race and Diversity [Îmbunătățirea performanței privind rasa și diversitatea]*, Editura Lambert Academic Publishing, 2009, Capitolul 6.

¹⁴⁵ Council of Europe, *Police Training Concerning Migrants and Ethnic Relations [Consiliul European, Instruirea poliției cu privire la migranți și relații etnice]* (op. cit. nota 98), p. 17.

¹⁴⁶ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), pp. 15f.

¹⁴⁷ Cf. Oakley, “Practical Measures for Improving Relations between Ethnic Minorities and the

În ciuda puterilor sale unice, poliția nu poate sa-și îndeplinească eficient aceste sarcini de una singură, ci are nevoie de cooperarea practică a publicului. Poliția va beneficia însă de această cooperare doar dacă acționează cu acordul comunității. O premisă pentru câștigarea sprijinului din partea publicului este asigurarea transparenței operațiunilor poliției și cultivarea comunicării și înțelegerii reciproce între public și poliție. Fără consultarea publicului, poliția mai degrabă și-ar impune serviciile în loc să servească într-o manieră sensibilă. Măsurile pentru realizarea transparenței și comunicării includ: diseminarea publică a rapoartelor asupra criminalității și operațiunilor poliției; înființarea unor mecanisme în baza cărora publicul să poată solicita serviciile poliției; crearea de forumuri pentru discutarea deschisă a problemelor legate de criminalitate și siguranță; și introducerea activității polițienești bazată pe comunitate.¹⁴⁸

Comunicarea cu publicul și consolidarea încrederii în rândul acestuia pot fi provocări foarte mari în cazul comunităților minoritare, dacă acestea din urmă au fost supuse discriminării sau altor forme de oprimare din partea poliției în trecut și este posibil prin urmare ca acestea să aibă un puternic sentiment de neîncredere față de poliție. Deoarece romii și sintii au avut confruntări negative cu poliția în multe părți ale spațiului OSCE (a se vedea Capitolul II.), s-ar putea să fie necesar ca poliția să investească eforturi deosebite în consolidarea relațiilor de încredere și parteneriat cu comunitățile sale de romi și sintii.

O cooperare îmbunătățită și o abordare bazată pe parteneriat și orientată spre rezolvarea problemelor vor îmbunătăți de asemenea performanța poliției și vor reduce tensiunile și conflictele cu privire la anumite operațiuni ale poliției cu potențial deosebit pentru cauzarea unor tensiuni și conflicte între poliție și comunitățile de romi și sintii, cum ar fi aplicarea legilor ce afectează romii și sintii în moduri specifice, ca de exemplu drepturile de rezidență ale grupurilor de nomazi.¹⁴⁹

Următoarele subcapitole vor descrie, prin urmare, principiile și bunele practici în înființarea de parteneriate între poliție și comunitățile de romi și sintii iar apoi procedurile pentru desfășurarea în mod corespunzător a operațiunilor polițienești, în conformitate cu principiile activității polițienești democratice.

Police [Măsuri practice pentru îmbunătățirea relațiilor dintre minoritățile etnice și poliție] (op. cit. nota 12), p. 85; și

Oakley, Robin, "Building Partnerships Between Police and Minorities" [Înființarea de parteneriate între poliție și minorități], în: OSCE ODIHR, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma and Sinti* [Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romii și sintii]. Document provizoriu nepublicat realizat pentru CPRSI al ODIHR, pag. 117-123, aici p. 118.

¹⁴⁸ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing* [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică] (op. cit. nota 34), pp. 42f.

¹⁴⁹ Cf. Oakley, "Practical Measures for Improving Relations Between Police and Minorities" [Măsuri practice pentru îmbunătățirea relațiilor dintre minoritățile etnice și poliție] (op. cit. nota 12), p. 87.

Trebuie deci să se țină cont de faptul că implementarea concretă a activităților și operațiunilor de poliție ce au ca scop consolidarea încrederii, descrise mai jos, trebuie întotdeauna să se bazeze pe nevoile și pe politicile și codurile de conduită relevante, care au fost evaluate și elaborate în avans; de faptul că aptitudinile și cunoștințele polițiștilor ar trebui să fi fost dezvoltate pentru a urmări în mod efectiv codurile de conduită în activitățile acestora; și de faptul că polițiștii sunt dotați în mod corespunzător pentru a-și efectua activitățile cu profesionalism.

III.5.1 Înființarea de parteneriate

Cea mai elementară cerință pentru înființarea de parteneriate este oportunitatea de a comunica unii cu ceilalți. Este de asemenea necesar ca poliția să fie accesibilă publicului acolo unde este nevoie, atunci când este nevoie. Mai mult, poliția trebuie să aibă un anumit nivel de disponibilitate și suficiente resurse pentru a răspunde în mod adecvat nevoilor publicului în caz de accidente, criminalitate și alte urgențe. Mijloacele de comunicare cele mai la îndemână pentru asigurarea protecției vieții și proprietății sunt liniile telefonice de urgență pe care oamenii le pot folosi pentru a solicita asistență, precum și patrulele, în special patrulele pedestre ale polițiștilor de proximitate; și punctele de contact din (sub-)secțiile de poliție, inclusiv polițiștii de legătură cu populația romă și sinti. Structurile de poliție trebuie să se asigure că polițiștii de proximitate și polițiștii de legătură cu populația romă și sinti rămân pe posturile lor pentru o perioadă rezonabilă de timp, care să le permită să ajungă să-și cunoască “propriile” comunități și invers și să câștige și să mențină încrederea comunităților și disponibilitatea acestora de a coopera.¹⁵⁰

Deoarece așezările de romi sunt adesea situate la periferia orașelor, autoritățile publice trebuie să asigure faptul că cerințele logistice sunt îndeplinite pentru a permite poliției să aibă acces imediat la aceste comunități. Acest lucru ar include crearea de posturi de poliție în zone izolate, construirea unor drumuri asfaltate până la așezările de romi și sinti care să permită accesul facil al poliției, indiferent de condițiile meteo, precum și furnizarea autovehiculelor cu care poliția să poată ajunge rapid la așezările izolate.

O altă cerință de bază pentru accesibilitatea poliției este ca publicul să înțeleagă rolul și sarcinile ce-i revin poliției și să fie informat în legătură cu serviciile pe care poliția este obligată să le acorde. Acest lucru ar spori încrederea populației în a aborda poliția atunci când este nevoie de serviciile sale.

O altă cerință fundamentală în ceea ce privește comunicarea este abilitatea poliției de a vorbi cu indivizi aparținând comunităților de romi și sinti și de a-i înțelege, în situația în care aceștia nu pot vorbi decât limbile locale ale romilor. Cele mai bune strategii de abordare a acestui aspect al comunicării sunt punerea la dispoziția polițiștilor a cursurilor

---

¹⁵⁰ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 43.

de limbă și recrutarea de polițiști din rândul comunităților de romi și sinti. O soluție mai puțin ideală, dar totuși aplicabilă, este utilizarea interpreților calificați și cu experiență.¹⁵¹

În plus, există o multitudine de metode prin intermediul cărora polițiștii pot dezvolta comunicarea cu comunitățile de romi și sinti. Fluturașii, ziarele și emisiunile radio și TV sunt utile în transmiterea de informații. Totuși, trebuie elaborate politici care guvernează alegerea informațiilor ce vor fi diseminate, de exemplu, informații ce sporesc încrederea publicului sau oferă un sentiment de siguranță, sau date generale despre obiectivele poliției și despre modul său de operare. Nu trebuie făcute publice informațiile care ar compromite anchetele poliției sau informațiile cu caracter confidențial cu privire la menținerea siguranței publice sau prezumția de nevinovăție. Organizațiile de poliție trebuie să își revizuiască comunicatele de presă pentru a se evita orice asocieri discriminatorii între etniile romi și sinti și criminalitate. Poliția trebuie de asemenea să solicite mass-media să nu răstălmăcească statisticile și datele legate de criminalitate, ce au potențial de a promova prejudecățile și stereotipurile negative împotriva romilor și sintilor, stigmatizând în acest fel comunități întregi.¹⁵²

În pofida importanței mass-media în facilitarea transparenței și comunicării, utilizarea mass-media publice implică de obicei o comunicare într-o singură direcție, ce nu permite un schimb reciproc de informații, care ar fi mai util în consolidarea înțelegerii și încrederii reciproce.¹⁵³

Structurile pentru facilitarea schimbului reciproc de informații și opinii personale includ zile ale “porților deschise” ale poliției, ședințele publice, forumurile comunitare, comitetele consultative comunitare și atelierile realizate de poliție împreună cu comunitatea. Ideea creării unor astfel de forumuri pentru discuții deschise derivă din abordarea bazată pe comunitate a activității polițienești, care are ca scop cooperarea dintre poliție și populație în identificarea și rezolvarea problemelor cetățenilor, cum ar fi de exemplu problemele legate de criminalitate, dezordine publică și calitatea per ansamblu a vieții în comunitate.¹⁵⁴

---

¹⁵¹ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), pp. 27f.

¹⁵² Cf. ECRI, *Recomandarea de politică generală nr. 3 a ECRI* (op. cit. nota 55), p. 5.

¹⁵³ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), p. 25.

¹⁵⁴ Cf. OSCE, *Guidebook on Democratic Policing* [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică] (op. cit. nota 34), p. 45;

OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships* [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public] (op. cit. nota 46), pag. 26-28 și 44; și

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), pp. 25f.

Forumurile publice, cum ar fi comitetele consultative comunitare,¹⁵⁵ sunt instituțiile cele mai structurate pentru dialog (comunicare în ambele sensuri) și care permit participarea activă a comunității în rezolvarea problemelor. Pentru a putea acoperi problemele întregului cartier și pentru a oferi resurse pentru rezolvarea acestora, compoziția lor trebuie să reprezinte toate comunitățile și agențiile care au reședința sau lucrează în cartierul respectiv. Ele trebuie prin urmare să fie compuse din reprezentanți ai agențiilor administrative locale, ai tribunalelor, procuraturii și poliției locale, reprezentanți din sfera serviciilor sociale, de sănătate și de mediu, dar și reprezentanți ai comitetelor locative, organizațiilor educaționale și religioase, ai asociațiilor de afaceri, ai companiilor private de securitate, ai grupurilor minoritare, ai ONG-urilor din sfera drepturilor omului și alte domenii, din organizații media și sportive etc. Acestea trebuie de asemenea să fie deschise fiecărui membru individual al comunității interesat de activitățile lor.¹⁵⁶

Mobilizarea comunităților de romi și sinti poate fi o sarcină dificilă din mai multe motive. Acestea ar putea avea reticențe în ceea ce privește cooperarea cu poliția datorită:

- experiențelor anterioare negative cu poliția, de exemplu, fie că au fost tratate abuziv, fie nu li s-a asigurat protecția;
- unei lipse de autoorganizare;
- lipsei de familiaritate cu astfel de tipuri de adunări publice;
- barierelor ideologice în calea cooperării cu poliția, din partea anumitor segmente ale comunității;
- fricii de răzbunare din partea anumitor membri ai comunității, dacă participanții activi sunt considerați colaboratori ai poliției; sau pur și simplu datorită
- lipsei întreprinderii oricărui câștig personal imediat de pe urma participării lor voluntare.¹⁵⁷

În cazurile în care comunitățile de romi și sinti au rezerve în a se aduna la un loc cu alte grupuri comunitare, se pot înființa forumuri tematice, cel puțin într-o fază de început, care să includă doar membrii comunității de romi și sinti și reprezentanții organizațiilor guvernamentale, care să se ocupe doar de nevoile și solicitările acestei comunități anume. O altă opțiune ar fi purtarea unor discuții cu aceste grupuri și includerea rezultatelor acestor întâlniri în discuțiile de pe forumul public general.¹⁵⁸

În toate aceste situații, poliția trebuie să asculte plângerile și problemele comunităților și să le educe pe acestea din urmă în privința politicilor și sarcinilor poliției legate de

---

¹⁵⁵ În spațiul OSCE, astfel de forumuri publice au denumiri diferite. Pe lângă “Comitete Consultative Comunitare” se pot găsi de exemplu și următoarele denumiri: “Comitete Consultative Cetățenești”, “Comitete Consultative Comunitare”, “Echipe de Acțiune pentru Siguranța Comunității”, sau “Comitete Locale pentru Siguranța Publică”. În ciuda denumirilor lor diferite, toate au în comun caracteristici conceptuale similare cu privire la structură, funcționare și sarcini.

¹⁵⁶ OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), pp. 50f.

¹⁵⁷ Cf. OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), pp. 48f.

¹⁵⁸ Cf. OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), pp. 52.

rezolvarea problemelor. Mai mult, poliția trebuie să comunice în mod clar și efectiv motivele pentru acțiunile sale.¹⁵⁹

Membrii comunităților de romi și sinti trebuie să fie împuterniciți să folosească la modul cel mai eficace și eficient aceste structuri.¹⁶⁰ Lucrul acesta ar putea include formarea capacităților sub forma unor ateliere și altor formate de pregătire profesională (inclusiv pregătirea împreună cu poliția și alți oficiali ai guvernului). Conform Recomandării de politică nr. 3 a ECRI, pregătirea trebuie de asemenea să le asigure romilor și sintilor cunoașterea propriilor lor drepturi și a modului de funcționare a sistemului legal.¹⁶¹ O altă componentă ar fi campaniile de sensibilizare a comunității în cadrul cărora participanții află despre scopul general și modul corespunzător de funcționare a forumurilor și despre rolurile, drepturile și îndatoririle participanților în rezolvarea problemelor. Astfel de evenimente ar oferi participanților o șansă de a-și dezvolta propriile aptitudini în ceea ce privește identificarea problemelor, stabilirea priorităților și elaborarea propunerilor pentru proiecte, precum și implementarea și evaluarea proiectelor.

Împuternicirea înseamnă de asemenea că poliția este de acord cu un dialog (în ambele sensuri) pe picior de egalitate, bazat pe cunoștințe comune și pe drepturi egale în ceea ce privește luarea deciziilor și stabilirea priorităților. Pentru a menține o bază de cunoștințe comune, comunitățile trebuie să fie informate încontinuu cu privire la progresul activității polițienești comunitare, precum și la succesul și neajunsurile acesteia. Informațiile inexacte și zvonurile trebuie întotdeauna corectate rapid; în caz contrar, acestea pot duce la percepții greșite, frustrare și pierderea interesului. Trebuie înființată o rețea de informații care să asigure transmiterea corectă și sigură a informației. În acest context, mass-media joacă un rol important (a se vedea de asemenea p. 85).¹⁶²

Deoarece ONG-urile pot juca un rol esențial ca parte a rețelelor de împărtășire a informațiilor, acestea ar trebui să fie implicate în crearea unor structuri de cooperare, chiar dacă în trecut au existat tensiuni între poliție și ONG-uri. Poliția trebuie să accepte ONG-urile drept “prieteni săi critici”. Așa cum s-a arătat mai sus (Capitolul III.1.1), ONG-urile trebuie să fie selectate în baza unor criterii precum stabilitatea, responsabilitatea și reprezentarea autentică a grupului țintă pe care îl deservește. Recomandarea de politică nr. 3 a ECRI recomandă în mod explicit “[...] încurajarea organizațiilor romilor să joace un rol activ”. Protocoalele de cooperare, descriind în mod limpede țelurile comune, precum și sarcinile, drepturile și obligațiile tuturor partenerilor implicați, ar fi utile în înființarea unor parteneriate durabile.¹⁶³

---

¹⁵⁹ Cf. OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), pp. 5

¹⁶⁰ Cf. ECRI, *Recomandarea de politică generală nr. 3 a ECRI* (op. cit. nota 55), p. 5.

¹⁶¹ Cf. ECRI, *Recomandarea de politică generală nr. 3 a ECRI* (op. cit. nota 55), p. 5.

¹⁶² Cf. OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), pag. 57-58.

¹⁶³ ECRI, *Recomandarea de politică generală nr. 3 a ECRI* (op. cit. nota 55), p. 5; și Institute for Crime Research and Prevention, *Review of the Police Policies and Practices towards Roma in Romania [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, Revizuirea politicilor și practicilor poliției cu privire la romii din România]* (op. cit. nota 48), p. 67.

Deciziile forumurilor trebuie să aibă un impact asupra muncii poliției și a altor agenții din cadrul administrației publice. Oficialii publici trebuie prin urmare să aibă competențele și puterea de a transpune nevoile și solicitările în politici și acțiuni adaptate situației. În caz contrar, comunitățile își vor pierde în curând interesul de a participa la rezolvarea problemelor și ar putea să utilizeze forumurile publice doar ca un instrument pentru a formula plângeri, asta în situația în care mai participă la întâlniri.¹⁶⁴

În plus, inițiativele comune de rezolvare a problemelor trebuie să fie susținute pe termen lung cu o anumită consecvență în relațiile de lucru, pentru a demonstra seriozitatea abordării din partea poliției și promovarea parteneriatelor pe termen lung.

Pentru o descriere detaliată a organizării și administrării forumurilor publice, vezi *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]*.¹⁶⁵

În societățile fără o tradiție în ceea ce privește adunările publice comunitare, de exemplu, acolo unde familiile extinse sunt structura predominantă a controlului social și a schimbului dintre grupurile comunitare, aceste contacte pot fi unicul mod de a implica aceste grupuri în rezolvarea problemelor. Poliția ar putea de asemenea să servească drept mediator sau facilitator în cooperarea cu mecanismele tradiționale și informale pentru rezolvarea conflictelor, cu scopul de a rezolva conflictele dintre familii. Poliția ar trebui însă să aibă grijă să nu coopereze cu grupuri și instituții care se opun drepturilor omului și principiilor statului de drept. În timp ce recunoaște structurile familiale tradiționale, poliția trebuie de asemenea să asigure faptul că este capabilă să promoveze oportunitățile pentru o participare democratică în cazul aceluia care poate în mod tradițional au poziții de subordonare în cadrul structurilor familiale. Strâns legat de acest lucru este nevoia de a se adresa femeilor în mod special și de a le împuternici pe acestea, femei care în anumite culturi au fost adesea excluse de la participare și cărora le pot lipsi încrederea și aptitudinile.¹⁶⁶

Un alt instrument adecvat pentru implicarea activă a locuitorilor dintr-un anumit cartier în rezolvarea problemelor ar putea fi programele de pază de cartier, deoarece acestea ar putea contribui la sprijinirea poliției, la promovarea comunicării de rutină între public și poliție și la sporirea spiritului de responsabilitate al comunității cu privire la propria sa siguranță. Pentru a se evita riscul ca membrii unui program de pază de cartier să își facă singuri dreptate și să se transforme în justițieri, sau să fie exploatați de către grupări influente ale comunității în scopurile acestora din urmă, trebuie întotdeauna să fie limpede faptul că ei au de jucat doar un rol de raportare și că monopolul utilizării forței rămâne în mâinile poliției. Ar fi prin urmare de dorit să existe reglementări clare și stricte privitor la programele de pază de cartier și să fie desemnat un polițist care să acționeze

---

¹⁶⁴ OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), p. 54.

¹⁶⁵ Cf. OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), pag. 48-57.

¹⁶⁶ OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), p. 56.

drept supraveghetorul și coordonatorul lor, asumându-și răspunderea pentru acțiunile acestora. Astfel de grupuri din cadrul programelor de pază de cartier nu trebuie să aibă o compoziție monoetnică, deoarece acest lucru ar putea duce la segregarea față de alte grupuri etnice.¹⁶⁷

Exemple de inițiative pentru înființarea parteneriatelor

Introducerea polițiștilor de legătură

În cadrul strategiilor lor de activitate polițienească comunitară, un număr de state participante au introdus posturi specifice de legătură pentru polițiștii care lucrează în comunitățile de romi și sinti și care au beneficiat de un instructaj suplimentar cu privire la activitatea polițienească comunitară, cu accent pe nevoile specifice ale acestor comunități, beneficiind inclusiv de pregătire în domeniul lingvistic.

În Slovacia, în urma unui proiect pilot, au fost introduși ‘Polițiști Specialiști’ în toate regiunile pentru munca cu comunitățile de romi. Pe lângă menținerea contactelor apropiate cu comunitățile de romi și sinti și cu alte agenții guvernamentale și non-guvernamentale relevante, ei servesc drept polițiști de legătură între comunitățile de romi și sinti și alți polițiști. Ei sunt prezenți în cazul executărilor ordinelor judecătorești și iau parte în mod regulat la interogarea suspecților romi. Pe lângă activitățile lor de prevenire a criminalității, ei dedică o perioadă de timp semnificativă acordării de îndrumare și asistență juridică în cazul problemelor administrative (ca de exemplu aplicarea pentru documente de identitate și călătorie, permise de conducere și asistență socială). Experiența arată că comunitățile de romi și sinti au dobândit foarte multă încredere față de acești polițiști.¹⁶⁸

Introducerea asistenților de poliție în comunitățile de romi

În 2006, în Republica Cehă, Ministerul de Interne a introdus ‘Asistenții de Poliție’, care acționau în zone excluse din punct de vedere social; iar în orașul Brno a fost inițiat un program de “Asistență a poliției pentru romi”. Scopul proiectului a fost introducerea Asistenților de Poliție, selectați din comunitatea de romi și pregătiți în domeniul medierii și facilitării comunicării și contactului dintre comunitatea de romi și poliție.

Finanțați în parte de către poliție și din Fondurile Structurale Europene, sprijiniți de ONG-urile Life Together [Viața Împreună] și DROM și în colaborare cu poliția, alte autorități guvernamentale, școli și servicii sociale, trei Asistenți de Poliție oferă servicii pentru comunitate prin stabilirea contactului cu poliția și prin îmbunătățirea relațiilor

¹⁶⁷ Cf. OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bune practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* (op. cit. nota 46), pp. 56f.

¹⁶⁸ Cf. Ministry of Interior of the Slovak Republic/Presidium of the Police Force/Public Order Department, *The Project of the Police Specialists for the Work with Communities [Ministerul de Interne al Republicii Slovacia/Prezidiul Forțelor de Poliție/Departamentul Ordinii Publice, Proiectul specialiștilor din cadrul poliției pentru munca cu comunitățile]* (op. cit. nota 125), pp. 15ff.

dintre poliție și comunități, oferind îndrumări poliției referitor la comunități și oferind comunităților informații cu privire la potențialele riscuri ce rezultă din stilurile lor de viață, concentrându-se în primul rând asupra tineretului și copiilor, victimelor și delincvenților, precum și asupra problemelor legate de infraționalitatea minoră, abuzul de droguri și violența în familie.¹⁶⁹

Eliberarea de cărți de identitate și certificate de naștere pentru romi și sinti

Lipsa unei identități oficiale este o cauză serioasă a excluderii sociale a romilor și sintilor. Un număr de state participante, în colaborare cu anumite ONG-uri, au introdus drept urmare proiecte pentru eliberarea cărților de identitate și certificatelor de naștere pentru romii și sinti care nu au mai deținut în trecut aceste documente esențiale.

Pașii pentru implementarea acestor proiecte au inclus:

- campanii de sensibilizare în rândul romilor și sintilor cu privire la importanța legală și socială a acestor documente;
- identificarea și stabilirea legalității romilor și sintilor care nu aveau cărți de identitate sau cărți de identitate valabile;
- consultanță juridică la tribunal cu scopul obținerii certificatelor de naștere;
- vizitarea romilor pentru a fi fotografiați și pentru a li se lua datele personale;
- strângerea de fonduri (din surse externe) pentru obținerea cărților de identitate.¹⁷⁰

Exemple de forumuri publice cu reprezentare a romilor

Într-un număr de state participante, există consilii ale romilor la nivel municipal și național, care reprezintă problemele și interesele comunităților de romi în forumurile publice și în care poliția, alte agenții guvernamentale, societatea civilă și sectorul privat sunt de asemenea reprezentate.

În Ungaria, în județul Nograd, poliția a înființat un “Comitet Consultativ Cetățenesc”, format din reprezentanți ai tuturor comunităților din județ, inclusiv reprezentanți ai romilor. Comitetul a asistat poliția județeană în dezvoltarea diferitelor programe și strategii pentru promovarea unei imagini îmbunătățite a poliției, pentru a-și spori credibilitatea în cadrul județului și pentru a dezvolta o cultură pentru rezolvarea problemelor cu scopul de a promova ordinea și siguranța publică în județ. În mod regulat

¹⁶⁹ Cf. DROM Romany Centre, *Assistance of Criminality Prevention* [Centrul Romilor DROM, *Asistență privind prevenirea criminalității*], lucrare prezentată la atelierul Experților OSCE cu privire la Inițiativele și bunele practici în consolidarea încrederii și înțelegerii între poliție și comunitățile de romi și sinti, Viena, 28/29 octombrie 2009.

¹⁷⁰ Cf. Institute for Crime Research and Prevention, *Review of the Police Policies and Practices towards Roma in Romania* [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, *Revizuirea politicilor și practicilor poliției cu privire la romii din România*] (op. cit. nota 48), pp. 77f; și Danish Center for Conflict Resolution et.al., *Report on Regional Workshop on Policing Minorities* [Centrul Danez pentru Rezolvarea Conflictelor et al., *Raport asupra Atelierului Regional cu privire la Activitatea poliției în cazul minorităților*] (op. cit. nota 96), pag. 9, 14, 16 și 35.

au loc instructaje în comun și discuții, între toți reprezentanții comunității, în cadrul unor mese rotunde.¹⁷¹

În Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Ministerul de Interne a înființat, în mai multe municipii, “Grupuri Consultative Cetățenești”, special pentru romi. În baza propunerilor formulate de către acestea, poliția locală și-a întărit prezența și a organizat evenimente de sensibilizare, pentru minori și părinții acestora, cu privire la potențialele riscuri pe care le presupune ieșitul în oraș noaptea; a sporit nivelul cunoștințelor copiilor romi cu privire la problemele legate de siguranța în trafic; și a mărit gradul de sensibilizare a comunității de romi și a tuturor părților interesate față de siguranța și prevenirea criminalității, inclusiv față de probleme precum violența în familie și abuzul de droguri.

În Serbia, poliția și reprezentanți ai romilor au implementat proiectul “Dezvoltarea cooperării cu comunitatea romă în domeniul întăririi protecției, siguranței și poziției romilor în Municipiul Grocka”. Proiectul își propunea să realizeze o comunicare mai bună și o disponibilitate mai mare din partea poliției, ceea ce ar contribui la o mai bună protejare a romilor, la eliberarea mai facilă a cărților de identitate și la integrarea socială.¹⁷²

În Finlanda au fost înființate la nivel național, provincial, regional și municipal Comitete Consultative cu privire la Problemele Romilor, cuprinzând reprezentanți din poliție, alte agenții guvernamentale și ONG-uri ale romilor, comitete ce monitorizează și lucrează, printre altele, cu scopul de a pune capăt tuturor formelor de discriminare, de a promova cultura și de a dezvolta condițiile de trai și oportunitățile romilor de a participa în societate. În timp ce comitetele de la nivel provincial, regional și municipal se ocupă în primul rând cu rezolvarea unor probleme concrete la nivel local, comitetul național influențează dezvoltarea legislației, administrației și altor inițiative finlandeze în domenii care-i afectează pe romi.¹⁷³

III.5.2 Desfășurarea operațiunilor de poliție

În pofida importanței inițiativelor de consolidare a încrederii, comunitățile de romi și sinti vor dobândi în cele din urmă încrederea în poliție doar dacă poliția își demonstrează zilnic disponibilitatea și competența de a furniza servicii profesionale, bazate pe calitate, tuturor membrilor comunității, inclusiv membrilor romi și sinti, în special în activități ce au un mare potențial pentru conflict și tensiuni. Modul adecvat de a desfășura astfel de operațiuni va fi descris în acest subcapitol.

¹⁷¹ Project on Ethnic Relations, *Toward Community Policing: The Police and Ethnic Minorities in Hungary* [Proiectul pentru Relații Etnice, *Spre activitatea polițienească comunitară: poliția și minoritățile etnice în Ungaria*] (op. cit. nota 125), p. 11; și

Geskó, Sándor, Rendörök es romák: konfliktusok, vagy párbeszéd? [*Poliștii și romii: conflicte sau dialog?*], Mediátor Tanácsadó Iroda, 2000, p. 42.

¹⁷² Cf. contribuție scrisă la această publicație din partea Ministerului de Interne al Republicii Serbia.

¹⁷³ Grönfors, Janette/Kankainen, Heidi, *Buidling Trust and Understanding among the Police and Roma in Finland* [*Consolidarea încrederii și înțelegerii între poliție și romii din Finlanda*], prezentare la atelierul experților din cadrul poliției, pe tema “Poliția, romii și sinti. Bune practici în consolidarea încrederii și înțelegerii”, Viena, 28 septembrie 2009.

Fiind unul din cele mai vizibile elemente ale autorității publice, este important pentru stabilitatea structurii sociale a statului ca poliția să fie văzută că își exercită puterile într-un mod exemplar, acționând întotdeauna cu profesionalism, în conformitate cu drepturile omului și că aplică legea într-un mod imparțial și nediscriminator. Romii și sinti trebuie prin urmare să fie tratați în mod corect, egal și cu același respect ca și în cazul celorlalte comunități.

Mai mult, datorită rolului și puterilor sale unice menționate mai sus, poliția, în cadrul legal, trebuie să țină cont de vulnerabilitatea specifică a comunităților de romi și sinti la discriminarea și violența motivate rasial. În măsura în care poliția are puteri de a aborda astfel de acțiuni nelegale, trebuie adoptate prevederi speciale pentru protejarea comunităților de romi și sinti.

În fine, în timpul lucrului cu comunitățile de romi și sinti, poliția trebuie să fie conștientă de diversitatea culturală relevantă și să țină cont de aceasta.

Aceste principii vor fi transpuse mai jos în îndrumări practice cu privire la operațiuni specifice ale poliției.

Patrularea în zonele de romi și sinti

Trebuie evitate nivelele ridicate și inadecvate de aplicare a legii în comunitățile de romi și sinti sub forma, spre exemplu, a unui număr disproporționat de patrule în aceste comunități sau a unui comportament amenințător față de aceste comunități, din partea unor unități deseori armate până-n dinți.¹⁷⁴

Patrulele de poliție trebuie întotdeauna să demonstreze că sunt accesibile tuturor și că răspund nevoilor comunităților. Tacticile și înfățișarea acestora (de exemplu, vizibilitatea și tipul armelor, alegerea uniformelor) trebuie să se potrivească cu sarcinile lor și să nu provoace frică și tensiuni inutile.¹⁷⁵

Dacă este posibil, în zone rezidențiale cu locuitori romi trebuie să patruleze unități de poliție multietnice, care includ membri ai comunităților de romi și sinti. O condiție minimă ar fi ca membrii unităților de patrulare să poată comunica cu romii și sinti în limba acestora.

Ca parte a inițiativelor de activitate polițienească comunitară, polițiștii “de cartier” trebuie să aibă o funcție de legătură, acționând ca persoană de contact pentru locuitorii cartierului respectiv.

---

¹⁷⁴ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 27.

¹⁷⁵ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice]* (op. cit. nota 28), Rec. 18, p. 35.

Când intră în casele romilor și sintilor, polițiștii trebuie să respecte cu strictețe obiceiurile specifice ale romilor. Polițiștilor trebuie să le fie furnizate informații relevante atât în timpul instructajului, cât și prin broșuri informative (a se vedea Capitolul III.4.3, p. 79).

Se pot înființa parteneriate cu grupurile de supraveghere de cartier (a se vedea Capitolul III.5.1, p. 89) și cu alte programe de prevenirea criminalității, elaborate în colaborare cu comunitățile.

Opririle și perchezițiile

Fiind conștientă de ineficiența profiling-ului etnic și de impactul acestei proceduri, ce are ca rezultat deteriorarea relațiilor, poliția trebuie în mod conștient să pună capăt practicii profiling-ului etnic când efectuează opriri și percheziții.

Polițiștii trebuie întotdeauna să se comporte politicos și profesional. Lucrul acesta face situația mai confortabilă pentru persoana oprită și percheziționată, ceea ce întărește relația dintre poliție și public. Dacă e necesară utilizarea forței în timpul acestor acțiuni, poliția trebuie întotdeauna să adere la principiul utilizării de forță minimă și al proporționalității dintre nivelul forței și amenințarea în cauză, minimalizând pagubele și vătămările.¹⁷⁶ Acest lucru este deosebit de important în contextul raziilor efectuate de către poliție, unde frecvența și nivelul disproporționat al utilizării forței precum și nivelul inutil al distrugerii proprietății și al amenințărilor împotriva persoanelor duc la înstrăinarea și mai accentuată a romilor și sintilor față de poliție.

Exemple de promovare a procedurilor netensionate de oprire și percheziție

În 2007, Poliția Națională din Ungaria a publicat o broșură informativă despre drepturile și obligațiile cetățenilor în ceea ce privește opririle și perchezițiile efectuate de către poliție. Motivația din spatele acestui proiect de sensibilizare a fost promovarea unei cooperări mai strânse a cetățenilor cu instituțiile de aplicare a legii, precum și reducerea maltratării și profiling-ului minorităților, în special a celei rome, de către poliție. Îndrumările au fost elaborate în colaborare cu ONG-uri ale drepturilor omului, ca de exemplu Comitetul Helsinki din Ungaria.¹⁷⁷

În Spania, poliția locală din Fuenlabrada, în colaborare cu Institutul pentru o Societate Deschisă, a pregătit un fluturaș informativ în patru limbi (arabă, engleză, română și spaniolă). Fluturașul este distribuit persoanelor oprite de către poliție, explicându-le că au obligația de a coopera cu poliția, precum și dreptul:

¹⁷⁶ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 34-36.

¹⁷⁷ ORSZÁGOS REND_R-F_KAPITÁNYISÁG, TÁJÉKOZTATÓ az állampolgárok részére a rend_ri igazoltatásról [Sediul Poliției Naționale, *Informații pentru cetățeni despre opririle și perchezițiile efectuate de poliție*], Budapesta 2007.

- de a fi salutați politicos și tratați într-un mod corect și amabil;
- de a li se explica pe scurt motivul pentru care li s-a cerut să se legitimeze;
- de a fi îndreptățiți să știe numărul de identificare al polițiștilor care efectuează oprirea;
- de a primi un exemplar al formularului de oprire/identificare;
- de a depune un formular de reclamație dacă consideră că nu sunt tratați corect.¹⁷⁸

Exemple de monitorizare și colectare a datelor privind practicile poliției în operațiunile de oprire și percheziție

În Spania, o inițiativă a poliției locale din Fuenlabrada, în colaborare cu Institutul pentru o Societate Deschisă, s-a ocupat de sporirea nivelului de răspundere a poliției privind activitățile de oprire și percheziție. A fost introdus un sistem de monitorizare, inclusiv formulare ce trebuie completate de către polițiști pentru a descrie:

- etnia și/sau naționalitatea persoanei care a fost oprită;
- numele ofițerului de poliție care efectuează oprirea;
- ora, data și locul opririi;
- motivele legale în baza cărora s-a efectuat oprirea;
- motivele suspiciunii;
- rezultatul (nu s-a întreprins nimic, amendă, arestare, avertisment); și care să includă
- spații suplimentare pentru descrierea situației de oprire în detaliu, pentru serviciile de informații.¹⁷⁹

Un exemplar al formularului trebuie dat persoanei care a fost oprită. De asemenea, formularele includ informații cu privire la dreptul individului de a face o reclamație precum și asupra modului cum trebuie făcută, în cazul în care persoana oprită nu a fost mulțumită de felul în care a fost tratată de poliție.

Această practică a făcut ca polițiștii să se concentreze asupra modului în care tratează indivizii în timpul opririlor. Formularele au fost de asemenea revizuite de supervizori pentru a se stabili nivelul profiling-ului etnic.

Pe lângă această modalitate internă de monitorizare, au fost incluși și monitori externi, din societatea civilă, pentru a monitoriza performanța poliției și a discuta observațiile lor cu supervizorii din cadrul poliției.¹⁸⁰

¹⁷⁸ Ayuntamiento de Fuenlabrada, *Derechos ciudadanos ante identificaciones y registros policiales [Drepturile cetățenilor cu privire la identificările și perchezițiile efectuate de poliție]*, Fuenlabrada.

¹⁷⁹ Cf. Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profiling-ului etnic de către poliție*] (op. cit. nota 25), p. 64. O copie a acestui formular este atașată în Apendicele 4.

¹⁸⁰ Cf. Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profiling-ului etnic de către poliție*] (op. cit. nota 25), p. 61; și Hungarian Helsinki Committee, *Control(led) Group* [Comitetul Helsinki din Ungaria, *Grupul de control (controlat)*] (op. cit. nota 134), p. 63.

Colectarea datelor etnice este necesară pentru a se determina nivelul profiling-ului etnic. De asemenea, datele ar putea fi folosite în discuțiile cu comunitățile referitoare la motivele disparităților din practicile de oprire, ajutându-se astfel la elaborarea unor politici ca răspuns la aceste disparități.¹⁸¹ În cazurile în care opririle sunt percepute doar de comunitățile de romi și sinti ca fiind discriminatorii, poliția poate justifica un număr disproporționat de opriri ale romilor și sintilor, iar comunitățile pot accepta disproporționalități ocazionale însă necesare activităților poliției.¹⁸² Având în vedere sensibilitatea datelor cu caracter etnic (a se vedea de asemenea Capitolul III.1.4), statele participante trebuie să asigure faptul că sunt respectate recomandările Consiliului Europei cu privire la *Protejarea datelor personale colectate și procesate în scopuri statistice*.¹⁸³

Evacuările și executarea ordinelor judecătorești

În eventualitatea în care poliției i se solicită să sprijine alte autorități în executarea unui ordin judecătoresc privind evacuarea familiilor de romi și sinti dintr-o tabără neautorizată sau din case/apartamente ocupate în mod ilegal, poliția trebuie în primul rând să țină cont de următorii pași cu privire la inițierea contactului cu persoanele implicate:

În timpul abordării romilor și sintilor, polițiștii trebuie întotdeauna să le respecte acestora obiceiurile.

Când vizitează locația taberei sau casa/apartamentul, poliția trebuie de asemenea să-i implice pe proprietarii terenului, respectiv ai casei/apartamentului, de la bun început, pentru a asigura transparența.

Dacă este disponibil, un polițist de legătură cu populația romă și sinti trebuie să fie prezent în fiecare tabără, respectiv în fiecare casă, cât mai curând cu putință, împreună cu polițiștii de serviciu, deoarece polițistul de legătură poate fi mai bine pregătit să medieze între proprietarii de terenuri și romi și sinti.¹⁸⁴

În al doilea rând, polițiștii trebuie să evalueze situația de la locația taberei, respectiv din casa/apartament în cauză și să urmărească, printre altele, următoarele aspecte: dacă comportamentul afișat de către ocupanți e acceptabil sau criminal; ce impact are acesta asupra comunității locale; vederile ocupanților cu privire la durata șederii lor și la nevoile de bunăstare; situația sănătății și educației; nivelul tensiunii dintre comunitatea sedentară/prorietarii terenului sau casei/apartamentului și romi și sinti; opțiunile locative etc.

---

¹⁸¹ Cf. Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profiling-ului etnic de către poliție*] (op. cit. nota 25), p. 19.

¹⁸² Cf. Hungarian Helsinki Committee, *Control(led) Group* [Comitetul Helsinki din Ungaria, *Grupul de control (controlat)*] (op. cit. nota 134), p. 61.

¹⁸³ Cf. Council of Europe Committee of Ministers [Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, *Recomandarea nr. R (97) 18*] (op. cit. nota 55).

¹⁸⁴ În Regatul Unit, poliția se confruntă în acest context în primul rând cu comunități de “gypsy” și “travellers” irlandezi”.

Un al treilea aspect important este cooperarea cu alte agenții guvernamentale și non-guvernamentale cu privire la mediere, căutarea de compromisuri, punerea la dispoziție a unor locații alternative adecvate pentru tabere sau locuințe și luarea în considerare a nevoilor ce țin de educație și sănătate.¹⁸⁵ Poliția nu trebuie însă să preia conducerea în privința acestor chestiuni, cu atât mai puțin să se își asume rolul de administrator al locațiilor respective.¹⁸⁶

Exemplu de furnizare a unor locații adecvate pentru tabere

În Franța, orașele cu peste 5.000 locuitori sunt obligate să asigure locații pentru tabere pentru un anumit număr de comunități itinerante de romi și sinti (de exemplu, 50 de persoane). Această reglementare s-a dovedit a fi utilă pentru dezamorsarea situației taberelor din țară.¹⁸⁷

În al patrulea rând, în ceea ce privește procesul de evacuare, polițiștii trebuie să se asigure de faptul că evacuările sunt făcute în condiții de decență umană (nu în timpul nopții și asigurând suficient timp pentru hrănirea copiilor etc), iar ei trebuie să adere la principiul proporționalității atunci când trebuie să utilizeze forța și să țină cont de asemenea de pericolele pe care le presupune utilizarea echipamentului greu și incendierea clădirilor. Astfel ar fi asigurată și transparența evacuării și legalitatea procesului, documentat prin înregistrarea intervenției pe film.¹⁸⁸

¹⁸⁵ Cf. Council of Europe, Recommendation Rec(2005) 4 of the Committee of Ministers to Member States on *Improving the Housing Conditions of Roma and Travellers in Europe* [Consiliul European, Recomandarea Rec(2005) 4 a Comitetului de Miniștri către Statele Membre privind *Ameliorarea condițiilor de locuit pentru romii și "travellers" din Europa*], Strasbourg, para. 26; a se vedea de asemenea United Nations Committee on Economic, Social and Cultural Rights, *General Comment No. 7. The right to adequate housing (Art. 11.1 of the Covenant): Forced Evictions* [Națiunile Unite, Comitetul pentru Drepturi Economice, Sociale și Culturale, *Observația Generală nr. 7. Dreptul la locuințe adecvate (Art. 11.1 al Pactului): Evacuarea forțată*], sesiunea a 16-a 1997, para.16.

¹⁸⁶ A se vedea, de exemplu: Association of Chief Police Officers of England, Wales & Northern Ireland 2008, *Guidance on Unauthorized Encampments* [Asociația Șefilor de Poliție din Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord, *Îndrumări privind taberele neautorizate*] (op. cit. nota 69), pag. 3-9; a se vedea de asemenea

South Norfolk Council, *A Strategy for Gypsies and Travellers in Norfolk [O strategie pentru "gypsy" și "travellers" din Norfolk]*, aprilie 2005-martie 2008, p. 15; și

Richardson, Joanna, *Policing Gypsies and Travellers [Activitatea poliției privind "gypsy" și "travellers"]*, Leicester 2005, pag. 24-31; și

Merseyside Police 2009, *Gypsy & Traveller (Policy & Procedure)*, [Poliția din Merseyside, "Gypsy" și "travellers" (politică și procedură)], Versiunea V1. 3-4 martie 2009, pag. 8-10.

¹⁸⁷ Dubuis, Samuel, *Etat des relations entre la police et les Roms, Sinti et voyageurs: des contacts locaux établis autour des aires d'accueil*, prezentare în cadrul atelierului experților din poliție privind "Poliția, romii și sinti. Bune practici în consolidarea încrederii și înțelegerii", Viena, 28 septembrie 2009, p. 1.

¹⁸⁸ Cf. United Nations Committee on Economic, Social and Cultural Rights, *General Comment No. 7. The right to adequate housing (Art. 11.1 of the Covenant): Forced Evictions* [Națiunile Unite, Comitetul pentru Drepturi Economice, Sociale și Culturale, *Observația Generală nr. 7. Dreptul la locuințe adecvate (Art. 11.1 al Pactului): Evacuarea forțată*], (op. cit. nota 185), para. 15;

Coxhead, *Moving Forward. How the Gypsy and Traveller Communities can be more engaged to improve policing performance [Mergând înainte. Felul în care comunitățile "gypsy" și "travellers" pot fi mai angajate pentru îmbunătățirea performanței activității poliției]* (op. cit. nota 95), p. 27; și

În mod firesc, cantitatea de resurse logistice și proceduri de planificare/operaționale tactice necesare pentru “evacuările în masă” sunt diferite față de acelea necesare pentru evacuarea grupurilor mici. Poliția și alte agenții guvernamentale trebuie prin urmare să fie pregătite să ofere resurse adecvate pentru abordarea într-o manieră profesionistă a unor astfel de operațiuni.

Exemplu de linii directoare pentru desfășurarea operațiunilor în comunitățile de romi

În România, Ministerul de Interne a realizat un manual de proceduri operaționale standardizate pentru forțele speciale de intervenție, ce include un capitol cu privire la “Intervenții în cazul evenimentelor din cadrul comunităților marginalizate cu un grad ridicat de solidaritate”, capitol ce tratează caracteristicile comportamentale și măsurile ce trebuie luate de către organele legii în timpul intervențiilor, astfel încât drepturile omului să nu fie încălcate. Manualul descrie pașii preparatori, precum documentarea cu privire la structura populației, trăsăturile caracteristice ale obiceiurilor și atitudinilor populației, identificarea potențialilor colaboratori și configurația terenului.

De asemenea, manualul oferă strategii pentru garantarea siguranței poliției în timpul operațiunii și dezamorsarea potențialelor tensiuni, între altele, prin implicarea polițiștilor locali, a autorităților locale și a conducătorilor comunității locale în procesul de informare publică și mediere, oferind și măsuri pentru evaluarea operațiunilor poliției, inclusiv înregistrarea video a operațiunilor.¹⁸⁹

Prevenirea și gestionarea conflictelor dintre comunități diferite

O contribuție de bază a poliției la prevenirea și gestionarea conflictelor și tensiunilor dintre comunitățile de romi și sinti și alte comunități este monitorizarea nivelelor de tensiune dintre comunități, pe baza probelor și a indicatorilor sistematici. “Probele trebuie să consiste din: (a) numărul și gravitatea incidentelor specifice (de exemplu, afirmații publice, afișarea de mesaje ofensatoare, amenințări sau violență interpersonală) dintre persoane sau grupuri aparținând unor comunități etnice diferite care au potențial pentru escaladare și (b) informațiile obținute de la surse din cadrul comunității cu privire la

---

Merseyside Police 2009, *Gypsy & Traveller (Policy & Procedure)* [Poliția din Merseyside, “Gypsy” și “travellers” (politică și procedură)] (op. cit. nota 119), p. 11-12; și

Institute for Crime Research and Prevention, *Review of the Police Policies and Practices towards Roma in Romania* [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, *Revizuirea politicilor și practicilor poliției cu privire la romii din România*] (op. cit. nota 48), pag. 54, 57 și 88.

¹⁸⁹ Cf. Romanian Police General Inspectorate/Prevention and Psycho-sociology Institute, *Assessment report on Policing and Roma Communities* [Inspectoratul General al Poliției Române/Institutul de Prevenire și Psihosociologie, *Raport de evaluare asupra activității poliției și comunitățile de romi*], București 2009, p. 4; și

Ministry of the Interior, *Intervention in Events within Marginalized Communities with a high Degree of Solidarity. Particularities and Recommendations* [Ministerul de Interne, *Intervenția în evenimentele din cadrul comunităților marginalizate, cu un grad ridicat de solidaritate. Particularități și recomandări*], București 2007.

nivelele generale ale conflictelor de interese interetnice și nivelele animozității dintre grupuri, sau cu privire la planurile care se fac pentru acțiuni ostile specifice”.¹⁹⁰ Poliția va primi astfel de informații doar dacă comunitățile au încredere în poliție și în abilitatea acesteia de a preveni o viitoare escaladare a tensiunilor. Credibilitatea informației depinde de asemenea de încrederea reciprocă.

Consultările cu comunitățile, implicând și alte agenții ale statului, trebuie de asemenea să rezulte în inițiative de prevenire a criminalității elaborate în comun. Acest lucru ar putea include eforturi de mediere între diferitele grupuri și de integrare a grupurilor în societate. În cazul tensiunilor în curs de desfășurare, trebuie să se facă eforturi pentru a se spori patrurile vizibile ale poliției și cele ale programelor de supraveghere de cartier, precum și pentru sporirea măsurilor ce țin de infrastructură (în colaborare cu municipalitățile). Scopul ar fi acela de a îmbunătăți capacitățile de supraveghere ale poliției prin instalarea camerelor de luat vederi sau de a îmbunătăți nivelul siguranței, în general prin furnizarea unui iluminat îmbunătățit zonelor locale dezavantajate și a unor drumuri asfaltate care să permită accesul facil către poliție și invers.

Exemplu de inițiativă pentru rezolvarea conflictelor

În România, ONG-ul Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii (Romani CRISS) a lansat un proiect denumit “*Seria de mese rotunde ale romilor pentru promovarea încrederii și comunicării în comunități și pentru prevenirea criminalității*”. Printre participanții la aceste mese rotunde s-au numărat localnici romi, poliția, precum și alți actori administrativi și guvernamentali, organizații religioase, ONG-uri și alții. Aceste evenimente au creat condițiile pentru discuții deschise și dialog cu privire la relațiile dintre diferite comunități și poliție și au promovat modalități de a preveni și răspunde la situațiile de criză.¹⁹¹

În cazul escaladării violenței între grupurile etnice, poliția trebuie să intervină într-un mod care să îi mențină legitimitatea în ochii tuturor grupurilor. Acest lucru necesită, pe de-o parte, un comportament nepărtinitor și pedepsirea încălcărilor legii de către toate părțile dintr-un conflict – și nu favorizarea uneia dintre părți. Pe de altă parte, trebuie să se recugă la forță, în special la utilizarea armelor de foc, doar când nu există o altă alternativă, iar lucrul acesta trebuie să se facă întotdeauna la un nivel minim, proporțional cu amenințarea în cauză, minimalizându-se în același timp pagubele și vătămrile. Atunci când poliția recurge la utilizarea forței, polițiștii trebuie să urmeze cu strictețe coduri de conduită clare. Fiecare foc de armă tras trebuie raportat prompt și detaliat autorităților respective.¹⁹²

¹⁹⁰ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 21, pp. 39f.

¹⁹¹ Cf. European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) 2001, *Practical Examples on Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies* [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței 2001, *Exemple practice cu privire la combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/gypsy*] (op. cit. nota 67), pp. 61f.

¹⁹² Pentru o elaborare cuprinzătoare privind utilizarea forței, a se vedea OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), pag. 34-36.

Ca instituție ce reprezintă statul, toate activitățile efectuate de către poliție și alte instituții ale statului vor fi urmărite îndeaproape de către toate comunitățile implicate, iar acțiunile acestora pot avea un efect crucial asupra relației diferitelor comunități cu statul. Prin acționarea într-un mod neprejudicios și profesionist în gestionarea conflictelor dintre diferite comunități etnice, poliția și celelalte instituții trebuie să încerce să câștige și să mențină încrederea în stat a tuturor comunităților.

Combaterea incidentelor și criminalității motivate de ură

Lupta împotriva crimelor motivate de ură nu începe cu anchetarea lor. Guvernele trebuie să ia măsuri efective, inclusiv adoptarea unor legi – în conformitate cu sistemele lor constituționale și obligațiile lor internaționale – necesare pentru asigurarea protecției împotriva oricăror acte ce constituie incitare la violență împotriva persoanelor sau grupurilor, bazate pe discriminare națională, rasială sau etnică, sau pe ostilitate sau ură.¹⁹³ În cadrul legislației naționale, cu respectarea libertății de exprimare, guvernele sunt obligate să combată incitarea la violență iminentă și crimele motivate de ură.¹⁹⁴ Mai mult, ele trebuie să combată crimele motivate de ură care sunt adesea alimentate de propaganda rasistă din mass-media sau de pe internet și trebuie să denunțe public, în mod corespunzător, crimele motivate de ură, ori de câte ori acestea au loc.¹⁹⁵ În baza obligațiilor internaționale, guvernele trebuie de asemenea să interzică organizațiile precum și toate formele de activități propagandiste care promovează discriminarea rasială și incită la aceasta.¹⁹⁶ Pentru a câștiga încrederea comunităților de romi și sinti, poliția trebuie să dea dovadă de o abordare proactivă și de disponibilitatea de a-și folosi puterile cu scopul de a acționa împotriva rasismului, explicând în același timp comunităților de romi și sinti obligațiile constituționale pe care le presupune rolul de polițist.¹⁹⁷ Tipurile de forumuri publice descrise în Capitolul III.2.1 ar fi locurile potrivite pentru discutarea acestor chestiuni.

---

¹⁹³ Conference on Security and Co-operation in Europe, *Document of the Copenhagen Meeting of the Conference on the Human Dimension of the CSCE* [Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa, *Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței asupra Dimensiunii Umane a CSCE*] Copenhaga 1990.

¹⁹⁴ OSCE, Decizia nr. 10/07, *Tolerance and Non-Discrimination: Promoting Mutual Respect and Understanding* [Toleranța și nediscriminarea: promovarea respectului și înțelegerii reciproce]; MC.DEC/10/07, Madrid 2007.

¹⁹⁵ OSCE, Decizia nr. 12/04, *Tolerance and Non-Discrimination* [Toleranța și nediscriminarea], MC.DEC/12/04, Anexă, Sofia 2004.

¹⁹⁶ United Nations General Assembly, Res. 2106(XX), *International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination* [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. 2106(XX), *Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială*] (1965), Articolul 4(b).

¹⁹⁷ Cf. Oakley, Robin, "Tackling Racist & Xenophobic Violence in Europe: The Role of Police", in: OSCE ODIHR, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma and Sinti*. ["Abordarea violenței rasiste și xenofobe în Europa: rolul poliției" în OSCE ODIHR, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat produs pentru CPRSI al ODIHR, pag. 107-116, aici pp. 114f; a se vedea de asemenea Oakley, *Tackling Racist and Xenophobic Violence in Europe* [Abordarea violenței rasiste și xenofobe în Europa], Editura Consiliului Europei, 1996, pag. 59-75.

În ceea ce privește lupta împotriva crimelor motivate de ură, “elementul rasist, respectiv al urii rasiale, [...] este adesea explicit, cu toate că uneori acesta poate fi subtil sau ascuns. În contexte multietnice, poliția trebuie întotdeauna să ia în calcul posibilitatea unei astfel de motivări în cazul criminalității și (indiferent de punctul său de vedere inițial cu privire la această chestiune) trebuie să accepte întotdeauna pentru anchetă afirmația victimei sau a oricărei alte persoane, conform căreia a fost implicat un element de motivație rasială”.¹⁹⁸ Pentru combaterea criminalității motivate etnic, poliția trebuie să înregistreze (dacă au fost furnizate procedurile pentru înregistrare) și să ancheteze astfel de crime (a se vedea Politici (Capitolul III.2.2) și Îndrumări (Capitolul III.2.3)). Probe ale elementelor de motivație etnică trebuie să fie colectate în mod corespunzător, astfel încât acestea să poată fi prezentate în instanță.¹⁹⁹ Acest lucru îi va permite instanței de judecată să ia în calcul o posibilă motivație pârtoitoare atunci când se decide asupra sentinței.

“Poliția trebuie să asigure faptul că nu numai majoritățile, ci și minoritățile, care sunt victime ale unor astfel de crime în mod disproporționat, au încrederea necesară pentru a raporta astfel de crime, iar poliția trebuie să coopereze cu ONG-uri și grupuri comunitare în acest scop”.²⁰⁰ Un prim pas în direcția sporirii încrederii comunităților de romi și sinti este consultarea de către poliție a victimelor și reprezentanților comunității pentru a le asculta problemele; poliția de asemenea trebuie să demonstreze public faptul că înțelege natura și efectele unor astfel de crime. Aceste consultări vor trebui să fie urmate de declarații publice conform cărora poliția este angajată în combaterea criminalității motivate rasial și că nu se va tolera nici un nivel de impunitate în ceea ce privește crimele comise împotriva romilor ²⁰¹, inclusiv de către organele legii. (Pentru alte măsuri corespunzătoare de comunicare cu comunitățile, a se vedea Capitolul III.5.1)

Poliția poate de asemenea să introducă mecanisme pentru raportări anonime ale crimelor motivate de ură în situațiile în care membrii comunității au reticențe în ceea ce privește raportarea unor astfel de incidente.²⁰²

---

¹⁹⁸ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 19, p. 36.

¹⁹⁹ Cf. OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 19, p. 37.

²⁰⁰ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 19, p. 37; a se vedea de asemenea OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Preventing and Responding to Hate Crimes. A Resource Guide for NGOs in the OSCE Region* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Prevenirea și reacția la crimele motivate de ură. Ghid practic pentru ONG-urile din spațiul OSCE*] (op. cit. nota 12), p. 19ff.

²⁰¹ ECRI, *Recomandarea de politică generală nr. 3 a ECRI* (op. cit. nota 55), p. 5.

²⁰² Cf. Danflous, Romy, *Policing in Relation to Roma, Gypsy and Traveller Communities* [Activitatea poliției privind comunitățile de romi, “gypsy” și “travellers”] (op. cit. nota 128), p. 268.

Exemple de inițiative pentru sporirea raportării crimelor bazate pe ură

În Finlanda, Guvernul a înființat un program axat pe sporirea numărului de raportări în cazul crimelor motivate de ură și pe consolidarea încrederii comunității. Prin intermediul unor campanii de vizibilitate, seminarii de pregătire profesională și distribuirea materialelor informative, inițiativa și-a propus împuternicirea ONG-urilor relevante și încurajarea victimelor – inclusiv a romilor – să raporteze crimele motivate de ură.²⁰³

În Suedia, *Romska Riksförbundet (Federația Națională a Romilor)* a demarat o inițiativă pe o perioadă de doi ani pentru prevenirea crimelor motivate de ură, în colaborare cu alte asociații, precum și cu Guvernul. Proiectul își propune să îmbunătățească cunoștințele și capacitatea romilor în ceea ce privește raportarea crimelor motivate de ură, sporind încrederea în sistemul judiciar și îmbunătățind colectarea de date, informând în același timp autoritățile și publicul larg asupra problemelor romilor.²⁰⁴

În Regatul Unit, CD-ul *Del gavvers pukker-cheerus* [“Dați poliției o șansă”], care a fost realizat de către Poliția din Cambridgeshire (a se vedea Capitolul III.3.1), de asemenea încurajează comunitatea de romi să raporteze crimele motivate de ură.²⁰⁵

În conformitate cu Recomandările Consiliului Europei cu privire la *Protejarea datelor personale adunate și procesate în scopuri statistice* (a se vedea de asemenea Capitolele III.1.4 și III.5.2), poliția trebuie de asemenea să “compileze informații statistice agregate, anonimizate, cu privire la astfel de crime și să le analizeze, astfel încât să poată monitoriza incidența acestui tip de crimă, precum și propria sa eficiență în a reacționa la astfel de crime. Astfel de date trebuie să fie puse și la dispoziția altor autorități publice și ONG-uri, astfel încât acestea să poată coopera cu poliția în derularea acțiunilor preventive”.²⁰⁶ Datele oficiale trebuie de asemenea să fie completate cu date colectate de ONG-uri, pentru a oferi cel mai cuprinzător tablou al situației cu putință.²⁰⁷

²⁰³ OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Hate Crimes in the OSCE Region – Incidents and Responses. Annual Report 2008* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Crime motivate de ură în regiunea OSCE – incidente și reacții, Raportul anual 2008*] (op. cit. nota 12), p. 39.

²⁰⁴ OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Hate Crimes in the OSCE Region – Incidents and Responses. Annual Report 2008* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Crime motivate de ură în regiunea OSCE – incidente și reacții, Raportul anual 2008*] (op. cit. nota 12), p. 39.

²⁰⁵ Coxhead, John/Home Office 2005, *Moving Forward. How the Gypsy and Traveller Communities can be more engaged to improve policing performance* [Mergând înainte. Felul în care comunitățile “gypsy” și “travellers” pot fi mai angajate pentru îmbunătățirea performanței activității poliției] (op. cit. nota 92), p. 25.

²⁰⁶ OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multi-etnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 19, p. 37.

²⁰⁷ Cf. OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Preventing and Responding to Hate Crimes* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Prevenirea și reacția la crimele motivate de ură*] (op. cit. nota 12), p. 27.

Mai mult, poliția trebuie să ia toate măsurile ce se impun pentru a furniza, în colaborare cu alte agenții guvernamentale și ONG-uri, sprijin și protecție victimelor unor astfel de crime și pentru a ține victimele informate în legătură cu progresul investigațiilor. Aici, din nou, poliția – adesea primul punct de contact pentru victimele criminalității – are obligația de a informa victimele cu privire la drepturile lor și de a le asigura accesul la justiție.²⁰⁸

Pe lângă o comunicare strânsă cu comunitățile pentru evaluarea nivelului tensiunilor, precum în cazul prevenirii și gestionării conflictelor etnice în general, măsurile specifice pentru prevenirea crimelor motivate de ură ar include, de asemenea, monitorizarea grupărilor de extremă dreaptă sau neonaziste, cu sprijinul serviciilor de informații. ONG-urile pot juca un rol activ în monitorizarea mass-media și internetului pentru discursuri care incită la ură.²⁰⁹

Principala măsură preventivă a poliției rămâne, însă, o reacție rapidă și efectivă a poliției față de discursuri care incită la ură și crime motivate de ură, având un efect de descurajare a potențialilor delincvenți.

III.5.3 Garantarea răspunderii privind acțiunile poliției

Agențiile de aplicare a legii, ca parte a unei activități polițienești democratice, sunt supuse controlului, supravegherii și verificărilor pentru a se asigura integritatea și funcționarea corespunzătoare a acestora.²¹⁰

Mecanisme interne și externe pentru plângeri și supraveghere trebuie să fie instaurate pentru a se ocupa de plângerile împotriva conduitei abuzive a polițiștilor în timpul operațiunilor de poliție. Reprezentarea romilor și sintilor în aceste structuri ar spori în mod semnificativ legitimitatea poliției în rândul comunităților de romi și sinti.

---

²⁰⁸ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 30;

Council of Europe, Recommendation No. R (85) 11 of the Committee of Ministers to Member States on the *Position of the Victim in the Framework of Criminal Law and Procedure* [Consiliul European, Recomandarea nr. R (85) 11 a Comitetului de Miniștri către Statele Membre cu privire la *Poziția victimei în cadrul dreptului penal și al procedurii penale*] (1985), Art. 1-4.

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, *Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multi-etnice*] (op. cit. nota 28), Rec. 20, p. 37; a se vedea de asemenea

ECRI, *Recomandarea de politică generală nr. 3 a ECRI* (op. cit. nota 55), p. 4 și

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Preventing and Responding to Hate Crimes* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Prevenirea și reacția la crimele motivate de ură*] (op. cit. nota 12), pag. 21 și 33-41.

²⁰⁹ OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Preventing and Responding to Hate Crimes* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Prevenirea și reacția la crimele motivate de ură*] (op. cit. nota 12), pag. 43-45.

²¹⁰ OSCE, *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumar privind activitatea polițienească democratică]* (op. cit. nota 34), p. 39.

Înregistrarea video de rutină a operațiunilor de poliție precum opririle, perchezițiile, raziile, evacuările și gestionarea ordinii publice, ar facilita în mod semnificativ anchetarea plângerilor și ar permite anchetatorilor să confirme sau să infirme acuzațiile.

Rezultatele anchetelor și sancțiunilor aferente trebuie făcute publice; în caz contrar, publicul nu va câștiga încredere în mecanismele de supraveghere. Mai mult, recunoașterea și condamnarea publică a cazurilor de comportament rasist sau neprofesionist al polițiștilor împotriva romilor și sintilor, cuplate cu acțiuni disciplinare corespunzătoare împotriva infractorilor și compensațiile pentru victimele infracțiunii, ar spori în mod semnificativ încrederea romilor și sintilor în poliție, îmbunătățind relațiile reciproce.

Instituțiile însărcinate cu mecanismul de supraveghere trebuie de asemenea să aibă capacitatea de a analiza și evalua acțiunile poliției pentru a identifica tendințele în ceea ce privește conduita abuzivă a poliției precum și nevoile în privința pregătirii profesionale, cu scopul de lua măsuri împotriva neajunsurilor.

Exemplu de instituție de supraveghere dedicată relațiilor dintre poliție și romi

În România a fost înființat un Comitet Consultativ în cadrul Inspectoratului General al Poliției, compus din manageri ai principalelor direcții a căror responsabilități sunt menținerea ordinii publice, resursele umane, precum și organizarea și dezvoltarea instituțională din cadrul poliției. Acesta are sarcina de a analiza cazuri extraordinare de intervenții în forță în comunitățile de romi și de a formula recomandări sau prevederi cu privire la modurile adecvate de efectuare a intervențiilor de acest gen.²¹¹

IV. Concluzii și recomandări

Având în vedere tiparele existente în ceea ce privește discriminarea și violența motivată rasial împotriva comunităților de romi și sinti într-un număr de state participante din cadrul OSCE, reacția poliției față de aceste chestiuni trebuie sporită în mod semnificativ. Poliția trebuie să-și îmbunătățească relația cu comunitățile de romi și sinti, deoarece doar o abordare bazată pe parteneriat și pe rezolvarea problemelor în comun este singura cale promițătoare prin care poliția să prevină și să ancheteze în mod efectiv infracționalitatea și discriminarea și să servească și să apere nevoile și drepturile celui mai mare grup minoritar din spațiul OSCE.

Prezenta carte oferă o compilație de informații de fond relevante și bune practici cu privire la îmbunătățirea strategică a activității poliției în ceea ce privește comunitățile de romi și sinti, acoperind domenii precum:

²¹¹ Cf. Institute for Crime Research and Prevention, *Review of the Police Policies and Practices towards Roma in Romania* [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, *Revizuirea politicilor și practicilor poliției față de romii din România*] (op. cit. nota 48), p. 89.

- evaluarea sistematică a politicilor și practicilor activității poliției cu privire la romi și sinti;
- elaborarea legislației, politicilor, codurilor de etică și conduită precum și a procedurilor standard de operare;
- managementul resurselor umane;
- instruirea și dezvoltarea profesională; și
- angajarea comunităților de romi și sinti: înființarea de parteneriate și desfășurarea operațiunilor.

Pentru a implementa acești pași strategici într-un mod eficient și a-i face sustenabili, trebuie avut în vedere un număr de probleme cheie. Pentru a avea un impact maxim, politicile privitoare la activitatea poliției nu trebuie abordate în mod izolat, ci mai degrabă ca element integrant al politicilor pentru integrarea romilor în general și ca parte a unei strategii mai ample pentru combaterea discriminării sistematice și pentru promovarea incluziunii romilor și sintilor. Mai mult, acolo unde este necesar, problematica romilor trebuie legată de strategii pentru o reformă a poliției cu caracter mai general, pentru a se asigura faptul că activitatea poliției este bazată pe drepturile omului și orientată spre furnizarea de servicii în abordarea sa și că este sensibilă la cerințele unei societăți multietnice.

În plus, toți pașii strategici pentru îmbunătățirea relației dintre poliție și comunitățile de romi și sinti, de la nivelul legislativ și cel al politicii și până la nivelul managerial și operațional, trebuie luați în strânsă cooperare cu toate părțile interesate, inclusiv, în mod special, cu reprezentanți ai comunităților de romi și sinti, dar și alte organizații guvernamentale relevante (cum ar fi din domeniul educației, locuințelor și sănătății), reprezentanți ai bisericilor, societății civile și ai sectorului privat.

Datorită cunoștințelor lor nemijlocite privind cultura, obiceiurile, nevoile și problemele comunităților de romi și sinti, membrii acestor comunități trebuie să participe în mod activ la dezvoltarea politicilor, la recrutarea polițiștilor romi și sinti, la dezvoltarea și furnizarea de pregătire profesională pentru polițiști, referitoare la romi, la înființarea de parteneriate între poliție și comunitățile de romi și sinti și facilitarea răspunderii poliției. Reprezentarea comunităților de romi și sinti în aceste structuri și activități nu numai că sporește competența poliției, ci și crește în mod semnificativ legitimitatea acestor structuri și activități în cadrul comunităților.

A convinge comunitățile de romi și sinti să coopereze activ poate fi însă uneori dificil, datorită lipsei de încredere a acestora în poliție, fapt datorat unui trecut caracterizat printr-un tratament prejudicios și represiv din partea poliției și/sau datorită unei lipse tradiționale de interes în a colabora cu aceștia. De aceea este important ca poliția să contacteze o gamă cât mai variată de grupuri de romi și sinti pentru a le identifica pe acelea care sunt mai deschise pentru colaborare. Asistența societății civile poate fi foarte utilă la identificarea acestor grupuri și la încurajarea lor de a se angaja în această activitate.

Pentru a câștiga sprijinul pentru schimbare în rândul tuturor părților interesate, conducerea politică și a poliției trebuie să fie angajate și să formuleze declarații clare cu privire la angajamentul lor de a îmbunătăți situația activității poliției cu privire la romi și sinti și de a implementa schimbările care se impun la nivel organizațional, managerial și operațional în cadrul întregii structuri de poliție. Aceste declarații trebuie să fie comunicate tuturor părților interesate relevante, atât din cadrul cât și din afara poliției, inclusiv comunităților de romi și sinti.

Angajamentul pentru schimbare trebuie să fie exprimat în practică prin înființarea și menținerea parteneriatelor pe termen lung între poliție și comunitățile de romi și sinti precum și prin împărtășirea exemplelor de succes ale inițiativelor bazate pe parteneriate, cu alte regiuni ale respectivelor state participante.

Inițiativele bazate pe parteneriate vor fi sustenabile doar dacă poliția își demonstrează zi de zi disponibilitatea și competența de a furniza servicii profesionale bazate pe calitate tuturor membrilor comunităților, inclusiv romilor și sintilor, în special în desfășurarea activității poliției în zone în care există potențial pentru conflicte și tensiuni. Un exemplu de practică negativă din partea unui singur polițist poate distruge realizările la care s-a ajuns prin munca pozitivă prestată de colegii săi.

Deoarece romii și sinti trăiesc în multe țări diferite din spațiul OSCE dar se confruntă cu probleme similare într-un număr de state participante, ar fi utilă o abordare transnațională a guvernelor, agențiilor de poliție și societății civile, pentru împărtășirea bunelor practici și implementarea Planului de Acțiune al OSCE cu privire la îmbunătățirea situației romilor și sintilor în cadrul spațiului OSCE.

Instituțiile, operațiunile de teren și unitățile tematice ale OSCE, cu competențele și resursele lor unice, sunt pregătite să sprijine statele participante în implementarea pașilor strategici descriși în prezenta carte, care au ca scop îmbunătățirea relației dintre poliție și comunitățile de romi și sinti.

V. Referințe

V.1 Documente internaționale

Conference on Security and Co-operation in Europe, *Document of the Copenhagen Meeting of the Conference on the Human Dimension of the CSCE* [Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa, *Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței asupra Dimensiunii Umane a CSCE*], Copenhaga 1990, la:
http://www.osce.org/documents/odhr/1990/06/13992_en.pdf (17 august 2009).

Conference for Security and Co-operation in Europe, *Helsinki Document 1992. The Challenges of Change* [Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa, *Documentul de la Helsinki, 1992. Provocările schimbării*], Helsinki 1992, la:
http://www.osce.org/documents/mcs/1992/07/4048_en.pdf (12 mai 2009).

Council of Europe Committee of Ministers, Recommendation No. R (97) 18 of the Committee of Ministers to Member States concerning the *Protection of Personal Data Collected and Processed for Statistical Purposes* (1997) [Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, Recomandarea nr. R (97) 18 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la *Protecția datelor personale colectate și procesate în scopuri statistice* (1997)], la:
<https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=567406&SecMode=1&DocId=578856&Usage=2> (1 Mai 2009).

Council of Europe Parliamentary Assembly, Resolution 690 (1979) on the *Declaration on the Police* (1979) [Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, Rezoluția 690 (1979) cu privire la *Declarația privind poliția* (1979)], la:
<http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/8011> (5 aprilie 2009).

Council of Europe, Recommendation No. R (85) 11 of the Committee of Ministers to Member States on the *Position of the Victim in the Framework of Criminal Law and Procedure* (1985) [Consiliul Europei, Recomandarea nr. R (85) 11 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la *Poziția victimei în cadrul dreptului penal și al procedurii penale* (1985)], la:
<https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=605227&SecMode=1&DocId=686736&Usage=2> (3 aprilie 2009).

Council of Europe, Recommendation No. R (2000) 10 of the Committee of Ministers to Member States on *Codes of Conduct for Public Officials* (2000) [Consiliul Europei, Recomandarea nr. R (2000) 10 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la *Codurile de conduită ale oficialilor publici* (2000)], la:
<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=353945&Site=CM> (2 martie 2009).

Council of Europe, Recommendation Rec(2001) 10 of the Committee of Ministers to Member States on the *European Code of Police Ethics* (2001) [Consiliul Europei, Recomandarea Rec(2001) 10 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la *Codul european de etică al poliției* (2001)], la: [http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/police_and_internal_security/conferences/2002_vilnius/Rec\(2001\)10%20European%20Code%20of%20Police%20Ethics.asp](http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/police_and_internal_security/conferences/2002_vilnius/Rec(2001)10%20European%20Code%20of%20Police%20Ethics.asp) (1 aprilie 2009).

Council of Europe, Recommendation Rec(2005) 4 of the Committee of Ministers to Member States on *Improving the Housing Conditions of Roma and Travellers in Europe* [Consiliul Europei, Recomandarea Rec(2005) 4 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la *Ameliorarea condițiilor de locuit pentru romii și "travellers" din Europa*] la: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=825545&Site=CM> (25 aprilie 2009).

Council of Europe, *Vienna Declaration* [Consiliul Europei, *Declarația de la Viena*], Summit-ul Consiliului Europei, Viena, 9 octombrie 1993, la: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=621771&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (11 mai 2009).

Council of Europe/Commissioner for Human Rights, *Opinion of the Commissioner for Human Rights Concerning Independent and Effective Determination of Complaints Against the Police*, CommDH(2009)4 [Consiliul Europei/Comisarul pentru Drepturile Omului, *Opinia Comisarului pentru Drepturile Omului cu privire la determinarea independentă și efectivă a plângerilor împotriva poliției*, CommDH(2009)4], 12 martie 2009, la: <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Index=no&command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=1374133&SecMode=1&DocId=1376740&Usage=2> (11 mai 2009).

Council of the European Union, *Council Directive 2000/43/EC of 29 June 2000 implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin* [Consiliul Uniunii Europene, *Directiva Consiliului 2000/43/EC din 29 iunie 2000 implementarea principiului tratamentului egal între persoane, indiferent de originea rasială sau etnică*] Jurnalul Oficial L 180 , 19/07/2000 P. 0022 – 0026, la : <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0043:en:HTML> (12 august 2009).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Cauza Velikova împotriva Bulgariei*, Cererea nr. 41488/98, Hotărâre, Strasbourg, 18 mai 2000, la: http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/jurisprudence/caselaw/VELIKOVA_en.asp (21 septembrie 2009).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Cauza Anguelova împotriva Bulgariei*, Cererea nr. 38361/97, Hotărâre, Strasbourg, 13 iunie 2002, la:

http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/jurisprudence/caselaw/ANGUELOVA_en.asp
(21 septembrie 2009).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Cauza Secic împotriva Croației*, Cererea nr. 40116/02, Hotărâre, Strasbourg, 22 iunie 2000, la:
http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/jurisprudence/Pressreleasesecic_en.asp (21 septembrie 2009).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Cauza Nachova și alții împotriva Bulgariei*, Cererile nr. 43577/98 și 43579/98, Hotărâre, Strasbourg, 6 iulie 2005, la:
http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/jurisprudence/caselaw/NACHOVAfinal_en.asp
(21 septembrie 2009).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Cauza Cobzaru împotriva României*, Cererea nr. 48254/99, Hotărâre, Strasbourg, 26 iulie 2007, la:
http://www.ius.info/EUII/EUCHR/dokumenti/2007/07/CASE_OF_COBZARU_v._ROMANIA_26_07_2007.html (21 septembrie 2009).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Cauza Angelova și Iliev împotriva Bulgariei*, Cererea nr. 55523/00, Hotărâre, Strasbourg, 26 iulie 2007, la:
http://www.ius.info/EUII/EUCHR/dokumenti/2007/07/CASE_OF_ANGELOVA_AND_ILIEV_v._BULGARIA_26_07_2007.html (21 septembrie 2009).

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), ECRI General Policy Recommendation No. 3 on *Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies*, CRI(98)29 rev [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), Recomandarea de politică generală nr. 3 a ECRI cu privire la *Combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/“gypsy”*, CRI(98)29 rev.], adoptată la 6 martie 1998, Strasbourg 1998, la: http://www.ihop.org.tr/dosya/coe/ecri/ECRI_3.pdf (10 martie 2009).

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), ECRI General Policy Recommendation No. 11 on *Combating Racism and Racial Discrimination in Policing*, CRI(2007)39 [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), Recomandarea de politică generală nr.11 a ECRI cu privire la *Combaterea rasismului și discriminării rasiale în activitățile poliției*, CRI(2007)39], adoptată la 29 iunie 2007, Strasbourg 2007, la:
http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/GPR/EN/Recommendation_N11/e-RPG%2011%20-%20A4.pdf (10 aprilie 2009).

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), *Statement of the European Commission against Racism and Intolerance on recent events affecting Roma and immigrants in Italy* [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), *Declarația Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței cu privire la evenimentele recente care-i afectează pe romii și imigranții din Italia*], adoptată la 20 iunie 2008 la a 46-a plenară a ECRI, la:

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/library/PressReleases/53-20_06_2008_en.asp
(5 aprilie 2009).

OSCE, *Declarația Summit-ului de la Istanbul, 1999*. Documentul de la Istanbul, Istanbul 1999, la: http://www.osce.org/documents/mcs/1999/11/4050_en.pdf (10 iulie 2006).

OSCE, *Charter for European Security [Carta pentru Securitate Europeană]*, Istanbul 1999, la:
http://www.osce.org/documents/mcs/1999/11/17497_en.pdf (20 octombrie 2009).

OSCE, Decizia nr. 3/03, *Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area*, MC.DEC/3/03 [*Planul de acțiune pentru îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE*, MC.DEC/3/03], Maastricht 2003, la:
http://www.osce.org/documents/odihhr/2003/11/1751_en.pdf (20 februarie 2009).

OSCE, Decizia nr. 4/03, *Tolerance and Non-Discrimination*, MC.DEC/4/03 [*Toleranța și nediscriminarea*, MC.DEC/4/03], Maastricht 2003, la:
http://www.osce.org/documents/mcs/2006/06/19330_en.pdf (15 august 2009).

OSCE, Decizia nr. 12/04, *Tolerance and Non-Discrimination* MC.DEC/12/04 [*Toleranța și nediscriminarea*, MC.DEC/12/04], Anexă, Sofia 2004, la:
http://www.osce.si/docs/mcdec_12-04.pdf (15 august 2009).

OSCE, *Cordoba Declaration by the Chairman-in-Office [Declarația de la Cordoba a președintelui în funcțiune]*, FINAL CIO.GAL/76/05/Rev.2, Cordoba 2005, la:
http://www.osce.org/documents/cio/2005/06/15109_en.pdf (15 august 2009).

OSCE, Decizia nr. 10/05, *Tolerance and Non-Discrimination: Promoting Mutual Respect and Understanding*, MC.DEC/10/05 [*Toleranța și nediscriminarea: promovarea respectului și înțelegerii reciproce*, MC.DEC/10/05], Ljubljana 2005, la :
http://www.osce.org/documents/mcs/2005/12/17441_en.pdf (15 august 2009).

OSCE, Decizia nr. 13/06, *Combating Intolerance and Discrimination and Promoting Mutual Respect and Understanding*, MC.DEC/13/06 [*Combaterea intoleranței și discriminării și promovarea respectului și înțelegerii reciproce*, MC.DEC/13/06], Bruxelles, la:
http://www.osce.org/documents/mcs/2006/12/22565_en.pdf (15 august 2009).

OSCE, Decizia nr. 10/07, *Tolerance and Non-Discrimination: Promoting Mutual Respect and Understanding*; MC.DEC/10/07 [*Toleranța și nediscriminarea: promovarea respectului și înțelegerii reciproce*; MC.DEC/10/07], Madrid 2007, la:
http://www.osce.org/documents/mcs/2007/12/28629_en.pdf (15 august 2009).

OSCE, Decision No. 6/08 on *Enhancing OSCE Efforts to Implement the Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area*, MC.DEC/6/08 [*Decizia nr. 6/08 privind Sporirea eforturilor OSCE de a implementa Planul de Acțiune*

pentru îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE , MC.DEC/6/08], Helsinki 2008, la:
http://www.osce.org/documents/mcs/2008/12/35585_en.pdf (1 martie 2009).

OSCE, Decision No. 8/09 on *Enhancing OSCE Efforts to Ensure Roma and Sinti Sustainable Integration*, MC. DEC/8/09 [Decizia nr. 8/09 privind Sporirea eforturilor OSCE pentru garantarea integrării sustenabile a romilor și sintilor, MC. DEC/8/09], Atena 2009, la:
http://www.osce.org/documents/cio/2009/12/41862_en.pdf (6 decembrie 2009).

United Nations Committee on Economic, Social and Cultural Rights, *General Comment No. 7. The right to adequate housing (art. 11.1 of the Covenant): Forced Evictions* [Națiunile Unite, Comitetul pentru Drepturi Economice, Sociale și Culturale, *Observația Generală nr. 7. Dreptul la locuințe adecvate (art. 11.1 al Pactului): Evacuarea forțată*], sesiunea a 16-a, 1997, la:
[http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/\(symbol\)/CESCR+General+Comment+7.En?OpenDocument](http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/(symbol)/CESCR+General+Comment+7.En?OpenDocument) (11 august 2009).

United Nations General Assembly, Res. 217 A(111), *Universal Declaration of Human Rights* (1948) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. 217 A(111), *Declarația Universală a Drepturilor Omului* (1948)], <http://www.un.org/en/documents/udhr/> (12 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. 2106(XX), *International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination* (1965) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. 2106(XX), *Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială* (1965)],
<http://www2.ohchr.org/english/law/pdf/cerd.pdf> (12 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. 2200 A(XXI), *International Covenant on Civil and Political Rights* (1966) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. 2200 A(XXI), *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice* (1966)].

United Nations General Assembly, Res. 2200A (XXI), *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights* (1966) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. 2200A (XXI), *Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale* (1966)], la:
<http://www2.ohchr.org/english/law/pdf/ccpr.pdf> (15 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. A/Res/34/180, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women* (1979) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/34/180, *Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor* (1979)], la:
<http://www2.ohchr.org/english/law/cedaw.htm> (15 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. A/Res/34/169, *Code of Conduct for Law Enforcement Officials* (1979) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/34/169, *Codul de conduită al oficialilor însărcinați cu aplicarea legii* (1979)], la :
<http://www2.ohchr.org/english/law/pdf/codeofconduct.pdf> (15 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. A/Res/39/46, *Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment* (1984) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/39/46, *Convenția împotriva torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante* (1984)], la:
<http://www.un.org/documents/ga/res/39/a39r046.htm> (15 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. A/Res/43/173, *Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment* (1988) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/43/173, *Set de principii pentru protecția tuturor persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau încarcerare* (1988)], la:
<http://www.un.org/documents/ga/res/43/a43r173.htm> (15 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. A/Res/44/25, *Convention on the Rights of the Child* (1989) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/44/25, *Convenția cu privire la drepturile copilului* (1989)], la:
<http://www.un.org/documents/ga/res/44/a44r025.htm> (15 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. A/Res/45/107, *International Cooperation for Crime Prevention and Criminal Justice in the Context of Development* (1990) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/45/107, *Cooperarea internațională privind prevenirea infracționalității și dreptul penal în contextul dezvoltării* (1990)], la:
<http://www.un.org/documents/ga/res/45/a45r107.htm> (15 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. A/Res/45/113, *Guidelines for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty* (1990) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/45/113, *Linii directoare pentru protecția minorilor privați de libertate* (1990)], la:
<http://www.un.org/documents/ga/res/45/a45r113.htm> (15 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. A/Res 47/135, *Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities* (1993) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res 47/135, *Declarația cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice* (1993)], la:
<http://www.un.org/documents/ga/res/47/a47r135.htm> (15 septembrie 2009).

United Nations General Assembly, Res. A/Res/48/134, *National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights* (1993) [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/48/134, *Instituțiile naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului* (1993)], la:
<http://www.un.org/documents/ga/res/48/a48r134.htm> (15 septembrie 2009).

United Nations Human Rights Council, Res. A/HRC/1/L.2, *International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance* (2006) [Consiliul Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, Rez. A/HRC/1/L.2, *Convenția internațională pentru protecția tuturor persoanelor împotriva dispariției forțate* (2006)], la: <http://www2.ohchr.org/english/law/pdf/disappearance-convention.pdf> (15 septembrie 2009).

V.2 Bibliografie

Amnesty International, *Europe: Discrimination against Roma [Europa: discriminarea romilor]*, briefing media, Serviciul de știri nr. 205, 25 octombrie 2007, la: <http://www.amnesty.org/en/library/asset/EUR01/012/2007/en/52f9fe6ed35c-11dd-a329-2f46302a8cc6/eur010122007en.pdf> (11 martie 2009).

Association of Chief Police Officers of England, Wales & Northern Ireland, *Guidance on Unauthorized Encampments* [Asociația Șefilor de Poliție din Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord, *Îndrumări privind taberele neautorizate*], Londra 2008, la: <http://www.acpo.police.uk/policies.asp> (10 iulie 2009).

Ayuntamiento de Fuenlabrada, *Derechos ciudadanos ante identificaciones y registros policiales [Drepturile cetățenilor cu privire la identificările și perchezițiile efectuate de poliție]*, Fuenlabrada.

Barton, Sasha, “Ethnic Monitoring, Gypsies and Travellers” [Monitorizarea etnică, “gypsy” și “travellers”], în: Roma Rights Quarterly, numărul: 1 / 2004, pag. 24-29.

Bowling, Ben/Phillips, Coretta, “Policing Ethnic Minority Communities” [Activitatea poliției privind comunitățile minorităților etnice], în : Tim Newburn, *Handbook of Policing [Ghidul activității poliției]*, Portland 2005, pag. 528-555.

Community Policy Development Group, *Developing the Social Inclusion Policy – Gypsies and Travellers Provision* [Grupul pentru Dezvoltarea Politicii Comunitare, *Elaborarea politicii de incluziune socială – prevederi privind “gypsy” și “travellers”*], Raport al directorului strategic (comunitate), la: <http://www.docstoc.com/docs/5760919/ITEMCommunity-Policy-Development-Group-May-ITEM-DEVELOPING-THE> (18 mai 2009).

Council of Europe, *Police Training Concerning Migrants and Ethnic Relations. Practical Guidelines* [Consiliul Europei, *Instruirea poliției cu privire la migranți și relații etnice. Îndrumări practice*], Relații Comunitare, MG-EO (94) 3 E, Strasbourg 1993, la: http://www.coe.int/t/dg3/migration/Documentation/Series_Community_Relations/Police_training_concerning_migrants_and_ethnic_relations_e%2%80%A6.pdf (1 iunie 2009).

Council of Europe, *Third Report Submitted by Hungary Pursuant to Article 25, Paragraph 1 of the Framework Convention for the Protection of National Minorities* [Consiliul Europei, *Al treilea raport depus de Ungaria în baza Articolului 25, Paragraful 1 al convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale*], ACFC/SR/III(2009)007, Strasbourg, 4 iunie 2009, p. 46, la:

<http://www.unhcr.org/refworld/publisher,COESFCPNM,COUNTRYREP,HUN,4a72da312,0.html> (5 noiembrie 2009).

Council of the European Union; *Council Directive 2000/43/EC of 29 June 2000 implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin* [Consiliul Uniunii Europene; *Directiva Consiliului 2000/43/EC din 29 iunie 2000 implementarea principiului tratamentului egal între persoane, indiferent de originea rasială sau etnică*], Jurnalul Oficial L 180 , 19/07/2000 P. 0022 – 0026, la: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0043:en:HTML> (12 august 2009).

Coxhead, John/Home Office, *Moving Forward. How the Gypsy and Traveller Communities can be more engaged to improve policing performance* [Mergând înainte. Felul în care comunitățile “gypsy” și “travellers” pot fi mai implicate în îmbunătățirea performanței activității poliției], Premiul Reginei pentru Inovație în pregătirea și dezvoltarea poliției 2003, Derbyshire 2005, la:

<http://police.homeoffice.gov.uk/publications/equality/diversity/travellersmovingforward?view=Binary> (20 aprilie 2009).

Coxhead, John, *The Last Bastion of Racism? Gypsies, Travellers and Policing* [Ultimul bastion al rasismului? “Gypsy”, “travellers” și activitatea poliției], Trentham 2007.

Coxhead, John, *Improving Performance in Race and Diversity* [Îmbunătățirea performanței privind rasa și diversitatea], Lambard Academic Publishing, 2009.

Danfloss, Romy, *Policing in Relation to Roma, Gypsy and Traveller Communities*. [Activitatea poliției privind comunitățile de romi, “gypsy” și “travellers”]. Raport asupra atelierului, Dialog European, Londra 2006, la: http://www.europeandialogue.org/ED_PAGES/programmes_roma_police_more.html (10 martie 2009).

Danish Center for Conflict Resolution Centrul /Danish Institute for Human Rights /Regional Facilitation and Negotiation Center /Romani CRISS/Roma Center for Social Intervention and Studies /Ministry of Administration and Interior of Romania, *Report on Regional Workshop on Policing Minorities. Human Rights and Conflict Management for Roma Liaison Police Officers* [Centrul Danez pentru Rezolvarea Conflictelor/Institutul Danez pentru Drepturile Omului/Centrul Regional de Facilitare și Negociere/Romani CRISS/Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii/Ministerul Administrației și Internelor din România, *Raport asupra atelierului regional cu privire la activitatea*

poliției privind minoritățile. Deputările omului și gestionarea conflictelor pentru polițiștii de legătură cu populația romă], Sinaia, 12-15 septembrie 2005, la: <http://pm.regionalnet.org/up/programs/Conference%20Policing%20Minorities%20Report%202005.pdf> (10 august 2009).

Decade of Roma Inclusion Secretariat Foundation, *Decade Declaration* [Fundația Secretariatului Deceniul de Incluziune a Romilor, *Declarația Deceniului*], la: http://www.romadecade.org/decade_declaration (25 aprilie 2009).

Dimovné, Eve Keresztes, *The Hungarian Police Reform [Reforma poliției maghiare]*, Centrul din Geneva pentru Controlul Democratic al Forțelor Armate, lucrare prezentată la conferință, Geneva, la: http://www.dcaf.ch/dcois/ev_prague_021108_hung.pdf (15 martie 2009).

DROM Romany Centre, *Assistance of Criminality Prevention* [Centrul Romilor DROM, *Asistență privind prevenirea criminalității*], informații furnizate în cadrul atelierului experților OSCE cu privire la Inițiativele și bunele practici în consolidarea încrederii și înțelegerii între poliție și comunitățile de romi și sinti, Viena, 28/29 octombrie 2009.

Dubuis, Samuel, *Etat des relations entre la police et les Roms, Sinti et voyageurs: des contacts locaux établis autour des aires d'accueil*, prezentare în cadrul atelierului privind "Poliția, romii și sinti. Bunele practici în consolidarea încrederii și înțelegerii", Viena, 28 septembrie 2009.

Ethnocultural Diversity Resource Center, *A Possible Mission – Information Campaign on the Policeman Career Belonging to National Minorities* [Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, *Misiune posibilă – campanie de informare în rândul minorităților naționale cu privire la cariera de polițist*], la: http://www.edrc.ro/projects.jsp?program_id=1&project_id=58 (20 noiembrie 2009).

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), *Practical Examples on Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies* [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței, *Exemple practice cu privire la combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/"gypsy"*], CRI (2001) 28, Strasbourg 2001, la: [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/Good_practices/3-Roma_Gypsies/CRI\(2001\)28.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/Good_practices/3-Roma_Gypsies/CRI(2001)28.pdf) (5 aprilie 2009).

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI), *ECRI Report on Hungary* [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței, *Raportul ECRI asupra Ungariei*], (al patrulea ciclu de monitorizare), CRI(2009)3, Strasbourg 2009, la: <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/Country-bycountry/Hungary/HUN-CbC-IV-2009-003-ENG.pdf> (10 iunie 2009).

European Platform for Policing and Human Rights (EPPHR), *The Recruitment and Retention of Police Officers from Minority Communities: Points to Consider* [Platforma Europeană pentru Activitatea Poliției și Drepturile Omului, *Recrutarea și păstrarea*

poliștilor din comunitățile minoritare: aspecte ce trebuie luate în calcul] (2004), la: <http://www.epphr.dk/download/platform/HR%20%20Minority%20Officers.pdf> (10 august 2006).

European Roma Policy Coalition, *About* [Coaliția Europeană pentru Politică privind Romii, *Despre*], la: <http://roma.wieni.be/about> (25 aprilie 2009).

European Roma Rights Centre, *Police Violence against Roma* [Centrul European pentru Drepturile Romilor, *Violența poliției împotriva romilor*], Seria Rapoarte de Țară, ediția nr. 12 / 2003.

European Roma Rights Centre, *Summary of ERRC concerns related to violence against Roma in Hungary* [Centrul European pentru Drepturile Romilor, *Rezumat al preocupărilor ERRC cu privire la violența împotriva romilor în Ungaria*], Budapesta 2009.

European Roma Rights Centre/Hungarian Civil Liberties Union [Centrul European pentru Drepturile Romilor/Uniunea Libertăților Civile din Ungaria], Raport asupra circumstanțelor asasinatului dublu comis la Tatárszentgyörgy la 23 februarie 2009 și conduita autorităților implicate (poliția, serviciul de ambulanță, pompierii) Budapesta, 7 mai 2009, la: <http://www.eumap.org/library/static/libr2/2/h/x171w9s2.pdf> (20 august 2009).

European Union Agency for Fundamental Rights, *The Roma. Data in Focus Report. European Union Minorities and Discrimination Survey (EU-MIDIS)* [Agenția Uniunii Europene pentru Drepturile Fundamentale, *Romii. Raportul Data in Focus. Sondajul Uniunii Europene asupra minorităților și discriminării (EU-MIDIS)*], 2009, la: http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/EUMIDIS_ROMA_EN.pdf (5 mai 2009).

Foundation 'Policing for a Multi-Ethnic Society', *Rotterdam Charter: Policing for a Multi-Ethnic Society* [Fundația 'Activitatea poliției pentru o societate multiethnică', *Carta de la Rotterdam: Activitatea poliției pentru o societate multiethnică*] (Rotterdam, 1996), la: http://www.rotterdamcharter.nl/files/site49_20050603092740_Rotterdam_Charter_%28english%29.pdf (10 iunie 2006).

Fraternal Association of European Roma Law Enforcement Officers, *Introduction* [Asociația Fraternală a Poliștilor Romi din Europa din Domeniul Aplicării Legii, *Introducere*], Budapesta 2006, la: <http://faerleo.com/en> (10 mai 2009).

Geskó, Sándor, *Rendörök es romák: konfliktusok, vagy párbeszéd? [Poliștii și romii: conflicte sau dialog?]*, Mediátor Tanácsadó Iroda, 2000.

Gimes, Gergely/Juhász, Attila/Kiss, Kálmán/Krekó, Péter/Somogyi, Zoltán, *Prejudices and the Extreme Right in Hungary, 2008. A Situation Report, with Recommendations [Prejudecăți și extrema dreaptă în Ungaria, 2008. Un raport de situație cu recomandări]*, Comandat de Fundația Anti-Rasistă din Ungaria, Budapesta 2008, la: http://www.maraalapitvany.hu/upload/Policies_and_Prejudices_2008.pdf (20 august 2009).

Grönfors, Janette/Kankainen, Heidi, *Building Trust and Understanding among the Police and Roma in Finland [Consolidarea încrederii și înțelegerii între poliție și romii din Finlanda]*, prezentare la atelierul experților din cadrul poliției, pe tema “Poliția, romii și sinti. Bunele practici în consolidarea încrederii și înțelegerii”, Viena, 28 septembrie 2009.

Halász, Katalin, *The Situation of Roma in Europe. European Network Against Racism (ENAR) Shadow Report 2007 [Situația romilor în Europa. Raportul din umbră al Rețelei Europene Împotriva Rasismului 2007]*, la: <http://cms.horus.be/files/99935/MediaArchive/pdf/The%20situation%20of%20Roma%20in%20Europe%202007.pdf> (11 martie 2009).

Home Office Communication Directorate, *Breaking Through Action Plan: Promoting Minority Ethnic Employment in the Police Service [Directoratul de Comunicare al Home Office, Planul de acțiune “Breaking Through”: promovarea angajării minorităților etnice în poliție]*, Londra 2004, la: <http://www.apa.police.uk/NR/rdonlyres/51FBDAC3-C72E-4DD5-B5A05C91190D5E84/0/BreakingThroughActionPlan.pdf> (20 mai 2009).

Human Rights First, *Violence Against Roma. 2008 Hate Crime Survey [Violența împotriva romilor. Sondaj asupra crimei din ură]*, 2008, New York 2008, la: <http://www.humanrightsfirst.org/pdf/fd/08/fd-080924-roma-web.pdf> (24 aprilie 2009).

Human Rights Watch, *Kosovo: Investigate Attacks on Roma [Investigarea atacurilor asupra romilor]*, știri, Bruxelles, 7 septembrie 2007, la: <http://www.hrw.org/en/news/2009/09/07/kosovoinvestigate-attacks-roma> (16 august 2009).

Hungarian Helsinki Committee, *Control(led) Group, Final Report on the Strategies for Effective Police Stop and Search (STEPSS) Project, [Comitetul Helsinki din Ungaria, Grupul de control (controlat), Raport final asupra Proiectului Strategiei pentru opriri și percheziții efective efectuate de poliție]*, Budapesta 2008, la: http://helsinki.hu/dokumentum/MHB_STEPSS_US.pdf (15 aprilie 2009).

Institute for Crime Research and Prevention, Romanian Police General Inspectorate, *Review of the Policies and Practices towards Roma in Romania [Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității, Inspectoratul General al Poliției Române, Revizuirea politicilor și practicilor cu privire la romii din România]*, București 2007.

Isern, Imogen, *A Strategy for Gypsies and Travellers in Norfolk [O strategie pentru “gypsy” și “travellers” din Norfolk]*. Aprilie 2005 – martie 2008, South Norfolk 2004, la:

http://www.south119norfolk.gov.uk/CARMS/meetings/cab2005-01-04ag07_appA.pdf
(10 aprilie 2009).

Kenrick, Donald/Paxon, Grattan, *Destiny of Europe’s Gypsies [Soarta romilor (“gypsy”) din Europa]*, Basic Books, New York, 1972.

Konrad, Oto/Šúryová, Eva, *The Pilot Project of the Police Specialists for the Work with Communities in Slovakia [Proiectul pilot al specialiștilor din cadrul poliției privind munca cu comunitățile din Slovacia]*, Prezentare la Conferința de la București cu privire la “Implementarea și armonizarea politicilor naționale privind romii, sinti și “travellers””, București, 4-5 mai 2006, în:

OSCE ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues/ European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma & Sinti* [Punctul de Contact pentru Romi și Sinti OSCE ODIHR/Dialog European, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat, realizat pentru CPRSI al ODIHR, la: http://www.osce.org/documents/odihhr/2006/10/21483_en.pdf
(10 februarie 2009).

Lesinska, Magdalena/Rozycka, Malgorzata, “Improving Relations between Roma and the Polcie: Practical Examples for Poland” [Îmbunătățirea relațiilor dintre romi și poliție: exemple practice pentru Polonia], Asociația Thesaurus, Wroclaw, Polonia 2005, în: OSCE ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma & Sinti* [OSCE ODIHR Punctul de Contact pentru Romi și Sinti/Dialog European, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat, realizat pentru CPRSI al ODIHR, la: http://www.osce.org/documents/odihhr/2006/10/21483_en.pdf (10 februarie 2009).

Liégeois, Jean-Pierre, *Roma in Europe [Romii din Europa]*, Editura Consiliului Europei, Strasbourg Cedex, 2007.

Mercer, Peter/Oakley, Robin, “Police Training on Gypsy/Traveller Issues in Britain” [Pregătirea poliției cu privire la problematica “gypsy”/“travellers” din Marea Britanie], Sondaj 1999, Prezentare în cadrul Atelierului European pe tema relațiilor dintre romi și poliție, în: OSCE ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support*

Implementation of the OSCE Action Plan for Roma & Sinti [OSCE ODIHR Punctul de Contact pentru Romi și Sinti/Dialog European, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat, realizat pentru CPRSI al ODIHR, la:

http://www.osce.org/documents/odihhr/2006/10/21483_en.pdf (10 februarie 2009), pag. 167-172.

Merseyside Police, *Gypsy & Traveller (Policy & Procedure)* [Poliția din Merseyside, "Gypsy" și "travellers" (politică și procedură)], versiunea V1. 3-4 martie 2009, la: <http://www.merseyside.police.uk/CHttpHandler.ashx?id=1050&p=0> (10 august 2009).

Ministry of Interior of the Slovak Republic/Presidium of the Police Force Public Order Department, *The Project of the Police Specialists for the Work with Communities* [Ministerul de Interne al Republicii Slovacia/Prezidiul Forțelor de Poliție/Departamentul Ordinii Publice, *Proiectul specialiștilor din cadrul poliției pentru munca cu comunitățile*], Bratislava, octombrie 2009.

Ministry of Administration and Interior, Romanian Police General Inspectorate, *Intervention in Events within Marginalized Communities with a high Degree of Solidarity. Particularities and Recommendations* [Ministerul Administrației și Internelor, Inspectoratul General al Poliției Române, *Intervenția în evenimentele din cadrul comunităților marginalizate, cu un grad ridicat de solidaritate. Particularități și recomandări*], București 2007.

Mulcahy, Aogán/O'Mahony, Eoin, *Policing and Social Marginalisation in Ireland* [Activitatea poliției și marginalizarea socială în Irlanda], *Lucreare funcțională a Combat Power Agency* 05/02, la: http://www.cpa.ie/publications/workingpapers/200502_WP_Policing&SocialMarginalisation.pdf (5 mai 2009).

National Board of Education/Roma Population Education Team/Ministry of Interior, Police Department, *Romanin ja poliisin kohdatessa* [Consiuliul Național al Educației/Echipa pentru Educația Populației Rome/Ministerul de Interne, Departamentul de Poliție, *Contacte între romi și poliție*], Helsinki 2007.

Oakley, Robin, "Police Training Concerning Migrants and National Minorities" [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale], în: Council of Europe, *Human Rights and the Police* [Consiliul Europei, *Drepturile omului și poliția*], Strasbourg, 1997.

Oakley, Robin, "Practical Measures for Improving Relations between Ethnic Minorities and the Police" [Măsuri practice pentru îmbunătățirea relațiilor dintre minoritățile etnice și poliție], în: OSCE ODIHR Contact Point for Roma and Sinti

Issues/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma & Sinti* [OSCE ODIHR Punctul de Contact pentru Romi și Sinti/Dialog European, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat, realizat pentru CPRSI al ODIHR, la:

http://www.osce.org/documents/odihhr/2006/10/21483_en.pdf (10 februarie 2009), pag. 85-96.

Oakley, Robin, “Tackling Racist & Xenophobic Violence in Europe: The Role of Police” [Abordarea violenței rasiste și xenofobe în Europa: rolul poliției], în: OSCE ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma & Sinti* [OSCE ODIHR Punctul de Contact pentru Romi și Sinti/Dialog European, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat, realizat pentru CPRSI al ODIHR, la:

http://www.osce.org/documents/odihhr/2006/10/21483_en.pdf (10 februarie 2009), pag. 107-116.

Oakley, Robin, “Building Partnerships Between Police and Minorities” [Înființarea de parteneriate între poliție și minorități], în:

OSCE ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma & Sinti* [OSCE ODIHR Punctul de Contact pentru Romi și Sinti, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat, realizat pentru CPRSI al ODIHR, la : http://www.osce.org/documents/odihhr/2006/10/21483_en.pdf (10 februarie 2009), pag. 117-123.

Oakley, Robin, “Overall Framework on Relations Between Police and Roma, Sinti & Travellers” [Cadru general cu privire la relațiile dintre poliție și romi, sinti și “travellers”], în: OSCE ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma & Sinti* [OSCE ODIHR Punctul de Contact pentru Romi și Sinti, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*]. Document provizoriu nepublicat, realizat pentru CPRSI al ODIHR, la:

http://www.europeandialogue.org/ED_PAGES/programmes_roma_police_more.html (1 martie 2009), pag. 297-303.

Oakley, Robin/Slater, John/Taylor, Chris, *Systematic Assessment of Policing Police and Practice Relating to Roma: Guidance for Use in OSCE Participating States* [Evaluarea sistematică a politiciei și practicii activității poliției cu privire la romi: îndrumări pentru utilizare în statele OSCE participante], Îndrumar practic pentru sprijinul implementării

Recomandărilor asupra activității poliției din Planul de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti, realizat pentru OSCE/ODIHR de către European Dialogue [Dialog European], Londra 2007, la:

http://www.europeandialogue.org/ED_PAGES/programmes_roma_police_more.html (1 martie 2009).

Open Society Institute, *Addressing Ethnic Profiling by Police. A Report on the Strategies for Effective Police Stop and Search Project* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Abordarea profiling-ului etnic de către poliție. Raport asupra Proiectului Strategii pentru opriri și percheziții efective efectuate de poliție*], New York 2009.

Open Society Institute, *Ethnic Profiling in the European Union: Pervasive, Ineffective, and Discriminatory* [Institutul pentru o Societate Deschisă, *Profiling-ul etnic în Uniunea Europeană: invaziv, ineficient și discriminatoriu*], New York 2009.

OSCE, *Final Report*, Supplementary Human Dimension Meeting, “The Role of National Institutions against Discrimination in Combating Racism and Xenophobia with a Special Focus on Persons belonging to National Minorities and Migrants” [*Raport final, Ședință suplimentară pe tema dimensiunii umane, “Rolul instituțiilor naționale împotriva discriminării și combaterii rasismului și a xenofobiei, cu accent special pe persoanele aparținând minorităților naționale și pe migrantii”*], Viena 29–30 mai 2008, la: http://www.osce.org/documents/odihr/2008/10/33849_en.pdf (11 martie 2009).

OSCE, *Final Report*, Supplementary Human Dimension Meeting, “Sustainable Policies for Roma and Sinti Integration” [*Raport final, Ședință suplimentară pe tema dimensiunii umane, “Politici sustenabile pentru integrarea romilor și sintilor”*], Viena 10-11 iulie 2008, la: http://www.osce.org/documents/odihr/2008/10/33484_en.pdf (11 martie 2009).

OSCE, *Guidebook on Democratic Policing by the Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General* [*Îndrumar privind activitatea polițienească democratică de Consilierul Superior al Poliției pe lângă Secretarul General OSCE*], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 1, Ediția a 2-a, Viena, mai 2008, la: http://www.osce.org/publications/spmu/2007/01/23086_795_en.pdf (20 octombrie 2009)

OSCE, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships by the Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General* [*Bunele practici în înființarea de parteneriate între poliție și public de Consilierul Superior al Poliției pe lângă Secretarul General OSCE*], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 4, Viena, mai 2008, la: <http://polis.osce.org/library/f/3335/2299/OSCE-AUS-RPT-3335-ENGGood%20Practices%20in%20Building%20Police-Public%20Partnerships.pdf> (20 octombrie 2009).

OSCE, *Good Practices in Basic Police Training – Curricula Aspects by the Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General* [*Bunele practici în pregătirea de bază a poliției -*

aspecte curriculare, de Consilierul Superior al Poliției pe lângă Secretarul General OSCE], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 5, Viena, octombrie 2008, la:
<http://polis.osce.org/library/f/3555/2732/OSCE-AUS-RPT-3555-ENGGood%20Practices%20in%20Basic%20Police%20Training%20%C3%9C%20Curricula%20Aspects.pdf> (20 octombrie 2009).

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Roma (Gypsies) in the CSCE Region. Report of the High Commissioner on National Minorities* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, Romii (“gypsy”) în regiunea CSCE. Raport al Înaltului Comisar pentru Minoritățile Naționale], Viena 1993, la:
http://www.osce.org/documents/hcnm/1993/09/3473_en.pdf (10 martie 2009).

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE], Haga 2000, la:
http://www.osce.org/documents/hcnm/2000/03/241_en.pdf (20 octombrie 2009).

OSCE High Commissioner on National Minorities, *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies* [Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale, Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice], Haga 2006, la:
http://www.osce.org/publications/hcnm/2006/02/31534_1150_en.pdf (20 octombrie 2009).

OSCE, *Implementation of Police-Related Programmes. Lessons Learned in South-Eastern Europe* [Implementarea programelor legate de poliție. Lecțiile învățate în Europa de Sud-Est], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 7, Viena, decembrie 2008, la:
http://www.osce.org/publications/spmu/2008/12/35735_1218_en.pdf (20 octombrie 2009).

OSCE ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma & Sinti* [OSCE ODIHR Punctul de Contact pentru Romi și Sinti/Dialog European, Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti]. Document provizoriu nepublicat, realizat pentru CPRSI al ODIHR, la:
http://www.osce.org/documents/odihhr/2006/10/21483_en.pdf (10 februarie 2009).

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Law Enforcement Officer Programme on Combating Hate Crime* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Programul ofițerilor din domeniul aplicării legii pentru combaterea crimelor din ură], Fișă, Varșovia 2006, la:
http://www.osce.org/publications/odihhr/2006/09/20673_676_en.pdf (12 septembrie 2008).

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Challenges and Responses to Hate-Motivated Incidents in the OSCE Region* [Biroul OSCE pentru Instituții

Democratice și Drepturile Omului, *Provocări și reacții privind incidentele motivate de ură în regiunea OSCE*], Varșovia 2006, la: http://www.osce.org/documents/odihhr/2006/10/21496_en.pdf (11 martie 2009).

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Field Visit on Police and Roma Relations* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Vizită de teren cu privire la relațiile dintre romi și poliție*], România, 12-15 noiembrie 2007, Varșovia 2008, la: http://www.osce.org/documents/odihhr/2008/02/29832_en.pdf (7 iulie 2009).

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Implementation of the Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area. Status Report 2008* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Implementarea Planului de acțiune privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor în cadrul spațiului OSCE. Raport de Stare 2008*], Varșovia 2008, la: http://www.osce.org/publications/odihhr/2008/09/33130_1186_en.pdf (2 aprilie 2009).

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Hate Crimes in the OSCE Region – Incidents and Responses. Annual Report 2007* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Crimele motivate de ură în regiunea OSCE - incidente și reacții. Raport anual 2007*], Varșovia 2008, la: http://www.osce.org/publications/odihhr/2008/10/33850_1196_en.pdf (11 martie 2009).

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Hate Crime Laws. A Practical Guide* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Legislația în domeniul crimelor motivate de ură. Ghid practic*], Varșovia 2009, la: http://www.osce.org/publications/odihhr/2009/03/36671_1263_en.pdf (1 iunie 2009).

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Hate Crimes in the OSCE Region – Incidents and Responses. Annual Report 2008* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Crimele din ură în regiunea OSCE - incidente și reacții. Raport anual 2008*], Varșovia 2009, la: http://www.osce.org/publications/odihhr/2009/11/41314_1386_en.pdf (26 noiembrie 2009).

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Preventing and Responding to Hate Crimes. A Resource Guide for NGOs in the OSCE Region* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Prevenirea și reacția la crimele motivate de ură. Ghid practic pentru ONG-urile din spațiul OSCE*], Varșovia 2009, la: http://www.osce.org/publications/odihhr/2009/10/40781_1382_en.pdf (10 octombrie 2009).

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights/High Commissioner in National Minorities, *Assessment of the Human Rights Situation of Roma and Sinti in Italy* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului/Înaltul Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale 2008, *Evaluarea situației drepturilor omului în privința*

romilor și sintilor din Italia]. Raport al unei misiuni de investigare efectuate la Milano, între 20-26 iulie 2008, la:
http://www.osce.org/documents/odihr/2009/03/36620_en.pdf (20 iulie 2009).

ORSZÁGOS REND_R-F_KAPITÁNYSÁG, *TÁJÉKOZTATÓ az állampolgárok részére a rend_ri igazoltatásról* [Sediul Poliției Naționale, *Informații pentru cetățeni despre opririle și perchezițiile efectuate de poliție*], Budapesta 2007; disponibil în maghiară la:
http://www.euroastra.info/files/Igazoltatasi_kezikonyv.pdf (20 noiembrie 2009).

Project on Ethnic Relationsm, *Toward Community Policing: The Police and Ethnic Minorities in Hungary* [Proiectul pentru Relații Etnice, *Spre activitatea polițienească comunitară: poliția și minoritățile etnice în Ungaria*], Budapesta/Princeton 2000.

Race Equality West Midlands, *Gypsies and Travellers: Disadvantage and Discrimination. How race equality councils and other voluntary bodies can help*, [*“Gypsy” și “travellers”: dezavantaj și discriminare. Modul în care consiliile pentru egalitate rasială și alte organisme voluntare pot ajuta*], Birmingham 2005, la:
<http://www.rewm.org/RED15.pdf> (20 mai 2009).

Richardson, Joanna, *Policing Gypsies and Travellers* [Activitatea poliției privind “gypsy” și “travellers”], Leicester 2005, la:
www.york.ac.uk/inst/chp/hsa/autumn05/papers/Richardson.doc (18 mai 2009).

Romanian Police General Inspectorate/Prevention and Psycho-sociology Institute, *Assessment report on Policing and Roma Communities* [Inspectoratul General al Poliției Române/Institutul de Prevenire și Psihosociologie, *Raport de evaluare asupra activității poliției și comunitățile de romi*], București 2009.

South Norfolk Council, *A Strategy for Gypsies and Travellers in Norfolk* [*O strategie pentru “gypsy” și “travellers” din Norfolk*], aprilie 2005–martie 2008.

United Kingdom Home Office, *Romany Gypsies and Irish Travellers: Practical advice for police and other agencies in England and Wales* [Regatul Unit, Home Office, *“Gypsy” și “travellers” irlandezi: sfaturi practice pentru poliție și alte agenții din Anglia și Țara Galilor*], document provizoriu al NPIA, Londra 2009.

United Nations Commission on Human Rights, *Guiding Principles on Internal Displacement. Addendum to Report of the Representative of the Secretary General, Mr. Francis M. Deng, submitted pursuant to Commission resolution 1997/39* [Comisia Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, *Principii directe asupra dizlocării interne. Apendice la Raportul reprezentantului Secretarului General, Dl. Francis M. Deng, depus în baza rezoluției Comisiei 1997/39*], E/CN.4/1998/53/Add.2, 11 februarie 1998, New York, la:

<http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/G98/104/93/PDF/G9810493.pdf?OpenElement> (11 martie 2009).

United Nations, General Assembly, *Report of the Committee on the Elimination of Racial Discrimination* [Națiunile Unite, Adunarea Generală, *Raport al Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale*], sesiunea a 72-a (18 februarie–7 martie 2008), sesiunea a 73-a (28 iulie-15 august 2008), Evidențele Oficiale ale Adunării Generale, sesiunea a 63-a, Suplimentul nr. 18 (A/63/18), la: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/496485482.html> (16 august 2009).

United Nations Office on Drugs and Crime, *Criminal Justice Assessment Toolkit* [Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Crimă, *Trusă pentru evaluarea justiției în domeniul criminalității*], New York 2006.

United States Commission on Security and Cooperation in Europe, *The Challenges to Minority Communities in Kosovo* [Comisia SUA pentru Securitate și Cooperare în Europa, *Provocările cu care se confruntă comunitățile minoritare din Kosovo*], Audiență, Washington D.C. 2008, la:

http://www.csce.gov/index.cfm?FuseAction=ContentRecords.ViewTranscript&ContentRecord_id=427&ContentType=H,B&ContentRecordType=H&CFID=18849146&CFTOKEN=53 (4 iunie 2009).

Valles, Lola, “Education Programs on Diversity and Minority Issues, Including Roma Issues, for Police Services in Catalonia (Spain)” [Programe educaționale privind problematica diversității și minorităților, inclusiv problematica romilor, pentru Serviciile de Poliție din Catalonia (Spania)], Prezentare la Atelierul internațional pe tema relațiilor dintre poliție și romi/“travellers”, Derbyshire, 27-28 noiembrie 2006, în: OSCE ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues/European Dialogue, *Policing and Roma: A Resource Manual. A Compilation of Documents to Support Implementation of the OSCE Action Plan for Roma & Sinti Activitatea poliției și romii*. [Punctul de Contact pentru Romi și Sinti OSCE ODIHR/Dialog European, *Activitatea poliției și romii. Manual practic. O compilație de documente în sprijinul implementării Planului de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti*], Document provizoriu nepublicat, realizat pentru CPRSI al ODIHR, pag. 288-292, la: http://www.europeandialogue.org/ED_PAGES/programmes_roma_police_more.html (10 februarie 2009).

VI. Apendice

Apendicele 1: Exemple de inițiative și instrumente internaționale pentru abordarea situației siguranței romilor și sintilor

OSCE
<p>Mai multe Summit-uri, Consilii Ministeriale și Permanente CSCE/OSCE au abordat provocările specifice ce țin de dimensiunea umană, inclusiv ura rasială și etnică cu care se confruntă comunitățile de romi și sinti din întreaga regiune și au făcut un apel către statele participante să îmbunătățească situația romilor și sintilor:</p> <p><i>CSCE, Document of the Copenhagen Meeting of the Conference on the Human Dimension of the CSCE [Documentul Întrunirii de la Copenhaga a Conferinței privind Dimensiunea Umană a CSCE], Copenhaga 1990;</i> <i>CSCE, Helsinki Document 1992. The Challenges of Change [Documentul de la Helsinki 1992. Provocările schimbării], Helsinki 1992;</i> <i>OSCE, Istanbul Summit Declaration 1999 [Declarația Summit-ului de la Istanbul, 1999]. Documentul de la Istanbul, Istanbul 1999;</i> <i>OSCE, Charter for European Security [Carta pentru Securitate Europeană], Istanbul 1999;</i> <i>OSCE, Decizia nr. 3/03, Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area [Planul de acțiune privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE], MC.DEC/3/03, Maastricht 2003;</i> <i>OSCE, Cordoba Declaration by the Chairman-in-Office [Declarația de la Cordoba a președintelui în funcțiune], FINAL CIO.GAL/76/05/Rev.2, Cordoba 2005;</i> <i>OSCE, Decizia nr. 10/05, Tolerance and Non-Discrimination: Promoting Mutual Respect and Understanding [Toleranța și nediscriminarea: promovarea respectului și înțelegerii reciproce], MC.DEC/10/05, Ljubljana 2005;</i> <i>OSCE, Decizia nr. 13/06, Combating Intolerance and Discrimination and Promoting Mutual Respect and Understanding [Combaterea intoleranței și discriminării și promovarea respectului și înțelegerii reciproce], MC.DEC/13/06, Bruxelles;</i> <i>OSCE, Decizia nr. 10/07, Tolerance and Non-Discrimination: Promoting Mutual Respect and Understanding [Toleranța și nediscriminarea: promovarea respectului și înțelegerii reciproce]; MC.DEC/10/07, Madrid 2007; și</i> <i>OSCE, Decizia nr. 6/08, Enhancing OSCE Efforts to Implement the Action Plan on Improving the Situation of Roma and Sinti within the OSCE Area [Sporirea eforturilor OSCE de implementare a Planul de Acțiune privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE], MC.DEC/6/08, Helsinki 2008.</i></p>

High Commissioner on National Minorities [Înaltul Comisar pentru Minoritățile Naționale]

În 1993, ICMN a publicat raportul *Roma (Gypsies) in the CSCE Region [Romii ("gypsy") din regiunea CSCE]*, care scotea în evidență discriminarea și rasismul persistente împotriva romilor și sintilor. Mai mult, ICMN a emis recomandări către OSCE și statele sale participante care abordau implementarea de către statele participante a angajamentelor OSCE relevante pentru situația romilor și sporirea resurselor OSCE pentru problematica minorității rome.

În anul 2000, ICMN a publicat *Report on the Situation of Roma and Sinti in the OSCE Area [Raport asupra situației romilor și sintilor din spațiul OSCE]*, care acordă o atenție specială problematicii discriminării și violenței rasiale împotriva comunităților de romi și sinti, incluzând de asemenea recomandări pentru combaterea discriminării și violenței rasiale.

În anul 2006, ICMN a publicat *Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies [Recomandări cu privire la activitatea poliției în societățile multietnice]*, care sunt deosebit de relevante pentru toate inițiativele privind îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitățile de romi și sinti. Temele principale includ recrutarea și reprezentarea, pregătirea și sprijinul profesional, angajarea comunităților etnice, practicile operaționale și prevenirea și gestionarea conflictelor.

Mai mult, ICMN a sprijinit și sprijină autoritățile polițienești dintr-un număr de state participante în elaborarea unor coduri interne de conduită și proceduri standard de operare cu privire la comunicarea și cooperarea cu minoritățile naționale, inclusiv cu cea romă și cea sinti.

ODIHR Contact Point for Roma and Sinti Issues [Punctul de Contact pentru Romi și Sinti al ODIHR]

Ca răspuns la Planul de Acțiune al OSCE pentru romi și sinti, în 2003, CPRSI al ODIHR a inițiat programul "Poliția și romii: spre siguranță în comunitățile multietnice". Programul a fost conceput să promoveze implementarea într-un mod strategic a recomandărilor cu privire la activitatea poliției, cuprinse în Planul de Acțiune, și a fost coordonat din partea CPRSI de către ONG-ul 'Dialog European', cu sediul la Londra. Activitățile incluse sunt:

- organizarea de ateliere regionale și naționale pe întreg cuprinsul spațiului OSCE, cu scopul de a scoate în evidență anumite aspecte și de a identifica exemple de bune practici;
- elaborarea unui model pentru bunele practici pentru efectuarea unei 'evaluări sistematice' a politicii și practicii curente din cadrul activității poliției cu privire la romi, activitate întreprinsă în parteneriat cu Guvernul României; și
- realizarea unui "Manual practic asupra activității poliției privind romii", care este o colecție de standarde internaționale relevante, documente ce conțin îndrumări practice și exemple ale bunelor practici.

În 2008, CPRSI al ODIHR a publicat un *Raport de Stare* despre *Implementarea Planului de Acțiune privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor în cadrul spațiului OSCE*, care de asemenea tratează unele aspecte cu privire la poliție.

Între 2007 și 2009, ODIHR, în strânsă cooperare cu statele gazdă, a condus un număr de vizite de teren într-un număr de state participante. Delegațiile aflate în vizită au inclus reprezentanți ai Președințiilor în funcțiune, ai ICMN și ai SPMU, cu scopul de a evalua situația socio-economică și a siguranței comunităților de romi și sinti în urma unor serii de atacuri violente, motivate rasial, împotriva acestora. În urma acestor vizite de evaluare, ODIHR a publicat rapoarte de evaluare, inclusiv recomandări pentru îmbunătățirea situației siguranței comunităților de romi și sinti și pentru sporirea reacției agențiilor de stat în cazul actelor de criminalitate motivată rasial:

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights/High Commissioner in National Minorities, *Assessment of the Human Rights Situation of Roma and Sinti in Italy* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului/Înaltul Comisar pentru Minoritățile Naționale, *Evaluarea situației drepturilor omului în privința romilor și sintilor din Italia*]. Raport al unei misiuni de investigare efectuate la Milano, Napoli și Roma, între 20–26 iulie 2008;

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Field Visit on Police and Roma Relations* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Vizită de teren cu privire la relațiile dintre romi și poliție*], România, 12-15 noiembrie 2007, Varșovia 2008; și

OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights, *Report on the Field Assessment Visit to Hungary, 25th June-3rd July 2009* [Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, *Raport asupra vizitei de teren pentru evaluare din Ungaria, 25 iulie-3 iulie 2009*], Varșovia 2010 (În curs de apariție).

ODIHR Tolerance and Non-Discrimination Department [Departamentul ODIHR pentru Toleranță și Nediscriminare]

În anul 2009, Departamentul a publicat un “Ghid practic” cu privire la *Legislația din domeniul crimelor motivate de ură* pentru a fi utilizat de către statele participante cu scopul de a combate crimele motivate de ură împotriva romilor și sintilor.

În plus, din 2005, Departamentul desfășoară *Programul polițiștilor pentru combaterea crimelor motivate de ură*, care constă în următoarele activități:

- pregătirea polițiștilor cu privire la toate aspectele crimelor motivate de ură: intervenția, anchetarea, prelevarea probelor, împărțirea informațiilor și munca cu procurorii;
- elaborarea strategiilor pentru combaterea crimelor motivate de ură, strategii bazate pe o conducere proactivă a poliției și pe parteneriate cu comunitatea;
- elaborarea unui proces eficace pentru colectarea și diseminarea informațiilor cu privire la crimele motivate de ură; și
- pregătirea procurorilor cu privire la modul de utilizare a probelor cu scopul de a se stabili dacă a fost comisă o crimă.

Mai mult, Departamentul a dezvoltat o gamă de unelte și rețele de experți cu scopul de a sprijini statele participante în implementarea angajamentelor lor privind toleranța și

nediscriminare. *Trusa ODIHR pentru combaterea crimelor motivate de ură* include programe de pregătire profesională, publicații conținând îndrumări și un Sistem pentru Toleranță și Nediscriminare (TANDIS) ce oferă acces printr-un singur punct la o colecție amplă de informații în domeniu, de la statele participante, ONG-uri și alte organizații.

Strategic Police Matters Unit [Unitatea pentru Probleme Strategice ale Poliției]

În 2006, SPMU a publicat *Guidebook on Democratic Policing [Îndrumarul privind activitatea polițienească democratică]* iar în 2008, *Good Practices in Building Police-Public Partnerships [Bunele practici în înființarea de parteneriate între poliție și public]* și *Good Practices in Basic Police Training – Curricula Aspects [Bunele practici în pregătirea de bază a poliției - aspecte curriculare]*, împreună cu alte materiale relevante pentru romi și sinti și care s-au dovedit a fi unelte utile în abordarea relațiilor dintre poliție și romi.

De asemenea, SPMU a asistat operațiunile de teren în Europa de Sud-Est în implementarea activităților privind romii și sinti, asistând în special Misiunea OSCE de Monitorizare a Răspândirii din Skopje, în organizarea Atelierului Regional pe tema Activității poliției în comunitățile de romi și sinti în 2006 (vezi mai jos). În 2007, SPMU a organizat la Skopje o întrunire regională a experților din cadrul poliției pe tema activității polițienești comunitare, în cursul căreia au fost discutate chestiuni legate de romi.

SPMU a participat la vizitele de teren pentru evaluare ale ODIHR privind romii, efectuate în mai multe state participante.

Operațiuni de teren

În Europa de Sud-Est, Departamentele Misiunii din Kosovo, ale Misiunii din Serbia și ale Misiunii de Monitorizare a Răspândirii din Skopje însărcinate cu aplicarea legii au sprijinit statele gazdă în implementarea recomandărilor privind poliția din cadrul Planului de Acțiune, printre altele, prin

- încurajarea romilor de a se înscrie în serviciile de poliție;
- furnizarea către polițiști a unui instructaj pentru a-i sensibiliza față de diversitatea specifică romilor;
- crearea unor forumuri comune ale poliției și publicului, incluzând comunitățile rome și îmbunătățind relațiile dintre poliție și romi;
- stabilirea unor polițiști de legătură cu comunitatea romă;
- sporirea prezenței poliției comunitare în comunitățile de romi; și
- întărirea mecanismelor pentru investigarea și sancționarea abuzurilor și conduitei neadecvate ale poliției față de romi.

Națiunile Unite

Adunarea Generală, prin adoptarea unor tratate și convenții diferite privind drepturile omului, a furnizat cadrul legal pentru asigurarea unei activități polițienești

corespunzătoare în ceea ce privește comunitățile de romi și sinti:

United Nations General Assembly, Res. 2106(XX) International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. 2106(XX), Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială] (1965);

United Nations General Assembly, Res. 2200 A(XXI), International Covenant on Civil and Political Rights [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. 2200 A(XXI), Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice] (1966);

United Nations General Assembly, Res.2200A (XXI), International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez.2200A (XXI), Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale] (1966);

United Nations General Assembly, Res. A/Res/34/180, Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/34/180, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor] (1979);

United Nations General Assembly, Res. A/Res/39/46, Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/39/46, Convenția împotriva torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante] (1984); și

United Nations General Assembly, Res. A/Res/44/25, Convention on the Rights of the Child [Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Rez. A/Res/44/25, Convenția cu privire la drepturile copilului] (1989);

UN Doc. A/CONF/611, Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners [Doc. ONU A/CONF/611, Regulile standard minime pentru tratamentul prizonierilor] (1955); Rez. A/Res/34/169, Code of Conduct for Law Enforcement Officials [Codul de conduită pentru oficialii din domeniul aplicării legii] (1979);

Rez. A/Res/40/34, Declaration on Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power [Declarația principiilor fundamentale ale justiției privind victimele criminalității și abuzului de putere] (1985);

Rez. A/Res/43/173, Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment [Set de principii pentru protecția tuturor persoanelor aflate sub orice formă de detenție sau încarcerare] (1988);

Rez. A/Res/44/25, Convention on the Rights of the Child [Convenția cu privire la drepturile copilului] (1989);

Rez. A/Res/45/107, International Co-operation for Crime Prevention and Criminal Justice in the Context of Development [Cooperarea internațională pentru prevenirea infracționalității și justiția penală în contextul dezvoltării] (1990);

Rez. A/Res/45/113, Guidelines for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty [Linii directoare privind protecția minorilor privați de libertate] (1990);

Rez. A/Res 47/135, Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities [Declarația cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice] (1993);

Rez. A/Res/48/134, National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights [Instituțiile naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului] (1993).

În plus, în 2006, *Human Rights Council*, a adoptat Rez. A/HRC/1/L.2, *International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance* [*Consiliul Drepturilor Omului*, Rez. A/HRC/1/L.2, *Convenția internațională pentru protecția tuturor persoanelor împotriva dispariției forțate*].

The *Committee on the Elimination of Racial Discrimination* [*Comitetul pentru Eliminarea Discriminării Rasiale*];
the *Committee against Torture* [*Comitetul împotriva Torturii*];
the *Independent Expert on Minority Issues* [*Expertul Independent pe Problemele Minorităților*];
the *Human Rights Committee* [*Comitetul pentru Drepturile Omului*]; și
the *United Nations Special Rapporteur on Contemporary Forms of Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance* [*Raportorul Special al Națiunilor Unite pe Probleme de Forme Contemporane de Rasism, Discriminare Rasială, Xenofobie și Intoleranță*],
prin revizuirii periodice ale conformării statelor cu obligațiile lor conform tratatului drepturilor omului sau – acolo unde este posibil – prin luarea în considerare a plângerilor individuale sau colective, abordează probleme din domeniul drepturilor omului ce decurg din relațiile dintre poliție și romi.

În plus, *Biroul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului* a realizat, pentru poliție, un număr de manuale pentru instruirea în domeniul drepturilor omului.

Consiliul Europei

În octombrie 1993, *Șefii de Stat* au emis *Declarația de la Viena*, însoțită de *Planul de Acțiune privind Combaterea Rasismului, Xenofobiei, Antisemitismului și Intoleranței*.

În septembrie 2001, *Comitetul de Miniștri* a adoptat o recomandare către statele membre, privind *European Code of Police Ethics* [*Codul European de Etică al Poliției*].

The *Roma and Traveller Division* [*Divizia pentru Romi și “travellers”*] și al său *Grup de Experți*;
the *Commissioner for Human Rights* [*Comisarul pentru Drepturile Omului*]; și
the *Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities* [*Comitetul Consultativ al Convenției-Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale*] abordează și ele situația siguranței comunităților de romi și sinti în rapoartele lor.
Mai mult, *Programul Consiliului Europei privind Poliția și drepturile omului* a publicat un număr de materiale pentru pregătire profesională privind activitatea poliției în ceea ce privește comunitățile minoritare.

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) se ocupă regulat de probleme privind activitatea poliției și justiției care-i afectează pe romi în seria sa de rapoarte de țară. ECRI a emis, de asemenea, recomandări de politică generală cu privire la mai multe domenii tematice, cum ar fi:

Recomandarea de politică generală nr. 3 a ECRI *Combating Racism and Intolerance against Roma/Gypsies [Combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor/“gypsy”]*, CRI(98)29 rev.; și

Recomandarea de politică generală nr. 11 a ECRI *Combating Racism and Racial Discrimination in Policing [Combaterea rasismului și discriminării rasiale în activitățile poliției]*.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) și pronunțările sale reprezintă un alt important mecanism pentru a se asigura faptul că statele se conformează cu prevederile legale ale *Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale*.

În ultimii ani, s-au luat câteva hotărâri judecătorești cu privire la încălcări ale Convenției, acestea rezultând din reacțiile ineficiente ale justiției penale față de crimele motivate de ură comise împotriva romilor:

- Nachova și alții împotriva Bulgariei, nr. 43577/98, Nota Informativă nr. 28 privind jurisprudența Curții, martie 2001;

- Secic împotriva Croației, nr. 40116/02, Nota Informativă nr. 97 privind jurisprudența Curții, mai 2007; și

- Cobzaru împotriva României, nr. 48254/99, Nota Informativă nr. 99 privind jurisprudența Curții, iulie 2007.

European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment [Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante] (CPT) prin intermediul vizitelor sale, examinează tratamentul persoanelor private de libertate, cu intenția de a întări, dacă este necesar, protecția acestor persoane împotriva torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante.

Uniunea Europeană

Fundamental Rights Agency (FRA) [Agenția pentru Drepturi Fundamentale] evaluează în mod regulat situația romilor și sintilor. În 2009, aceasta a publicat *The Roma. Data in Focus Report, European Union Minorities and Discrimination Survey (EU-MIDIS)*. [Romii. Raportul Data in Focus, Sondajul Uniunii Europene privind minoritățile și discriminarea].

Comisia Europeană, prin intermediul propriului său Fond Structural European, a sprijinit

un număr de proiecte pentru formarea de parteneriate, ale agențiilor naționale de poliție, ONG-urilor și comunităților de romi dintr-un număr de țări europene.

ONG-uri internaționale și naționale

Amnesty International (AI), Human Rights Watch, și International Helsinki Federation for Human Rights [Federația Internațională Helsinki pentru Drepturile Omului] (IHF) furnizează în mod regulat rapoarte de țară privind situația siguranței romilor și sintilor.

Comitetele naționale Helsinki ale Federației Internaționale Helsinki pentru Drepturile Omului au lansat, într-un număr de state participante, numeroase proiecte pentru consolidarea încrederii între poliție și comunitățile de romi și sinti.

European Dialogue [Dialog European], din partea CPRSI al ODIHR, a coordonat un număr de activități în cadrul proiectului ODIHR-CPRSI “Police and Roma: Towards Safety for Multi-Ethnic Communities” [Poliția și romii: spre siguranță pentru comunitățile multietnice], îndeosebi mai multe ateliere regionale pe tema relațiilor dintre poliție și romi, precum și realizarea unui *Resource Manual on Policing and Roma [Manual practic privind activitatea poliției față de romi]*.

European Roma Rights Centre (ERRC) [Centrul European pentru Drepturile Romilor], atât prin activitățile sale de cercetare și documentare în domeniul drepturilor omului, cât și prin munca sa din domeniul juridic și avocațial, a facilitat un număr de hotărâri judecătorești de referință cu privire la activitatea poliției în curțile naționale și internaționale.

Fraternal Association of European Roma Law Enforcement Officers (FAERLEO) [Asociația Fraternală a Polițiștilor Romi din Europa din Domeniul Aplicării Legii] își propune, printre altele, să promoveze egalitatea de șanse pentru romii din agențiile europene de aplicare a legii, să reducă prejudecățile reciproce, să medieze între agențiile de aplicare a legii și comunitățile de romi și să îmbunătățească condițiile de trai și serviciu pentru angajații romi din poliție.

Project on Ethnic Relations (PER) [Proiectul pentru Relații Etnice], cu sediul în SUA, a fost și este activ în promovarea dezbaterilor și în întreprinderea proiectelor de consolidare a relațiilor dintre poliție și romi în mai multe țări din Europa Centrală și de Est.

Apendicele 2: Evaluarea sistematică a politicii și practicii activității de poliție privind romii: îndrumări pentru utilizare în statele participante din cadrul OSCE

Model pentru evaluarea conformității politicilor și practicilor naționale privind activitatea polițienească, cu Recomandările privind Activitatea Polițienească ale Planului de Acțiune al OSCE²¹²

Acest model este conceput pentru a fi utilizat de către statele OSCE participante drept unealtă pentru evaluarea conformității cu cele șapte recomandări specifice cu privire la activitatea polițienească, cuprinse în Planul de Acțiune al OSCE privind îmbunătățirea situației romilor și sintilor din spațiul OSCE. Modelul va asista statele participante în:

- a) identificarea propriilor lor politici și practici cu privire la activitatea polițienească în ceea ce privește problematica legată de romi;
- b) evaluarea propriilor lor puncte forte și puncte slabe raportate la recomandările OSCE;
- c) identificarea domeniilor specifice ale politicii și practicii în care ar putea fi necesar să se ia măsuri; și
- d) stabilirea unui etalon cu care progresul să poată fi măsurat ulterior.

RECOMANDARE	TEST	PROBE
1. Evaluarea discrepanțelor dintre standardele internaționale cu privire la poliție și practicile naționale existente în momentul de față, prin consultări cu forțele naționale de poliție, ONG-urile și reprezentanții comunităților de romi și sinti. (Recomandarea 30)	(a) A stabilit poliția un parteneriat cu ONG-uri ale romilor în acest scop?	
	(b) Au fost identificate problemele cheie în relațiile dintre poliție, pe de o parte, și romi și sinti, pe de altă parte?	
	(c) Au fost identificate standardele internaționale relevante?	
	(d) A fost stabilită o viziune pozitivă, bazată pe aceste standarde, în ceea ce privește relațiile dintre poliție, pe de o parte, și romi și sinti, pe de altă parte?	
	(e) Au fost identificate	

²¹² Formatul pentru model se bazează pe acela utilizat în broșura *Policing in a Democratic Society: Is your Police Service a Human Rights Champion? [Activitatea poliției într-o societate democratică: este serviciul dumneavoastră de poliție un susținător al drepturilor omului?]*, publicată pentru Consiliul Programului European privind Poliția și Drepturile Omului, de Dr Robin Oakley, în cadrul activităților programului cu privire la romi și activitatea poliției, inițiat de CPRSI al ODIHR în 2004-2006.

	discrepanțele dintre această viziune și politica și practica curente din cadrul activității de poliție în ceea ce privește problematica legată de romi?	
	(f) A fost elaborat și implementat un plan de acțiune pentru a se elimina aceste discrepanțe?	

RECOMANDARE	TEST	PROBE
2. Elaborarea, acolo unde este cazul, și în strâns parteneriat cu organizațiile internaționale și ONG-uri ale romilor, a declarațiilor cu privire la politică, a codurilor de conduită, a manualelor cu îndrumări practice și a programelor de pregătire profesională. (Recomandarea 31)	(a) Au fost emise declarații clare asupra politicii privind relațiile dintre romi și poliție?	
	(b) Au fost elaborate coduri de conduită profesională, în legătură cu – sau care să acopere – relațiile dintre romi și poliție?	
	(c) Au fost elaborate manuale cu îndrumări practice, în legătură cu – sau care să acopere – relațiile dintre romi și poliție, în sprijinul acestor politici și coduri?	
	(d) Au fost elaborate programe de pregătire profesională care să includă și aspecte specifice romilor, în sprijinul celor menționate mai sus?	
	(e) Elaborarea celor menționate mai sus s-a bazat pe experiența și sprijinul organizațiilor internaționale ce lucrează pe problematica romilor și sintilor?	
	(f) Au fost implicate ONG-uri ale romilor în activitățile	

	de mai sus precum și în implementarea lor?	
--	--	--

RECOMANDARE	TEST	PROBE
<p>3. Elaborarea politicilor care promovează sensibilizarea în rândul instituțiilor de aplicare a legii cu privire la situația populațiilor de romi și sinti și care să combată prejudecata și stereotipurile negative. (Recomandarea 26)</p>	(a) Au recunoscut instituțiile de aplicare a legii necesitatea de a promova sensibilizarea și de a combate stereotipizarea?	
	(b) Au fost elaborate politici detaliate cu scopul de a promova sensibilizarea și de a combate stereotipizarea?	
	(c) Au fost implicați în acest proces ONG-uri ale romilor și sintilor și reprezentanți ai acestor comunități?	
	(d) A fost evaluată eficacitatea acestor politici?	

RECOMANDARE	TEST	PROBE
<p>4. Elaborarea politicilor: (1) pentru îmbunătățirea relațiilor dintre comunitățile de romi și sinti și poliție cu scopul de a preveni abuzul și violența din partea poliției împotriva populației de romi și sinti; și (2) pentru sporirea încrederii în poliție în rândul populației rome și sinti. (Recomandarea 28)</p>	(a) Au fost recunoscute problemele curente în relațiile dintre romi și sinti, pe de o parte, și poliție, pe de altă parte, și s-au identificat cauzele lor?	
	(b) Au fost elaborate politici explicite cu scopul abordării acestor probleme și îmbunătățirii relațiilor?	
	(c) Au fost elaborate și implementate politici în mod expres pentru prevenirea abuzului și violenței din partea poliției împotriva romilor și sintilor?	
	(d) Au fost elaborate și implementate politici în mod expres pentru îmbunătățirea încrederii în	

	poliție în rândul romilor și sintilor?	
--	--	--

RECOMANDARE	TEST	PROBE
5. Elaborarea programelor de instruire pentru prevenirea uzului excesiv de forță și pentru promovarea conștientizării drepturilor omului și respectul față de acestea. (Recomandarea 27)	(a) Au fost identificate standardele profesionale legate de drepturile omului precum și de utilizarea unui grad de forță corespunzător?	
	(b) Explică programele de pregătire destinate tuturor polițiștilor aceste standarde și demonstrează implicațiile practice ale acestora în munca lucrătorului de poliție?	
	(c) Beneficiază programul de pregătire profesională de sprijinul necesar și de acțiuni ulterioare de tip follow-up?	
	(d) Este monitorizată și evaluată implementarea acestor standarde cu privire la utilizarea forței și drepturile omului?	

RECOMANDARE	TEST	PROBE
6. Elaborarea unor politici și proceduri care să asigure o intervenție efectivă a poliției în cazul violenței motivate rasial împotriva romilor și sintilor. (Recomandarea 29)	(a) Recunoaște legea și pedepsește în mod explicit motivarea rasială în cazul criminalității violente?	
	(b) Are poliția politici și proceduri clare pentru a răspunde motivării rasiale ca factor agravant în cazul criminalității?	
	(c) Se colectează în mod regulat informații cu privire la incidente de violență motivată rasial, inclusiv identificarea incidentelor	

	împotriva romilor?	
	(d) Se asigură instruirea poliției privind abordarea incidentelor de violență motivată rasial?	
	(e) Este reacția poliției eficace?	

RECOMANDARE	TEST	PROBE
7. Încurajarea romilor și sintilor de a lucra în instituții de aplicare a legii ca mijloc sustenabil pentru promovarea toleranței și diversității. (Recomandarea 32)	(a) Au fost identificate motivele subreprezentării romilor și sintilor?	
	(b) Au fost introduse politici specifice pentru încurajarea/sprijinirea romilor și sintilor în obținerea locurilor de muncă?	
	(c) Sunt monitorizate în mod regulat recrutarea/evoluția romilor și sintilor în instituțiile de aplicare a legii?	
	(d) Au fost eficiente politicile și inițiativele?	

Apendicele 3: Cadrul generic de selecție a politicii²¹³

CHESTIUNE	ÎNTREBĂRI
Depistarea potențialelor amestecuri și discriminări	În cadrul cuprinsului prezentului document care conține politici/îndrumări (puterile, autoritățile sau direcțiile sale asociate), există potențial pentru amestec în drepturile individului conform Convenției? În cadrul cuprinsului prezentului document care conține politici/îndrumări (puterile, autoritățile sau direcțiile sale asociate), există potențialul ca acesta să fie discriminator în aplicare sa sau în prevederile drepturilor conform Convenției?
Principiile drepturilor omului	Conțin politica/îndrumările vreo afirmație care să definească care este baza legală pentru politica respectivă și oricare din puterile, autoritățile sau direcțiile asociate?

²¹³ Un comentariu asupra principiilor ce stau la baza cadrului generic de selecție a politicii poate fi găsit în: Oakley/Slater/Taylor (op. cit. nota 44) pag. 49-50. Cadrul de testare a fost elaborat de fostul Inspector Șef Chris Taylor de la Poliția Metropolitană din Londra, pentru uzul în cadrul evaluării sistematice a activității poliției față de romi.

	<p>Furnizează politica detalii cu privire la ce s-ar putea deduce că ar fi țelul (țelurile) legitime pentru orice amestec potențial în drepturile individului în virtutea exercitării politicii, a puterilor, autorităților sau direcțiilor sale asociate?</p> <p>Prevede politica nevoia de a urma un proces de luare a deciziilor bine definit în luarea în considerare a motivelor, impacturilor și a altor informații relevante, atunci când se decide cursul adecvat pe care trebuie să-l urmeze o acțiune?</p> <p>Se arată în mod explicit în cadrul politicii care sunt standardele minime raportat la documentarea și evidențierea unor astfel de luări de decizii?</p> <p>Le oferă politica îndrumări clare celor care practică această meserie, pentru a stabili:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legalitatea acțiunilor lor? • Un țel legitim pentru acțiunile lor (excepții sau derogări)? • Justificarea proporționalității acțiunilor lor în atingerea țelului lor? • Documentarea deciziilor luate, a proceselor de consultări și a rezultatelor?
Delimitarea între politici și tactici	Include politica tactici ale poliției care ar face neviabilă plasarea ei într-un domeniu public? (Este recomandat ca informațiile tactice să fie excluse, din motive de securitate, cu scopul de a păstra integritatea metodologiei operaționale.)
Prezumții, publicare, evaluare și inspecție	<p>Conține această politică o prezumție cu privire la facerea ei publică sau, din motive de interes public, o justificare pentru orice rezervă față de această regulă?</p> <p>Conține această politică o prezumție cum că, atunci când se exercită o putere, autoritate sau direcție, indivizii au dreptul la reprezentare, la asistență juridică, proceduri de apel etc?</p> <p>Conține politica o prezumție despre menținerea sistemelor de monitorizare, a evaluărilor pregătirii profesionale și a responsabilităților pentru inspecție?</p> <p>Conține politica prezumții despre nivelul examinării independente a procesului de luare a deciziilor și a plângerilor?</p>
Conformitate	Conține politica o certificare a faptului că a fost elaborată în conformitate cu valorile și principiile pe care se bazează Convenția?
Verificare legală	A fost politica verificată din punct de vedere legal pentru a se vedea dacă e conformă cu drepturile omului?
Revizuirea politicii	S-a stabilit o dată pentru revizuirea politicii, pentru a se asigura în continuare conformitatea acesteia cu ECHR?

Apendicele 4: Formularul pentru opriri utilizat în Fuenlabrada, Spania.

Legitimarea persoanelor în locuri publice

Nr. 000000

Data:		Ora începerii:		Număr formular:	
Locul opririi:					
Numele:					
Prenumele:		Sex:	Feminin ☐	Masculin ☐	
Document:	Tip:		Număr:		
Cetățenie:		Data nașterii:			
Locul nașterii:					
Provincia:		Județul:			
Numele tatălui:		Numele mamei:			
Domiciliul:					
Numărul:	Etajul:		Localitatea:		
Provincia:		Telefon:			
Motivul legitimării:					
Observaciones sobre la motivacion:					
Percheziție personală:	Da ☐	Nu ☐	Percheziție pozitivă:	Da ☐	Nu ☐
Obiecte găsite:					
Alte fapte interesante:					
Vehicul implicat:		Număr de înmatriculare:		Culoare:	
S-a încălcat legea:	Da ☐	Nu ☐	Legea:		
Tipul contravenției/infracțiunii:					
Este vorba de o crimă?	Da ☐	Nu ☐	Acțiune:	Tipul acțiunii: arestare etc detenido ☐	Imputado no ☐ Detencion ☐
Tipul crimei:					
Încheierea opririi:		Datele de identificare ale polițistului:			

**Ayuntamiento de
FUENLABRADA**
Cancelaria de Seguridad Ciudadana y Tráfico
Servicio de Policía Local

AGIS 2008
With financial support from AGIS Programme
European Commission * Directorate General Justice, Freedom And Security

Verso

Normativa legal

Legea Organică 1/1992 (clauza 20.1) pentru Protecția și Siguranța Cetățenilor dă dreptul poliției de a legitima și percheziționa persoanele în stradă și în locuri publice cu scopul protejării siguranței cetățenilor.

Dacă poliția vă solicită, este obligația dvs să prezentați documentul dvs oficial de identitate și să colaborați în vederea efectuării perchezițiilor pe care poliția le consideră necesare.

Orice persoană legitimată și/sau percheziționată în stradă sau într-un alt loc public are dreptul să beneficieze de un tratament atent și corespunzător din partea polițiștilor care au solicitat documentele sau au fost înregistrați. Mai mult, polițiștii sunt obligați să prezinte informații complete și la modul cât mai amplu cu privire la motivele și scopurile acțiunii lor de legitimare/percheziție, în conformitate cu prevederile clauzei 5 a Legii Organice nr. 2/1986 din 13 martie, a Forțelor de Securitate.

În cazul oricărei încălcări a regulilor, vă puteți plânge direct Poliției Locale în scris, completând un formular tip pentru plângeri și sugestii, care vă este pus la dispoziție la Secția noastră de Poliție. Puteți de asemenea accesa formularul pe website-ul Consiliului Local la www.ayto-fuenlabrada.es în cadrul Serviciului Municipal și al Serviciului pentru Asistența Victimelor, precum și la registratura generală a Municipiului Fuenlabrada.

Datele colectate prin intermediul acestor formulare sunt exclusiv pentru uzul poliției, întrunind toate condițiile Legii Organice 15/1999 din 13 decembrie cu privire la Protecția Datelor Personale.

Datele personale cuprinse în acest document urmează a fi incluse într-un dosar numit GESPOL, proprietate a Consiliului Local Fuenlabrada, ce se află în Piața Constitución nr. 1 din Fuenlabrada, cu scopul de a fi gestionate și controlate. Vă puteți exercita dreptul de a accesa, rectifica, anula, sau de a depune o obiecție în scris către departamentul cetățenilor din cadrul Consiliului Local menționat, la adresa indicată mai sus.

**Formulario avalado por el
Programa AGIS de la Union
Europea**

AGIS 2008

With financial support from AGIS Programme
European Commission • Directorate General Justice, Freedom And Security

El presente formulario está incluido dentro del Programa AGIS de la Unión Europea que apoya iniciativas encaminadas a buscar un enfoque coordinado y multidisciplinar de las distintas actividades relacionadas con la creación del espacio de libertad, seguridad y justicia así como la prevención y la lucha contra la delincuencia organizada en la Unión Europea.

En concreto, el formulario forma parte del Proyecto STEPSS (Strategies for Effective Police Stop and Search), que tiene como objetivo mejorar las relaciones entre los Cuerpos Policiales y las minorías étnicas y los procedimientos policiales, para prevenir prácticas discriminatorias.

Seria Publicațiilor SPMU

- Vol. 1 Guidebook on Democratic Policing by the Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General [Ghid privind activitatea polițienească democratică de Consilierul Superior al Poliției de pe lângă Secretarul General OSCE], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 1, Ediția a 2-a, Viena, mai 2008.*
- Vol. 2 Reference Guide to Criminal Procedure [Ghid de referință privind procedura din domeniul criminalisticii], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 2, Viena, decembrie 2006.*
- Vol. 3 Enhancing cooperation among police, prosecutors and judges in the fight against transnational organized crime. Project Report [Sporirea cooperării dintre poliție, procurori și judecători în lupta împotriva crimei organizate transfrontaliere. Raport de proiect], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 3, Viena, decembrie 2007.*
- Vol. 4 Good Practice in Building Police-Public Partnerships by the Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General [Bunele practici în înființarea de parteneriate între poliție și public, de Consilierul Superior al Poliției de pe lângă Secretarul General OSCE], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 4, Viena, mai 2008.*
- Vol. 5 Good Practices in Basic Police Training – Curricula Aspects by the Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General [Bunele practici în pregătirea de bază a poliției - aspecte curriculare, de Consilierul Superior al Poliției de pe lângă Secretarul General OSCE], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 5, Viena, octombrie 2008.*
- Vol. 6 Прекурсоры наркотических средств [Precursors Handbook] [Îndrumarul precursor], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 6, Viena, noiembrie 2008.*
- Vol. 7 Implementation of Police-Related Programmes. Lessons Learned in South-Eastern Europe, [Implementarea programelor legate de poliție. Lecțiile învățate în Europa de Sud-Est], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 7, Viena, decembrie 2008.*
- Vol. 8 Controlled Delivery Guidebook for South-East European Countries, [Ghidul predării controlate pentru țările din Europa de Sud-Est], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 8, Viena, ianuarie 2009.*
- Vol. 9 Police and Roma and Sinti: Good Practices in Building Trust and Understanding [Poliția, romii și sinti: bunele practici în consolidarea încrederii și înțelegerii], Seria Publicațiilor SPMU Vol. 9, Viena, aprilie 2010.*

Publicațiile pot fi comandate direct de la SPMU (spmu@osce.org) sau descărcate de pe website-ul Sistemul Informațional Online SPMU cu privire la Activitatea Poliției (POLIS) la

<http://polis.osce.org/library>